

T.C. İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANABİLİM DALI

SELF-DETERMİNASYON VE KAMU
DİPLOMASİSİ: İSKOÇYA VE KATALONYA
ÖRNEKLERİ

Yüksek Lisans Tezi

EDA CEBECİ

İZMİR-2019

T.C. İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANABİLİM DALI

SELF-DETERMİNASYON VE KAMU
DİPLOMASİSİ: İSKOÇYA VE KATALONYA
ÖRNEKLERİ

Yüksek Lisans Tezi

EDA CEBECİ

DANIŞMAN:DR.ÖĞR.ÜYESİ SEÇKİN BARIŞ GÜLMEZ

İZMİR-2019

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Self-determinasyon ve Kamu Diplomasisi: İskoçya ve Katalonya Örnekleri” adlı çalışmanın, tarafımdan, akademik kurallara ve etik değerlere uygun olarak yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

18/07/2018

Eda CEBECİ

TS EN ISO
9001:2015

T.C.
İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

TEZ SINAVI TUTANAK FORMU

Dok. No: FR/604/21

İlk Yayın Tar.: 03.10.2017

Rev. No/Tar.: 00/..

Sayfa 1 / 1

GÖNDEREN : Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Başkanlığı
GÖNDERİLEN : Sosyal Bilimler Enstitüsü

Anabilim Dalımız Yüksek Lisans Programı öğrencisi Eda CEBECİ ile ilgili Tez Sınav Tutanağı aşağıdadır.

Tarih:
Sayı :

Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Başkanı

Doç. Dr. Sedef EYLEMER
İmza

SINAV TUTANAĞI

Tez Sınav Jürimiz tarafından incelenen *"Self-Determinasyon ve Kamu Diplomasisi: İskoçya ve Katalonya Örnekleri"* başlıklı tezli yüksek lisans tezi ile ilgili olarak jürimiz 18.07.2019 tarihinde toplanmış ve adı geçen öğrenciyi Tez Sınavına tabi tutmuştur. Sınav sonucunda adayın tezi hakkında **OYBİRLİĞİ** ile aşağıdaki karar verilmiştir.

KABUL

Kabul Edilen Tezli Yüksek Lisans tezi:

- i) Bilime yenilik getirmiştir
- ii) Yeni bir bilimsel yöntem geliştirmiştir
- iii) Bilinen bir yöntemi yeni bir alana uygulamıştır
- iv) Uygulama yapmıştır (sadece Yüksek Lisans'ta geçerlidir)

RED

DÜZELTME *

Tez Sınav Jürisi	Unvanı ve Adı Soyadı	İmza
Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Seçkin Barış GÜLMEZ	
Üye	Doç. Dr. Makbule Didem Buhari GÜLMEZ	
Üye	Doç. Dr. Gonca Oğuz GÖK	
Üye		
Üye		

Eki : Tez Değerlendirme Formu (Her bir jüri için).

* Tez sınavında düzeltme kararı verilmesi halinde jüri tarafından öngörülen düzeltmelere ilişkin bir jüri raporu eklenmelidir. Düzeltmeler için Ek süre her defasında en fazla yüksek lisans öğrencileri için 3 ay, doktora öğrencileri için 6 aydır.

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi
SELF-DETERMİNASYON VE KAMU DİPLOMASİSİ: İSKOÇYA VE
KATALONYA ÖRNEKLERİ
Eda CEBECİ
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı

Değişen ve gelişen diplomasi anlayışı çerçevesinde kamu diplomasisi uluslararası ortamda bir adım öne çıkmaktadır. Özellikle yeni medyanın kullanımı ile birlikte gelişen ve etki alanı genişleyen kamu diplomasisi devletlerin ve devlet dışı aktörlerin kamuoyunu ve diğer devletleri etkilemesi noktasında önemli bir konumdadır. Bu çalışma “self-determinasyon hareketlerinde kamu diplomasisine derece başarılıdır/etkilidir?” sorusunu yanıtlamayı amaçlamaktadır.

Günümüzde self-determinasyon hareketlerinin sayısının artmasıyla birlikte yapılan referandumlar sayesinde pekiştirilmeye çalışılan bağımsızlık isteği kamu diplomasisi etrafında şekillenmektedir. Bu çerçevede en yeni örneklerden ikisi olan Katalonya ve İskoçya self-determinasyon hareketlerinde kamu diplomasisinin kullanımı bağlamında değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kamu Diplomasisi, Self-determinasyon, İskoçya, Katalonya, Yumuşak Güç.

ABSTRACT

Master Thesis SELF-DETERMINATION AND PUBLIC DIPLOMACY: EXAMPLES OF SCOTLAND AND CATALONIA

Eda CEBECİ

**İzmir Kâtip Çelebi University
Graduate School of Social Sciences
Department of International Relations**

Within the framework of the changing and developing understanding of diplomacy, public diplomacy is a step forward in the international environment. Public diplomacy, which has developed and expanded with the use of new media, is in an important position in terms of affecting public and other states by states and non-state actors. This study aims to answer the question: To what extent has public diplomacy been successfully/effectively used in self-determination movements?

Today, with the increase in the number of self-determination movements the efforts towards strengthening the desire for independence through referenda are shaped around public diplomacy. In this context, two of the newest examples, Catalonia and Scotland, will be evaluated in the context of the use of public diplomacy in self-determination movements.

Keywords: Public Diplomacy, Self-determination, Scotland, Catalonia, Soft power.

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ	ii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLO LİSTESİ	x
GRAFİK LİSTESİ	xi
KISALTMALAR	xii
ÖNSÖZ	xiii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM LİTERATÜR TARAMASI: KAMU DİPLOMASİSİ VE SELF- DETERMİNASYON

1.1 Kamu Diplomasisi Kavramı	4
1.1.2 Kamu Diplomasisi Alanındaki Akademik Çalışmalar Ve Yaklaşımlar	5
1.1.3 Geleneksel Kamu Diplomasisi Ve Yeni Kamu Diplomasisi Ayrımı.....	9-13
1.1.4 Kamu Diplomasisinde Yumuşak Güç Kavramı.....	31-15
1.1.5 Kamu Diplomasisi Üzerine Ampirik Çalışmalar.....	15-29
1.2 Self-Determinasyon Kavramı.....	30-33
1.2.1 Self-Determinasyon Bir Hak Mı İlke Mi ?.....	33-34
1.2.2 Self-Determinasyon Hakkının Tartışmalı Unsurları.....	34-36
1.2.3 Self-Determinasyon Kavramının Tarihsel Gelişimi.....	36-42
1.2.4 Self-Determinasyon Üzerine Ampirik Çalışmalar Ve İncelenen Vakalar.....	42-47
1.2.5 Katalonya Ve İskoçya Üzerine Karşılaştırmalı Self-Determinasyon Çalışmaları.....	47-51
1.2.6 Self- Determinasyon Ve Kamu Diplomasisi Alanındaki Kavramsal Tartışmalar.....	51-58

1.2.7 Self- Determinasyon Ve Kamu Diplomasisi Alanındaki Ampirik Çalışmalar.....	58-64
---	-------

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: KATALONYA KRİZİ VE KAMU DİPLOMASİSİ

3.1 Katalonya Vakası: Tarihsel Arkaplan	65-72
3.2 Katalanlar Katalanlara Karşı.....	72-78
3.3 Katalonya'nın Kamu Diplomasisi Faaliyetleri.....	78-91

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: İSKOÇYA VE KAMU DİPLOMASİSİ

4.1 İskoçya Vakası: Tarihsel Arkaplan.....	92-97
4.2 İki Farklı Görüş ve İskoçya Kamu Diplomasisi.....	97-110
SONUÇ	111-117
KAYNAKÇA	118-148

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Katalan ve İskoç Kamu Diplomasilerinin Karşılaştırılması.....	89
---	----

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1: Katalonya'nın sahip olduğu özerklik yetkilerinin 'aşırı/ kararında/ yetersiz' olduğunu düşünüyorum.....59

Grafik 2: Katalonya'nın bağımsız 'devlet/ federal devlet/ özerk bölge/ özerk olmayan bölge' olmasını istiyorum.....59

KISALTMALAR

AB Avrupa Birliği

ABD Amerika Birleşik Devletleri

BM Birleşmiş Milletler

CİU Yönelim ve Birlik Koalisyonu

SNP İskoç Ulusal Partisi

KD Kamu Diplomasisi

DIPLOCAT Katalonya Kamu Diplomasi Konseyi

SSCB Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği

ÖNSÖZ

Bu çalışma yoğun ve bir o kadar da uzun bir süreç sonucunda ortaya çıkmıştır. Bu süreçte öğrencilik hayatımın en büyük şansı olan değerli danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Seçkin Barış GÜLMEZ'e çok teşekkür ediyorum. Gerek akademik bilgisi ve disiplini gerekse öğrencisini teşvik edici tutumları nedeniyle kendisi sadece benim için değil, akademi içinde önemli bir kişiliktir. Çalışma boyunca yardımlarını esirgemeyen akademik başarısını kendime örnek aldığım sevgili hocam Doç. Dr. Makbule Didem Buhari GÜLMEZ'e çok teşekkür ederim.

Son olarak anlayışları ve destekleriyle her zaman yanımda olan annem Zöhre CEBECİ, babam Metin CEBECİ, kardeşim Esin CEBECİ ve değerli dostlarıma çok teşekkür ederim.

GİRİŞ

Bu çalışma “self-determinasyon hareketlerinde kamu diplomasisine derece başarılıdır/etkilidir?” sorusunu yanıtlamayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda, çalışma, akademik literatürdeki iki temel açığı kapatmayı hedeflemektedir. Birincisi, genel anlamda kamu diplomasisi faaliyetlerinin sonuçlarına ve etkilerine yönelik literatürdeki çalışmaların sınırlılığdır. İkincisiyse, self-determinasyon ile ilgili akademik çalışmalarda kamu diplomasisinin etkisi göz ardı edilmesidir.

Günümüzde self-determinasyon hareketlerinin sayısının artmasıyla birlikte yapılan referandumlar sayesinde pekiştirilmeye çalışılan bağımsızlık isteği kamu diplomasisi etrafında şekillenmektedir. Bu çerçevede en yeni örneklerden ikisi olan Katalonya ve İskoçya self-determinasyon hareketlerinde kamu diplomasisinin kullanımı bağlamında değerlendirilecektir. İncelenmek üzere bu iki vakanın seçilme nedeni aynı coğrafyada konumlanmalarının yanı sıra gelişmişlik seviyelerinin de aynı doğrultuda paralellik göstermesidir. Bunun yanında sorunların hala devam ediyor olması konunun güncelliğini korumakta ve gelecek çalışmalara ışık tutmaktadır. Birbirlerine çok yakın zamanlar dahilinde referandum kararı alan iki bölgenin kamu diplomasisi faaliyetleri ilgili literatür açısından oldukça önemlidir. Literatür taraması bölümünde daha ayrıntılı bahsedildiği üzere self-determinasyon hareketlerinde kamu diplomasisi kullanımı ilgili çalışmalarda göz ardı edilerek daha çok milliyetçilik, kimlik ve anayasal haklar çerçevesinde tartışılmıştır. Bu noktada seçilen iki bölgedeki kamu diplomasisi faaliyetlerinin değerlendirilmesi ve birbirleri ile karşılaştırılması literatürdeki boşluğu doldurmaya yardımcı olacaktır. Seçilen vakalar belirli bir zaman dilimi ile sınırlandırılmış olup özellikle 2010 sonrasındaki süreç üzerinde daha çok durulmuştur. Çünkü iki bölge dahilinde bugünkü self-determinasyon hareketlerinin kamu diplomasisi faaliyetleri 2010 sonrası süreçte şekillenmiştir. Gerek referandum kampanyaları gerekse kamu diplomasisi aktörleri bu süreçten sonraki dönemde şekillenmeye başlamıştır. Bu bağlamda çalışma Katalan ve İskoç self-determinasyon hareketlerini kamu diplomasisi açısından inceleyen ilk çalışmalardan biri olacaktır.

Çalışmanın metodolojisini ilk iki bölümde literatür taramasına bağlı olarak ikincil kaynaklar oluşturmaktadır. Kavramsal tanımlamalardan ve sınıflamalardan oluşan literatür dönemsel olarak sistematik bir şekilde taranmıştır. Ampirik kısımda

ise ilgili aktörlerin söylemleri gerek basın gerekse sosyal medya taramaları ile incelenerek Katalonya örneğinde Centre d'Estudis d'Opinió'nun her sene düzenli olarak yaptığı anket sonuçları değerlendirip yıllara göre halkın aynı sorulara verdiği cevaplar karşılaştırmalı olarak değerlendirilecektir. İskoçya örneğinde ise YouGov, Panelbase ve Survation gibi anket şirketlerin düzenli aralıklarla yıl içerisinde pek çok kez yaptığı anketlerin belli aralıktakileri seçilerek incelenecektir.

Çalışmanın odak noktası olan kamu diplomasisi birinci bölümde incelenecektir. İlk olarak kamu diplomasisinin gelişim sürecinden kısaca bahsedilen bölümde daha sonra bu alandaki akademik çalışmalara ve yaklaşımlara değinilecektir. Bu bağlamda kamu diplomasisi kavramının akademik olarak çalışılmasından başlanmak üzere çeşitli tanımlamalara değinilerek süreç içerisinde hangi aktörler ve gelişmelerden etkilenecek şekilde şekillendiği tartışılacaktır. Kamu diplomasisi kavramının yumuşak güç için bir araç olarak kullanılması iki kavramın birbiri ile ilişkisi kapsamında değerlendirilerek ardından kamu diplomasisindeki ampirik çalışmalar değerlendirilecektir. Burada üzerinde durulan kısım literatürdeki eğilimler üzerinden aktarılmaya çalışılarak devlet-dışı aktörlerin kamu diplomasisi faaliyetlerinin ne derece ve nasıl çalışıldığının incelenmesi olacaktır. Son olarak kamu diplomasisinin başarısını veya etkisini ölçmeye çalışmak için geliştirilmiş yöntemler aktarılarak kamu diplomasisinin etkisinin ölçülmesi noktasındaki literatür açığı öne çıkarılacaktır.

Çalışmanın ikinci bölümünde ise ilk olarak self-determinasyon kavramı üzerine odaklanılarak literatür içerisinde farklı tanımlama şekillerine değinilmiştir. İçsel ve dışsal self-determinasyon ayrımından yola çıkılarak yapılan tanımlamalar ekseninde self-determinasyonunun bir hak mı ilke mi olduğu sorusu tanımlanmaya çalışılacaktır. Ardından self-determinasyon tanımlamasında bulunan belirsizliklere değinilerek bu kavramın neden tartışmalı olduğu açıklanacaktır. Self-determinasyon kavramının tarihi gelişimine değinilerek bu süreç içerisinde yer alan sözleşmeler ve hukuksal metinlerin gelişimi tarihi bir sıra içerisinde aktarılmaya çalışılacaktır. Ardından alandaki ampirik çalışmalara değinilerek literatürdeki ana eğilimin ne olduğu ve nasıl şekillendiği konusu incelenecektir. 1918 yılından 2019 yılına kadar taranan çalışmalar dönemsel belirli aralıklar dahilinde incelenecektir. Katalonya ve İskoçya odaklı self-determinasyon çalışmalarındaki hakim literatürün hangi konular

ekseninde şekillendiği ve bu noktada çalışmanın öneminin self-determinasyon çalışmalarında kamu diplomasisi boyutunun eksikliğini doldurmak olduğu belirtilmiştir. Çalışmanın alt bölümü olan self determinasyon ve kamu diplomasisi alanındaki kavramsal tartışmalar kısmında devlet-dışı aktörlerin diplomatik faaliyetlerinin nasıl değerlendirildiği ve nasıl sınıflandırıldığı üzerinde durulacaktır. Bu kapsamda paradiplomasi ve devlet-altı diplomasisi kavramlarının içeriğine ve farklılıklarına bakılarak iki vaka özelinde yapılan ampirik çalışmalar değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Çalışmanın ampirik bölümlerinde öncelikle Katalonya daha sonra İskoçya kamu diplomasisi faaliyetleri incelenecektir. Bu doğrultuda ilk olarak Katalonya siyasi tarihi üzerinde durularak günümüz çözümsüzlük süreçlerine kadar olan süreç incelenecektir. Daha sonra hedef kitlenin asıl amacının kendi hükümetlerini mi yoksa dünyayı etkilemek mi olduğu sorusuna cevap aranarak devam edecek çalışmada kendi içlerinde de fikir ayrılıkları olup olmadığı sorusu tartışılacaktır. Bu kısımda çeşitli kamuoyu anketlerinden yararlanılarak bir değerlendirme yapılacaktır. Son olarak kamu diplomasisi faaliyetlerindeki araçların ve aktörlerin inceleneceği kısımda Katalonya'nın bu süreçte başarılı bir kamu diplomasisi faaliyeti yürütüp yürütmediği konusuna değinilecektir.

Ardından İskoçya kısmında da siyasi tarih ekseninde değerlendirilecek bağımsızlık faaliyetleri 2019 yılına kadar çözümsüzlük ve referandum süreçleri kapsamında incelenecektir. Ayrıca İskoç halkının içerisindeki bağımsız yanlıları ve karşıtlarına değinilerek iki farklı görüşün de bağımsızlık sürecini nasıl şekillendirdiği üzerinde durulacaktır. İskoçya'nın kamu diplomasisi aktörlerinin 2014 referandumu öncesinde “Evet” ve “Hayır” kampanyası çerçevesinde şekillenmesinin nedenleri ve kamu diplomasisi faaliyetlerinin neden Katalonya'daki kadar başarılı olmadığı sorunsalı üzerinden değerlendirilme yapılarak kamu diplomasisinin etkisinin ölçülmesine ilişkin olarak Katalonya ve İskoçya vakalarının karşılaştırmalı analizi yapılacaktır. Çalışmanın sonuç bölümünde ise çalışmanın araştırma sorusuna yönelik bulguları, akademik literatüre katkıları ve kısıtları üzerinde durulacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

LİTERATÜR TARAMASI: KAMU DİPLOMASİSİ VE SELF-DETERMİNASYON

1.1 Kamu Diplomasisi Kavramı

Kamu diplomasisi kavramı terim olarak aslında yeni bir kavram olmasına rağmen etkinlik olarak köklü bir geçmişe sahiptir (Cull 2010, s.11-17). Kamu diplomasisi kavramının ilk kullanımı 1856 tarihli The Times gazetesine kadar dayansa da bahsedilen ifade bugünkü anlamından farklı olarak Başkan Franklin Pierce'nin duruşunu eleştiren yazıda nezaket anlamında kullanılmıştır (Huijgh 2016, s.437-448) (Cull 2009, s.19-22). Modern anlamda ilk kullanımı ise 1965 yılında Tufts Üniversitesi'nde dekan olan Edmund Gullion tarafından gerçekleştirilmiştir (Cull 2009, s.19-22). Gullion'a göre kamu diplomasisi, hükümetlerin ve halkların dış politika kararları konusunda diğer halkların ve hükümetlerin tutum ve görüşlerini etkileyebilme yolu olarak tanımlanmıştır (Schindler 2018, s.3-10). Geleneksel diplomasi, hükümetler arasındaki iletişimi önemserken, kamu diplomasisi hem hükümet hem birey hem de özel gruplar arasında gerçekleşebildiği için uluslararası ilişkiler boyutlarını da kapsamaktadır (Dyke ve Verčič 2015, s.812-813). Aslında Gullion'un amacı o dönem kamu diplomasisi pratiğiyle örtüşen propaganda teriminin Amerika Birleşik Devletleri'nde yarattığı olumsuz algıları temizleyerek yeni bir kullanım yaratmaktı (Gregory 2008, s.274-286) (Cull 2009, s.19-22) (Berridge 2010, s.179-181). Çünkü propaganda kavramı Soğuk Savaş'ın aşırı koşullarını içeriyordu ve kamu diplomasisi propaganda gibi tek yönlü değil aksine çift yönlü bir etki alanıydı (Cull 2010, s.11-17).

1.1.2 Kamu Diplomasisi Alanındaki Akademik Çalışmalar Ve Yaklaşımlar

Edmund Gullion'ın kamu diplomasisi terimini kullandığı 1965 yılından beri akademik literatüre bakıldığında konu üzerine yazılmış 500'den fazla bilimsel makale yayımlanmıştır (Sevin 2017, s.37-41). Öyle ki kamu diplomasisi terimi 1972 yılına kadar hiçbir akademik kitapta yer almamıştır (Cull 2009, s.19-22) Özellikle 2001 yılından bu yana kamu diplomasisi çalışmalarına verilen ağırlık artmıştır (Ociepka 2018, s.1-2). O günden beri yayınlanan bilimsel makalelerin sayısına oransal olarak odaklanıldığında ise %80 lik bir oranın 2006'dan beri yazıldığını

görmek mümkündür (Sevin 2017, s.37-41). Buradan da anlaşılacağı üzere akademisyenlerin kamu diplomasisine olan ilgisinin son 18 yıllık süreçte arttığını ve çalışmaların büyük bir kısmının da son 12 yıl içerisinde yapıldığını görmekteyiz.

Kamu diplomasisi literatürü fikirler, savaşlar, küreselleşme, teknoloji ve politik baskılardan oldukça etkilenecek şekilde şekillenmiştir (Gregory 2008, s.274-286.). Akademik literatürde kamu diplomasisi teriminin kavramsallaşmasını engelleyen belirsizlik durumu ortak bir tanım üzerinde durulmayı da zorlaştırmaktadır (Ayhan 2018, s.5-7). Dahası kamu diplomasisinin geçmişine bakıldığında, devlet idaresinin eliyle şekillenmiş bir araç olarak kamu diplomasisinin kullanım örnekleriyle literatürün dolu olması ve daha çok politika uygulayıcılarının kullanımının ağır bastığı görülmektedir. Literatürde sorgulanması gereken, aslında kamu diplomasisi literatürünün ne derece bilimsel ve akademik bir alan olarak ortaya çıkabileceği durumudur (Sevin 2017, s.37-41)(Gregory 2008, s.274-286). Kamu diplomasisinin demokratikleşme, küreselleşme ve iletişim teknolojilerindeki ilerlemelerle gelişmeye ve büyümeye devam etmesi ve küresel düzlemde aktörlerin ve yöntemlerin çeşitlenmesiyle birlikte kamu diplomasisi farklı yaklaşım ve disiplinlerce tanımlanmaya çalışılmıştır (Huijgh 2016, s.437-448). Kavram, uluslararası ilişkiler disiplininin yanı sıra iletişim, halkla ilişkiler, pazarlama, kamu yönetimi ve sosyoloji gibi alanlardan farklı akademisyenlerce tanımlanmıştır (Gilboa 2015, s.2-3).

Kamu diplomasisini tanımı ve işlevi açısından sınıflandırmak ve birleştirmek çokça tartışılan bir konu olmasına rağmen Kadir Jun Ayhan, akademisyenlerin kamu diplomasisi kavramını nasıl tanımladıklarına ve içindeki aktörlerin farklılıklarını analiz ederek kamu diplomasisine yönelik yaklaşımları beş kategoriye ayırıp değerlendirmiştir (Ayhan 2018, s.6-7). Bu yaklaşımların ilki devlet-merkezci bakış açıdır (Ayhan 2018, s.6-7). Devlet-merkezci bakış açısı, kamu diplomasisi kavramını devlet kurumlarına odaklayan ve devlet haricindeki hiçbir aktörün diplomatik faaliyetini kabul etmeyen bir anlayıştır (Ayhan 2018, s.6-7). Bu bağlamda kabul gören ve en yaygın tanım Tuch'un yapmış olduğu tanımdır. Tuch'a göre kamu diplomasisi ile ifade edilmek istenilen "bir hükümetin ulusunun fikirlerini ve ideallerini dahası kendi kültürlerini ve kurumlarını yabancı bir devlete ulusal hedefleri ve kendi politikaları dahilinde anlatmaya çalıştığı iletişimsel bir süreçtir." (Tuch 1990, s.3) Brown, kamu diplomasisi faaliyetlerinin devletler tarafından

yapıldığını bu yüzden devlet dışı aktörlerin faaliyetlerinin devletin çıkarına uygun olarak gerçekleşmediği takdirde kamu diplomasisi olarak sayılamayacağını belirtmiştir (R. Brown 2013). Yine benzer bir şekilde Golan da kamu diplomasisinin devlet hegemonyası altında olduğunu vurgulamıştır (Golan 2013, s.1251-1255). Bu bakış açısındaki temel yargı, kamu diplomasisinin resmi kurumlarca veya resmi görevlilerce yapılan bir diplomasi türü olduğunu düşünmesi ve salt devlet kurumlarına gönderme yapmasıdır (Ayhan 2018, s.7). Manheim da kamu diplomasisini bir ülkenin hükümetinin diğer bir ulusun dış politikasını veya kamuoyunu etkilemek için gerçekleştirmiş olduğu çabalar olarak tanımlanmaktadır (B.Manheim 1994) (Mor 2006, s.157-176). Benzer bir şekilde Dasgupta, özellikle 2010 sonrasında Hindistan'ın kamu diplomasisi faaliyetlerinin sadece iktidardaki hükümet ve profesyonel diplomatlar tarafından yapıldığını belirtmiştir (Dasgupta 2011, s.73-83).

İkinci yaklaşım, diğer bir deyişle neo-devletçi bakış açısı ise yine kamu diplomasisinin temelinde devleti görse de, devlet dışı aktörlerin diplomatik etkinliklerini de kabul eder ve bu tip etkinlikleri "sosyal diplomasi" veya "taban diplomasisi" olarak tanımlar (Ayhan 2018, s.7-8). Payne ve Czubek bu yaklaşımın ana temsilcileridir. Sevin, Kimball ve Khalil makalelerinde Payne'nin taban diplomasisini, Czubek'in de sosyal diplomasiyi devlet dışı aktörlerin kamu diplomasisini tanımlamak için alternatif terimler olarak tanımlandığını vurgulamıştır (Ayhan 2018, s.7-8) (Sevin, Spencer ve Mohammed 2011, s.803-812). Bu bakış açısındaki temel argüman, devlet dışındaki aktörlerin yapmış oldukları kamu diplomasisi faaliyetlerinin kamu diplomasisi olarak değil, diplomasi kelimesinin önüne başka bir sıfat eklenerek tanımlanması gerekliliğidir. Bu durum da üstünde uzlaşılammış, belirsiz bir ayrımı ortaya çıkarmaktadır (Ayhan 2018, s.7-8).

Üçüncü yaklaşım diplomasiyi statü üzerinden değil, tamamen kabiliyetlere göre tanımlayan ve bazı diplomatik olmayan kamu diplomasisi girişimlerini de kabul eden geleneksel olmayan bakış açılarıdır (Ayhan 2018, s.8-9) (Sharp 1997, s.609-634). Kelley'e göre devlet dışı aktörlerin faaliyetleri geleneksel diplomasi anlayışının şekil değiştirmesine neden olduğu gibi onu karakterize ederek diplomaside devlet tekeli bozmaktadırlar (Kelley 2009, s.72-85). Kamu diplomasisi faaliyetlerine bakıldığında devlet tekelinin, devlet dışı aktörlerin daha aktif olması ve uluslararası

ilişkilerde öneminin giderek artmasıyla yavaş yavaş sona erdiğini görebilmekteyiz (Weiss 2000, s.795-814)(Melissen 2005, s.3-27). Genel olarak bu yaklaşımın varsayımı devlet dışı aktörlerin de kamu diplomasisi faaliyetlerini bağımsız olarak yürütebilmesi ve gerçekleştirebilmesi düşüncesinden kaynaklanmaktadır.

Dördüncü yaklaşım ise kamuoyunu küresel kamusal alanda insanlar olarak tanımlamak dışındaçoğu özelliği geleneksel olmayan bakış açılarıyla paylaşan toplum merkezli bakış açısıdır (Ayhan 2018, s.10-12). Bu yaklaşımda en çok öne çıkan kişi ise Castells'dir. Ona göre halklar kamusal alanda kamu diplomasisi faaliyetleri yürüten sosyal aktörlerdir (Castells 2008, s.91). Kamu diplomasisinin sadece hükümet diplomasisi olmadığını düşünen Castells, uluslararası arenada bütün ağ iletişimlerini ve paylaşılan anlamı kamu diplomasisi olarak tanımlamaktadır (Castells 2008, s.78-93). Lindholm ve Olsson da kamuoyu kavramını hem örgütlü devlet dışı aktörler hem de halk olarak tanımlamışlardır (Lindholm ve Oolsson 2011, s.255).

Beşinci yaklaşım ise devlet dışı aktörlerin faaliyetlerinin ancak bazı kriterleri sağladığında kamu diplomasisi sayılacağını savunan uzlaşmacı bakış açısıdır. La Porte'a göre en önemli kriter kamu diplomasisi aktörlerinin en azından bir dereceye kadar kurumsallaşmış olmasıdır (Porte 2012, s.441-458). Scott-Smith'e göre ise kamu diplomasisi faaliyetleri kültürleri, tutumları ve davranışları anlamak gibi net kamu diplomasisi hedeflerine sahip olmalıdır (Scott-Smith 2008, s.173-195). Hayden, Rasmussen ve Cull da kamu diplomasisi faaliyetlerinin dış politikalarla bağlantılı olması ve hükümetlerin dış politikalarını etkileyebilme gücüne sahip olması gerektiğini savunmuştur (Hayden 2009, s.533-548) (Rasmussen 2010, s.263-287) (Cull 2013, s.123-139). Jönsson ve Hall ise yabancı kamuoyuyla iletişimin en önemli araç olması gerektiğini vurgulamıştır (Jönsson ve Hall 2003, s.195-210). Yukarıda tanımlanan kriterlere ek olarak Peterson, Hemery ve Castells kamu diplomasisi girişimlerinin özel çıkarlar için değil, tamamen halk için olması gerektiğini savunmuşlardır (Peterson 1992, s.371-388) (Hemery 2005, s.196-209) (Castells 2008, s.78-93).

1.1.3 Geleneksel Kamu Diplomasisi Ve Yeni Kamu Diplomasisi Ayrımı

Geleneksel kamu diplomasisi, bir devletin başka bir devlet veya yabancı kamuoyu arasındaki iletişimidir (Manheim 1994). Yirminci yüzyılın ilk yarısına bakıldığında kamu diplomasisi bir propaganda çeşidi gibi görülmesine rağmen daha çok tek yönlü bir anlam taşıyordu. Etkin bir kamu diplomasisi için tek tönü bir iletişimden (monolog) çok, iki yönlü iletişim (diyalog) ve işbirliği gereklidir (Cowan ve Arsenault 2008, s.1-2). Çünkü monolog yöntemi sizin kendinizi savunmanız için bir fırsat yaratabilirken, cevapsız bıraktığınız her mesaj sizin kamu diplomasisi faaliyetlerinizi sınırlandırarak geri dönüş alamamanıza neden olabilir. Soğuk Savaş döneminde Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Fransa, Sovyetler Birliği, Çin ve Almanya yaygın olarak kamu diplomasisi faaliyetlerine ağırlık vermiştir. Buradaki temel amaç, artık sadece halkları etkilemeye çalışmak değil, rakip ideolojileri etkileyebilmek de olmuştur (Gilboa 2015, s.2-3). İletişim alanındaki gelişmelere paralel olarak kültürel yayın faaliyetleri gibi yeni yöntemler de kamu diplomasisini beslemeye başlamıştır (Huijgh 2016, s.437-448).

Bu amaçla ülkeler tarafından çok fazla radyo istasyonu kurulmuş, Amerika Birleşik Devletleri Radio Free Europe ve Radio Liberty'i, Sovyetler Birliği Radio Moscow'u ve Çin Radio Beijing'i kurmuşlardır (Gilboa 2015, s.2-3). Bunun dışında kültürel diplomasi, çeşitli festivallere, sergilere katılma, dil öğretme, kültür merkezleri inşası gibi araçlarla gerçekleştirilmeye çalışılarak yabancı kamuoyunda hayranlık ve itibar sağlanmaya çalışılmıştır. Soğuk Savaş döneminde başlayan uluslararası değişim programlarının amacı yurtdışındaki öğrencileri, sanatçıları, araştırmacıları üniversitelerde ve bilimsel merkezlerde çalışmaya teşvik ederek ülkelerine döndüklerinde buldukları ülke hakkında iyi niyet elçisi pozisyonunda olmalarını sağlamaktır (Gilboa 2015, s.2-3).

Daha geniş anlamda bakıldığında akademisyenler geleneksel diplomasiyi devletler arası iletişim olarak tanımlama eğilimindeyken, kamu diplomasisini bir devletin başka bir ülkenin halkı ile özel iletişim kurması olarak tanımlanmaktadırlar (Schindler 2018, s.3-10). Küreselleşme ve iletişim devrimiyle geleneksel kamu diplomasisinin yirmibirinci yüzyılda önemli bir dönüşüm geçirdiğini söylemek mümkündür (Huijgh 2016, s. 437-448). Bu dönüşüm akademik literatürde “yeni kamu diplomasisi” olarak adlandırılmaktadır.

Yeni kamu diplomasisi teriminin kullanım amacı, Soğuk savaş sonrası dönemin, bilgi çağının dönüşümünün ve insanların siyasi meselelerle daha fazla ilgilenmesidir (Gilboa 2015, s.2-3). 11 Eylül saldırılarından sonra özellikle Amerika Birleşik Devletleri kamu diplomasisinin önemini kavramakla kalmayıp yeni bir kamu diplomasisine ihtiyaç duymuştur (Zaharna 2010, s.73-91). Melissen'e göre yeni kamu diplomasisi, sadece devlet eliyle yapılan bir faaliyet alanı olmaktan çok, bunun yanında diğer ülkelerdeki sivil toplum örgütleriyle ve hükümet dışı kurumlarla ilişkilerin kurulması ile ilgilidir (Melissen 2005, s.22). Yeni kamu diplomasisi, yirmi birinci yüzyılın kamu diplomasisi örneklerini içermekte ve kamu diplomasisi bağlamındaki ve uygulamasındaki değişikliklere odaklanmaktadır (Huijgh 2016, s.437-448) (Cull 2010, s.11-17). Bu değişikliklerin başında Soğuk Savaş'ın bitmesi, devlet dışı aktörlerin artması ve aktif diplomatik faaliyetleri ile dijital teknolojilerin gelişimi gelmektedir (Cull 2010, s.11-17).Düşünülenin aksine yeni kamu diplomasisi geleneksel kamu diplomasisi anlayışını reddetmekten ziyade önemini daha da arttırmaya çalışmaktadır (Cull 2010, s.11-17).

Yeni kamu diplomasisinde en az iki özelliğin olması gerektiğini vurgulayan Ellen Huijgh'a göre, yeni kamu diplomasisinin çok oyunculu bir yaklaşımla ulusal hükümet seviyesinin üstünde ve altında bir çok aktörle yurtiçinde ve yurtdışında farklı sivil toplum örgütlerini kapsaması ve, ayrıca bu aktörlerin aralarındaki ilişkilerin diyalog ve ağ oluşturma eksenli oluşması gerekmektedir (Huijgh 2016, s.437-448). Yeni kamu diplomasisinde dikkat çekilmesi gereken diğer bir konu ise dijital diplomasi Twitter, Facebook, Youtube ve diğer pek çok sosyal medya hesaplarından kolayca yapılabiliyor olmasıdır(Gilboa 2015, s.5-6). İletişim teknolojilerindeki yükseliş dış ilişkilerde ve dış politika yapımında halkın katılımının artmasına neden olmuştur (Snow 2009, s.3-11).

Devlet dışı aktörlerin diplomatik faaliyetlere katılımıyla birlikte yeni kamu diplomasisinin kapsamı genişlemiştir.Yeni kamu diplomasisi, dini aktörlerin, devlet altı unsurların, sivil toplum kuruluşlarının, çok uluslu şirketlerin ve bireylerin de faaliyetlerini kapsamaya başlamıştır. Devlet dışı aktörlerin yapmış oldukları diplomasi faaliyetleri yeni kamu diplomasisi içerisinde değerlendirilmiş olup geleneksel diplomasisinin kapsadığı sınırları aşındırmaya başlamıştır (Huijgh 2016, s.437-448). Kamu diplomasisinde insan ilişkileri çok önemlidir (Cull 2010, s.11-17).

Özellikle yeni kamu diplomasisinde bireylerin rolü arttıkça ve hem sanal hemde kişisel olarak insandan insana odaklanma daha da fark edilir düzeye geldikçe vatandaşların rolleri de değişmeye başlamaktadır (Snow 2009, s.3-11) (Huijgh 2016, s.437-448). Yeni kamu diplomasisi dünyası yeni olanaklar yaratmıştır, ancak kamu diplomasisi tarihini kökünden silmemiştir. Aksine, geçmişin dersleri, iletişimin benzeri görülmemiş bir rol oynadığı bir çağda daha da alakalı görünmektedir (Cull 2010, s.11-17). Yeni kamu diplomasisi her ne kadar onu uygulayan devletin veya devlet dışı aktörlerin kendi çıkarlarını ve dış politika hedeflerini göz ardı etmese de iki yönlü bir sokaktır ve temelde diyalog yoluyla ikna mantığına dayanmaktadır (Melissen 2005, s.3).

Yeni kamu diplomasisinin bileşenleri üzerinde bir ayırım yapan Cull, başarılı bir kamu diplomasisinin olabilmesi için temelde beş unsurun bulunması gerektiğini belirtmiştir. Bunlardan ilki ***dinlemedir (listening)***. Buna göre dinleme, bir aktörün uluslararası çevrenin ve yabancı kamuoyununun düşünceleri hakkında bilgi toplayıp bu bilgiler doğrultusunda kendi kamu diplomasisini yeniden şekillendirmek için uygulanan girişimdir (Cull 2008, s.31). İkinci bileşen, ***savunuculuktur (advocacy)***. Cull, savunuculuğu bir aktörün belirli bir politikayı, düşünceyi veya aktörün yabancı kamuoyundaki çıkarlarını teşvik etmek için üstlendiği iletişim faaliyetlerini uluslararası arenada yönetme çabası olarak tanımlamaktadır (Cull 2008, s.31-32). Üçüncü bileşen ***kültürel diplomasi (cultural diplomacy)***. Kültürel diplomasi bir aktörün kendi kültürel kaynaklarını ve başarılarını yurt dışına aktararak içerisinde bulunduğu uluslararası çevreyi yönetme çabası olarak açıklanmaktadır. British Council veya İtalyan Kültür Enstitüsü gibi kuruluşlarönemli kültürel diplomasi aktörleri olarak öne çıkmaktadır (Cull 2008, s.32). Dördüncü bileşen ***değişim diplomasisidir (exchange diplomacy)***. Değişim diplomasisi; iki aktörün vatandaşlarını belirli bir iş, çalışma ve kültür alışverişi yapma doğrultusunda karşılıklı olarak yurtdışına göndermesi olarak tanımlanabilmektedir. Amerika Birleşik Devletleri Fulbright Bursları ile değişime büyük yatırımlar yapmıştır (Cull 2008, s.32-33). Beşinci ve son bileşen ise ***uluslararası haber yayıncılığıdır (international news broadcasting)***. Uluslararası haber yayıncılığı bir aktörün radyo, televizyon ve internet teknoloji gibi araçları kullanarak yabancı kamuoyu ile

iletişime geçmesi olarak tanımlanabilmektedir. BBC, CNN, The Moscow Times bunun en iyi örnekleridir (Cull 2008, s.32).

Sonuç olarak geleneksel kamu diplomasisi (GKD) ve yeni kamu diplomasisi (YKD) birbirlerinden bazı konularda ayrılmaktadır. GKD sadece devletler tarafından kullanılırken; YKD, devletler ve devlet dışı aktörler tarafından kullanılmaktadır. GKD de tek yönlü bir iletişim varken, YKD de dinleme ve iki yönlü bir iletişim vardır. GKD, savunuculuk ile gazete, televizyon ve radyo gibi geleneksel medyayı kullanırken, YKD ulus markalaşmasını ve yeni medyayı kullanmaktadır. Son olarak GKD de daha uzun vadeli sonuçlara odaklanırken, YKD de hem kısa hem de uzun vadeli sonuçlara odaklanır.

1.1.4. Kamu Diplomasisinde Yumuşak Güç Kavramı

Soğuk Savaş döneminde ve sonrasında gücün yaşadığı değişimler ve farklı tanımlamalar küresel bilgi çağında güç kavramının yeniden şekillenmesine neden olmuştur. Bu dönemde askeri ve ekonomik güçlerin daha ön planda olması ve gücün bu iki temel üzerine konumlandırılmasına rağmen günümüzde güç daha çok ikna ve pazarlık yeteneği olarak tasvir edilmektedir. Kamu diplomasisi literatürüne bakıldığında yumuşak güç kavramı en çok atıfta bulunulan terim olmasına rağmen tanımı ve uygulanması konusunda tek bir duruş sergilendiği söylenemez (Snow 2009, s.3-11). Yumuşak gücün tek bir söylemden uzak olmasının nedeni aslında Nye'in yumuşak güç kavramını anlaşılması zor bir biçimde ele almasından dolayı diğer çalışmalarında teorik boyutta bütünsel temelli olarak yumuşak güç kavramını tartışmamasından kaynaklanmaktadır (Özel 2018, s.1-27).

1990'lı yıllarda uluslararası ilişkiler alanı Joseph Nye'in yumuşak güç kavramı ile tanışmıştır (Dyke ve Vercic 2009, s.812-813). Nye, gücü istediklerini elde etmek için başkalarının davranışlarını etkileme yeteneği olarak tanımlarken bu etkileme yeteneğinin ikna etme şeklinde olmasını ise yumuşak güç olarak tanımlamaktadır (Nye 2008, s.94). Yumuşak güç; zorlama, tehdit veya baskı araçlarını kullanmadan başkalarının davranışlarını ikna veya cazibe yoluyla istediği sonuçları elde etme yeteneği olarak tanımlamıştır. Bir ülkenin yumuşak gücü, o ülkenin kültürüne, siyasi değerlerine dış politika kaynaklarına ve gündem yaratmak için kendi lehine kullandığı kurumlar ve devlet dışı örgütlere dayanmaktadır (Nye 2008, s.94) (Nye

2004, s.10). Dolayısıyla yumuşak güç, sert güçten gerek ekonomik gerekse askeri yaptırımlar kullanabilme kabiliyeti açısından farklıdır. Van Dyke, bir ulusun uluslararası arenada saygınlık ve itibar kaybı yaşamasının gücünde kayıp yaşamasına ve böylece yumuşak gücünün de etkisinin zayıflayıp sert güç kullanabilmesinin daha büyük bir olasılıkla mümkün olabileceğini söylemiştir (Dyke ve Verčić 2015, s.812-813).

Kamu diplomasisinin en önemli kavramlarından biri ise kamuoyudur. Nye, kamuoyunu oluşturma, değiştirme ve etkileyebilme kabiliyetinin hükümetin yumuşak gücüne bağlı olduğunu söylemiştir (Nye 2008, s.94). Kamu diplomasisi ve yumuşak güç kavramı birbiri ile ilişkili kavramlardır çünkü kamu diplomasisi, yumuşak güç kaynaklarının yabancı halklarla iletişim kurmak için kullanıldığı bir araçtır. Fakat önemli bir konu şudur ki bir ülkenin kültürünün, değerlerinin ve politikalarının içeriği cazip değilse onların kamu diplomasisi faaliyetlerinde yumuşak gücü görmeniz zordur. Çünkü tam tersi bir etki yaparak cazibe yerine iticilik yaratabilir. Buna da en iyi örneklerden biri Hollywood filmlerindeki çıplaklık ve şiddet içeren sahnelerle dolu filmlerin Müslüman ülkelere ihraç edilmesi gösterilebilir (Nye 2008, s.94). Son olarak Nye'in belirttiği gibi barışı kazanmanın savaşı kazanmaktan zor olduğu ve barışı kazanmanın da temelini yumuşak güç olduğunu belirtmiştir (Nye 2004, s.12). Küresel bilgi çağında yumuşak gücün giderek önem kazanması devletlerin yumuşak güçlerini kaybetmesinin sert güç için maliyetini arttırabilmektedir (Melissen 2005, s.3).

1.1.5 Kamu Diplomasisi Üzerine Ampirik Çalışmalar

Kamu diplomasisi üzerine ampirik çalışmalara bakıldığında literatürde yıllara göre bir eğilim ve sınıflandırma yapabilmek mümkündür. Bu doğrultuda 1960 yılından başlanarak 2019 yılına kadar dönemsel periyotlar halinde vaka çalışmalarının daha çok hangi konulara odaklanıldığı incelenecektir.

1960-1970 arası döneme bakıldığında özellikle vaka çalışmalarının azlığı dikkat çekmektedir. Bu dönemdeki çalışmalarda temel amaç kamu diplomasisini tanımlamak üzerine olmuştur. Fakat yine de konu ile ilgili bir akademik kitap olarak çalışma yapılmamasına rağmen kamu diplomasisi kavramı 1902-1903 Venezuela Krizi, ABD'nin Latin Amerika'daki iş dünyası üzerindeki etkisi ve Amerika Birleşik

Devletleri özelinde akademik makalelerde yer almıştır (Holbo 1970, s.428-448) (Kingsley 1971) (Delaney 1967).

1971-1980 arası dönemde çalışmaların sayısının arttığı fakat tatmin edici boyutta olmadığı görülmektedir. Dönemin ilk yıllarında Çekoslovakya odaklı karşılaştırmalı politik değişimleri içeren ve Sovyetler Birliği müdahalesini konu alan çalışmalar yapıldığını görmekteyiz (Barton ve Martin 1973, s.241-314). 1980'li yıllara yaklaşıldığında ise çalışmalarda Amerika Birleşik Devletlerinin (Thurber 1974) (Hoover 1978) ön planda olduğu çalışmalar göze çarpmaktadır (Adelman 1980) (Office 1979) (Connors 1979) (R. Jones 1972). ABD odaklı çalışmalar sadece ABD özelinde kalmamış gerek Çin gerekse Sovyetler Birliği ile karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır.

1981-1990 arası dönemde yapılan çalışmaların sayısının bir önceki dönemdeki çalışmalara kıyasla iki katına çıktığı söylenebilir. Çalışmalardaki vurgu yine ABD üzerine olmuş, Amerikan kamu diplomasisinin eleştirisi, gelişimi ve geleceği gibi konular önem kazanmıştır (Alexandre 1986) (Tuch 1990) (Hitchcock 1988) (Roth 1984). Amerikan kamu diplomasisi ile karşılaştırmalı yapılan çalışmalarda ise Sovyetler Birliği ve Kanada gibi ülkeler ön plana çıkmaktadır (Staar 1986) (Gotlieb 1983) (Cooper 1990).

1991-2000 arasındaki yıllarda Amerikan kamu diplomasisi özelinde yapılan çalışmaların fazlalığı yine dikkat çekerken, yeni ülkelerin ve vakaların çalışıldığını görmekteyiz. Almanya, Venezuela, Kuveyt ve Arjantin gibi ülkeler üzerinde kamu diplomasisi çalışmalarının arttığını söylemek mümkündür (Kunczik ve Weber 1994) (J. Manheim 1994) (Amerson 1995) (L.Rosales 1998).

2001-2010 yılları arasında ise yayımlanmış 163 makale ve kitap incelenmiştir. Bu çalışmaları tek bir ülke odaklı, karşılaştırmalı ve vaka odaklı olarak sınıflandırmak mümkündür. Bu aralıktaki çalışmalara bakıldığında yine Amerikan kamu diplomasisi çalışmalarının sayısının fazla olduğu dikkat çekmektedir. Çalışmalarda dikkat çeken bir husus da eski ve yeni Amerikan kamu diplomasisinin daha çok çalışılması ve Amerikan kamu diplomasisinin geleceğine yönelik çalışmaların sayısındaki artıştır (Smyth 2001) (Wang 2007) (Lord 2008) (Fitzpatrick 2009) (Nakamura ve Weed 2009) (Fisher ve Lucas 2010). Özellikle Soğuk Savaş Dönemi'nde Amerikan Kamu Diplomasisi yine odaklanılan konuların başında

gelmiştir (McEvoy-Levy 2001) (J. Kelley 2007) (N. Cull 2008) (G.Scott-Smith 2008). Fakat bu dönem de salt Amerikan kamu diplomasisi çalışmalarından çok özellikle 9/11'dan sonraki döneme odaklanan çalışmaları görmekteyiz (Zaharna 2010) (Kruckeberg ve Vujnovic 2005) (Zhang 2007) (Epstein 2005) (Plaisance 2005) (Steger 2005). 9/11 saldırılarından sonra ABD'nin özellikle teröre, Arap dünyasına ve İslama karşı geliştirdiği kamu diplomasisi faaliyetlerinin artması literatürdeki çalışmalara da yansımıştır (Ham 2003) (El-Nawawy 2006) (Zaharna 2001) (Kraidy 2008) (Nelles 2004) (Zayani 2008) (Cherribi 2009) (Amr 2004) (Zaharna 2005) (Fakhreddine 2004). Bu çalışmalara paralel olarak bölgesel olarak Amerika'nın Ortadoğu ve Asya'daki kamu diplomasisi faaliyetleri de sıkça işlenmiştir (Dutta-Bergman 2006) (Godement 2010) (Johnson 2004) (Graham 2008). Bölge odaklı değil de ülke odaklı eserlere bakıldığında ABD tekelinde incelenen en çok karşımıza çıkan ülkenin İran olduğunu söyleyebiliriz (Dumbrell 2007) (Izadi 2009). Bunların dışında yönetsel olarak da gerek Bush yönetimi gerekse Obama yönetimi'nin kamu diplomasisi uygulamaları konusunda yine çok sayıda makale yazıldığını görmekteyiz (Snow 2009) (Payne 2009) (Dumbrell 2007) (Cull 2010). Kamu diplomasisi konusunda ABD kadar çok çalışılan bir diğer ülke ise Çin'dir. Odaklanılan asıl konu Çin'in kamu diplomasisini keşfetmeye başlamasıyla yumuşak gücü kullanarak kamu diplomasisi alanında etki gücünü arttırmış olması ve buna devam ediyor olmasıdır (Roth 2007) (D'Hooghe 2007) (Y. Wang 2008) (Rawnsley 2008) (N. Cull 2008) (Siow 2010) (Xing 2007). Kanada ve Norveç kamu diplomasisi çalışmaları ise yine bu dönemde ağırlık kazanmıştır. Özellikle yeni kamu diplomasisi ekseninde artan çalışmalarda Kanada ve Norveç'in hem karşılaştırmalı bir şekilde ele alındığını hem de kendi ülkeleri özelinde değerlendirildiği çalışmalar görmekteyiz (Potter 2003) (Potter 2009) (Leonard ve Small 2003) (J.Bátora ve Craen 2006). Yukarıda sayılan bölgeler, ülkeler ve kişilerden farklı olarak Japonya (Akami 2008) (Ogawa 2008) (Matsumura 2009), Almanya (Zöllner 2006) (Zöllner 2009), Avustralya (Chitty 2009) (Horton 2008) (Fullerton, Kendrick ve G.Kerr 2009) (Byrne 2010), Rusya (Avgerinos 2009) (Quenoy 2008) (Feklyunina 2010), İsrail (Gilboa 2006) (Shenhav, Sheaffer ve Gabay 2010) (Mor 2009), Birleşik Krallık (Alshaer ve Hill 2010) (Zhong ve He 2010) (A. Fisher 2008) (Brown ve Morgan 2009) (Wilding 2007) ve Avrupa

Birliği'nin (Wallström 2008) (S. Rasmussen 2010) (Basker 2006) kamu diplomasisi faaliyetlerini inceleyen çeşitli çalışmaların da dönem içerisinde sayısı artmıştır.

Son aralık olan 2010-2019 yılları arasına bakıldığında bu yıllarda yayınlanmış, 216 tane makale ve kitap incelenmiştir. Önceki yıllara kıyasla bakıldığında çalışmalarda oransal bir artış dikkat çekmektedir. Bu oransal artışın başını çeken ülke ise Çin olmuştur. İncelenen çalışmaların dörtte biri Çin odaklı kamu diplomasisi ve yumuşak gücün kullanımını içeren eserlerdir. Çin'in kamu diplomasisi faaliyetlerinin bu dönemde çok fazla hız kazanmış olması çalışmalara yansımıştır (J.Wang 2011) (D'Hooghe 2015) (D'Hooghe 2011) (Zhu 2016) (Christensen 2011) (Zhao 2015). Amerikan kamu diplomasisine olan ilgi bu dönemde de devam etmiş fakat çalışmaların sayısı Çin'i yakalayamamıştır. Çin'in kamu diplomasisi faaliyetlerinin bu dönemde Amerika Birleşik Devletleri'nin kamu diplomasisi faaliyetlerine oranla iki kat daha fazla çalışıldığını söyleyebilmek mümkündür. Fakat bu dönemdeki Amerikan kamu diplomasisi çalışmalarında özellikle bir konu dikkat çekmektedir: ***Kamu Diplomasisi 2.0***. Yeni medyanın kamu diplomasisinde kullanılmasıyla literatüre geçen terim, ABD'nin kamu diplomasisi faaliyetlerinde kendini göstermektedir (Cull 2013) (Khati, Dutton ve Thelwall 2012) (Zaharna ve Rugh 2012) (Yamamoto 2011).

Bu dönemde Japonya (Nakamura 2013) (Kingston 2016) (Watanabe 2016) (Nobuto 2013), Rusya (Saari 2014) (Simons 2014) (Yablokov 2015) (Golan ve Viatchaninova 2013) (Just 2016), İsrail (Gilboa ve Shai 2011) (Aouragh 2016) (Medzini 2012) (Cummings 2016), Almanya (Auer ve Srugies 2013) (Culbert 2011) (Hartig 2016) ve Birleşik Krallık (Curtis ve Jaine 2012) ekseninde çalışmalar yapılmış fakat sayı olarak bakıldığında önceki döneme oranla bir artış görülmemiştir. Bu çalışmaların büyük bir kısmı yeni diplomasisi anlayışı çerçevesinde şekillenmiştir.

Yine bu dönemde kamu diplomasisi çalışmalarında öne çıkmaya başlayan dört ülke Türkiye (Kalın 2011) (Ünver 2013) (Sevin 2017) (Cevik ve Seib 2016) (Sancar 2013) (Özkan 2014) (Ulusoy 2015), Güney Kore (Park ve Lim 2014) (Lee ve Jun 2013) (Kinsey ve Chung 2013) (Cho 2012) (Huh 2011), Hindistan (Suri 2011) (Abraham 2012) (Murti ve Zaharna 2004) ve Endonezya (Sukma 2011) (E. Huijgh 2016) (Zahidi 2017) 'dır. Bu dört ülke tekelinde yapılan çalışmalar bu dönemde daha

çok diğer ülkelerle karşılaştırmalı ve dijital çağda kamu diplomasisinin değişimi veya yeniden inşası gibi konularda olmuştur.

Türkiye özelinde kamu diplomasisi çalışmalarına bakıldığında çalışmalarda 2010 sonrası bir artış görölmektedir. Türkiye'nin Balkanlardaki kamu diplomasisi faaliyetleri makalelerde sıkça işlenen bir konu olmuştur (Bayraktar 2012) (Karagöl 2013). Türkiye'nin kamu diplomasisi faaliyetlerinde yumuşak güç aktörleri ve kamu diplomasisi kurumları büyük önem arz etmektedir. Bu kurumların başında Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT), Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı (YTB), Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı (TİKA), Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü (KDK), Diyanet İşleri Başkanlığı, Yunus Emre Enstitüsü ve Türk Hava Yolları (Selçuk 2015) gelmektedir. Özellikle son yıllarda Türkiye'de bu kurumlar kamu diplomasisi çalışmaları konusundaki yüksek lisans ve doktora tezlerinin ana konusunu oluşturmaktadır (Yıldırım 2014) (Durusoy 2018) (Çiçek 2015) (Başar 2011).

Sonuç olarak genel kamu diplomasisi literatürüne bakıldığında çalışmaların büyük bir çoğunluğunun devletler ve devlet organları-kurumları kapsamında şekillendiği görölmektedir. Devlet dışı aktörlerin kamu diplomasisi faaliyetleri içinde yer alması veya çalışmaların ana konusu olması yeni kamu diplomasisi olarak tanımladığımız kavram ve süreç içerisinde gerçekleşebilmiştir. Devlet dışı aktörlerin kamu diplomasisi faaliyetlerini içeren ampirikakademik çalışmalar özellikle 2008 ve sonrası dönemde artmıştır (Xifra 2009) (Porte 2012) (Huijgh 2010) (Alexander 2014) (Rofe 2014).

Kamu diplomasisi dış politikadaki hedeflerin başarısı için kullanılabilir. Kamu diplomasisinde başarılı vakalar olduğu kadar başarısız vakalarda bulunmaktadır. Cull çalışmasında, başarılı ve başarısız vaka örnekleri üzerinden inceleme yapmıştır (Cull 2008, s.36). Başarılı örnek olarak 2000'li yıllarda İsviçre'nin yapmış olduğu kamu diplomasisi faaliyeti değerlendirilmektedir. 1990'lı yılların sonlarında, İsviçre bankacılık sistemi İkinci Dünya Savaşı'nda Nazi altını kullanma istekliliğinden ve bunun duyulmasından sonra ulusal imajında bir çöküşle karşı karşıya kalmıştır. Bu çöküşün daha fazla ilerlemesini önlemek isteyen İsviçre Federal Dışişleri Bakanlığı, İsviçre'nin bu imajını düzeltmek için Presence Switzerland (PRS) adı altında bir birim kurmuştur (Cull 2008, s.36). PRS'nin amacı,

denizaşırı fikir liderlerini etkileyerek onların çevresindeki grupları, onlardan fikir alan ulusları etkilemesi ve aynı zamanda uluslararası bakış açısını yönetebilmektir. Esas amaçları faaliyetlerini gerçekleştirebilecekleri öncelikli ülkelerin belirlenmesiydi. Buna göre, Almanya, Avusturya, Fransa, İtalya, Amerika Birleşik Devletleri, Birleşik Krallık ve Çin Halk Cumhuriyeti yedi öncelikli ülke olarak seçildi. Birimin bütçesi de buna göre belirlendi (Cull 2008, s.31).

Atina ve Torino Olimpiyatları'nda, Japonya'daki bir dizi önemli sergide İsviçre evleri tanıtılmaya çalışıldı. PRS'nin başarılı olmasının nedeni dinlemeye dayanmaktadır. Çünkü yapmış olduğu faaliyetlerin sonuçlarına ulaşabilmek için hedef olan yedi ülkede anket ve medya analizi yapmıştır. Performansı değerlendirmek için sadece bir anketle yetinmeyerek anket yapmaya devam ederek gidişatın nasıl olduğuna bakmıştır. Anketler sonucunda, İsviçre imajında bir tutarsızlık olduğunu farkedip kendilerinin çok fazla değer verdikleri nitelikler olan demokrasi, modernlik, insani yardımlar ve politik sisteminin hiç bilinmediğini görmüş ve bunun üzerine odaklanmaya çalışmıştır. Sonuç olarak hem bağımsız araştırmalar hem de PRS'nin gerçek verileri göstermektedir ki İsviçre 1990'lardaki prestij kaybıyla ilgili krizi başarılı bir şekilde aşabilmiş, İsviçre'yi dünyada kendine saygı duyulabilecek bir pozisyona getirmiştir (Cull 2008, s.31).

Başarısız vaka olarak ele alınan olay ise ABD'nin 2001-2002 yılları arasında yapmış olduğu "Paylaşılan değerler" kampanyasıdır. Kamu diplomasisi uygulamalarındaki temel sorun ya sonuca yönelik dinleme araştırmalarının yapılmamasına da yapılmış olsa da politikaya dahil edilmemesidir. Hiçbir kampanyanın izleyiciye uygun bir araştırma ve yanıt vermeden başarılı olamayacağını düşünen bir devlet müşteşarı, Müslüman kesime Amerikalıların onların aile değerlerine ve inanç sistemlerine değer verdiklerini ve Arap asıllı Amerikalıların hoşgörü ve refah içinde yaşadıklarını göstermek için reklam ve gazete kampanyası başlatmıştır. Fakat asıl sorun olan ABD'ye karşı artan Müslüman düşmanlığı, Arap asıllı Amerikalıların Dearborn'daki yaşama koşullarından değil de Ortadoğu'daki Amerikan politikasından kaynaklandığı için bu kampanya Amerikan'ın Müslüman ülkelerdeki imajını iyileştirme konusunda başarıya ulaşamamıştır (Cull 2008, s.31).

Cull'ın çalışması, Kamu diplomasisindeki başarılı ve başarısız örnekleri incelemesi açısından öncü konumundadır. Ne var ki literatürün geneline bakıldığında, kamu diplomasisi konusundaki araştırmaların çoğunun kamu diplomasisinin uluslararası çevrede nasıl uygulandığı ve nasıl algılandığı üzerine odaklandığı görülmektedir. Özellikle son yıllarda kamu diplomasisinin sonuçlarını ölçmek için çalışma yapılmaya başlanmış olsa da yine de çalışmalar ve ölçükler istenilen düzeyde ve verimlilikte değildir (Fitzpatrick 2017, s.78-89). Çünkü kamu diplomasisi faaliyetlerinin başarısını ölçmek oldukça zordur (S. Brooks 2019). Bu yüzden literatürde kamu diplomasisinin başarısının ölçümü ve bunun bağlı olduğu kıstaslar üzerine net bir çalışma eksikliği vardır. Her ne kadar akademik bir çalışma olmasa da 2014 yılında Amerika Birleşik Devletleri Kamu Diplomasisi Danışma Komisyonu uyguladıkları kamu diplomasisinin ve uluslararası yayıncılık faaliyetlerinin ne kadar etkili olduğunun ölçülmesi ve geri bildirim olarak strateji ve taktiklerin daha sistematik ilerlemesi adına bir rapor yayınlamıştır (U.S. Department of State, 2019).

Kamu diplomasisinin etkilerinin nasıl ölçüleceğine dair tartışmalar, kamu diplomasisinin tanımına ilişkin tartışmalar kadar çok değildir. Kamu diplomasisinin etkilerinin nasıl ölçüleceğine dair fikir birliği yoktur. ABD'nin en önemli kamu diplomasisi projelerinden biri olan Fulbright programına bakıldığında onun başarılı ya da başarısız olduğunu gösteren gösterge nedir? Programın öğrenci değişiminde etkili olduğuna mı kültürler arası anlayışı artırabildiğine mi, yoksa ABD'nin yabancı ülkelerle daha iyi ilişkilerinin oluşup oluşmadığını bakmak gereklidir? Siyasi sonuçları ölçmeye kalktığımızda ekonomik temelli bir ölçüm mü yoksa siyasi ilişkilere dayalı bir ölçüm mü yapılmalı? (Sevin 2017, s.37-41) Kamu diplomasisi alanında çalışan akademisyenlerin çoğu kamu diplomasisini farklı şekilde tanımladıkları için ölçüm değerini belirlemek her tanıma göre değişim gösterecektir (Gilboa 2008, s.56-57). Bu yüzden kamu diplomasisinin sonuçlarını ölçmede en dikkat edilecek husus, bu tanımlarda kamu diplomasisi içerisindeki değişiklikleri dikkate almayan çalışmaların sonuçları ölçümde de kısıtlı kalacağıdır (Hacker ve Okoth 2011, s.1-5).

Farklı yaklaşımlar farklı ölçme ve analiz modelleri gerektirdiğinden, kamu diplomasisini ölçmek için tek bir ölçüt yoktur (Banks 2011). Yine de genel olarak

ifade edilebilir ki, kamu diplomasisi projelerinin amacı dış politika hedeflerine ulaşmada yardımcı olmaktır. Bu nedenle bir proje ancak dış politikaya katkı sağlayabilirse başarılı sayılabilmektedir. Yani, projenin sonuçlarından çok örneğin Fulbright Programı'ndan sonra olumlu katılımcı ifadeleri gibi kriterlerin ABD'nin ulusal çıkarlarına ne gibi katkısı olduğu daha önemlidir (Sevin 2017, s.37-41). Sevin, sosyal bilimlerde araştırma yöntemlerinden biri olan süreç takibi yaklaşımını Amerika Birleşik Devletleri, İsveç ve Türkiye özelinde değerlendirerek bu ülkelerin kamu diplomasisi projelerinin sonuçlarını açıklamak için Collier'ın süreç takibi için ortaya koyduğu üç farklı test olan çember (hoop), tartışmasız kanıt (the smoking gun) ve iki katlı belirleyici (doubly-decisive) testlerini kullanmıştır (Sevin 2017, s.37-41). Sevin, kamu diplomasisi çalışmalarının kamu diplomasisi uygulamalarının etkisini tartışmak için yeni araçlar ve yöntemler geliştirmeye odaklanması gerektiğini vurgulamıştır (Sevin 2017, s.15).

Kamu diplomasisi sonuçlarını ölçmek için geliştirilen araçlardan biri de halkla ilişkiler çalışmalarını ölçen OPRA ölçeğine dayandırılarak geliştirilen RADIO Ölçeği'nin (Diplomatik Etkileşim Sonucu İlişki Değerlendirmesi Ölçeği) değerlendirilmesidir (Tam ve Kim 2017, s.215-232). RADIO ölçeği, bir ülke ile yabancı kamuoyu arasındaki ilişkiler bütününe sonuçlarını kamu diplomasisi açısından ölçmektedir. İlişkileri ölçerken onları "deneyimsel" (bir ülke ile deneyime yani tecrübeye dayanan durumlara bakılır) ve "itibar" (doğrudan deneyimsel olmayan durumlara bakılır) olarak ikiye ayırır. Deneyimsel ilişkiler kendi içinde memnuniyet ilişkisi, devamlılık ilişkisi, güven, empati, iki taraflı etkileşim ve güç karşılıklığı olarak ayrılmıştır. İtibar ilişkileri ise iki taraflı etkileşim, güç karşılıklılığı, güven, empati, dikkat ilişkisi ve merak ilişkisi olarak bir çok boyutlara ayrılmıştır (Tam ve Kim 2017, s.223-224). Çalışmaya 3 Mart - 5 Mart 2015 tarihleri arasında Amazon Mechanical Turk (M-Turk) katılımcılarına bir anket uygulanarak başlanmıştır. Katılımcılara soru sorularak 1 (kesinlikle katılıyorum) ile 5 (kesinlikle katılmıyorum) arasında yanıt vermeleri beklenmiştir. Katılımcıların çoğu ABD ve Hindistan'da bulunduğu için analiz için beş farklı ülke seçilmiştir (Tam ve Kim 2017, s.224). Deneyimsel veya itibarlı bir ilişki içinde olup olmadıklarını belirlemek için ülkeyi temel olarak ziyaret edip etmedikleri kullanılmış ve analiz etmek için örneklem sayısının fazla olması gerektiğinden nihai olarak en fazla sayıyı veren beş ilişki

analiz edilmiştir (ABD-Çin, ABD-Meksika, Hindistan-Avustralya, Hindistan-Çin ve Hindistan-ABD) (Tam ve Kim 2017, s.224).

SPSS kullanılarak ölçeğe bir değer verilerek yapılan hesaplamalar sonucunda bazı sonuçlara ulaşılmıştır. Bu sonuçlardan ilki deneyimsel ilişki yaşamış kişilerin genellikle daha olumlu bir ilişki kalitesi bildirmiş olduklarıdır. Yani yabancı bir ülkeyi ziyaret eden katılımcıların o ülke ile daha iyi bir ilişki kurma eğilimi vardır (Tam ve Kim 2017, s. 225-227). İkinci sonuç ise kamu diplomasisindeki bir ilişkide kamu diplomasisi çıktılarını sadece hükümet düzeyindeki etkileşimlere bağlamanın yanlış olacağı, hükümet düzeyinde olmayan etkileşimlerin de etkili olduğudur (Tam ve Kim 2017, s. 227-228). Üçüncüsü ise RADIO ölçeği, bir ilişkiye yol açan kamu diplomasisi çabalarını ölçmekten ziyade bir ilişkinin göstergelerini ölçmektedir. Bu yüzden kamu diplomasisi kuruluşları bu göstergelere dayanarak kamu diplomasisi çabalarını geliştirebilirler. Örneğin çıkan sonuçlara bakıldığında ABD'li katılımcıların Çin'e karşı merak ilişkisi kapsamında düşük puan verdiklerini görebilmekteyiz (Tam ve Kim 2017, s. 228-229). Bunun nedenlerini araştırarak bu konu üzerinde yoğunlaşırsa etkili bir kamu diplomasisi ilişkisi sağlanabilir.

RADIO ölçeği kamu diplomasisinin sonucunu ölçen ilk girişim olmasından dolayı, siyasi etki ves sonuçların ölçülebilirliği açısından daha fazla araştırma ve iyileştirme yapılması gerekmektedir. Bu ölçek kamu diplomasisinin sonuçlarını ölçerek bu konuda bir açığı kapatma arzusu dahilinde geliştirilmiştir. Bu yüzden hem mikro hem de makro boyutları göz önünde bulundurarak bunları ilişki göstergesi olarak ölçmektedir. Yine de ölçeğin kullanılarak daha fazla ampirik çalışma yapılması ve farklı kültürler ve ülkelerde daha fazla test edilmesi gerekmektedir. Özellikle deneysel ilişkiler için sonuçlar kısa ve uzun vadeli olacağından uzun vadeli sonuçların çıktılarını ön görmek zordur (Tam ve Kim 2017, s. 227-228).

Paine'nin dediği gibi ilişkilerinizi ölçebildiğiniz oranda onları iyileştirebilirsiniz ve bu yüzden kamu diplomasisi bağlamında alan araştırması ve karşılaştırmalı çalışmalar yapmak, ilişkinin boyutlarını ve stratejik iletişim kurmanın gerekliliklerini daha iyi anlamamıza yardımcı olacaktır (Paine 2011). Kamu diplomasisi uygulamalarının iyi bir şekilde ölçülmesi için çıktılarının kamu diplomasisi hedeflerine dayanan sonuçlardan net bir şekilde ayrılması gerekmektedir. Kamu diplomasisinde izleyici analizi yapan yöntemlerin çoğu yaklaşık değerlendirmeler

yaptığı için sorunludur. Oysa kamu diplomasisinin kamuoyu üzerindeki etkisi net olmalı ve yeni boyutlar içermelidir (Hacker ve Okoth 2011, s.1-5).

Sonuç olarak kamu diplomasisi uygulamalarının sonuçları ve ölçülmesi kıstasındaki çalışmalar daha çok yeni olmasına rağmen, genel olarak küresel meselelere, değişen çevreye ve iletişime yönelik çabalara daha fazla ağırlık verildikçe giderek daha önemli hale gelecektir. İş birliğine dayalı projeler ne kadar artarsa bu projelerin sonuçlarının ölçülmesi için kıstaslar daha belirgin olacaktır. Karşılaştırmalı analize dayalı çalışmalardaki temel eksiklik, ölçüm mekanizmasının tam anlamıyla sonuçtan çok projenin geçirdiği sürece odaklanmasıdır. Kamu diplomasisi çalışmalarında özellikle sonuç odaklı çalışmaların azlığı hem kamu diplomasisi faaliyetlerinin ölçümü açısından sıkıntı oluştururken hem de kamu diplomasisi faaliyetlerinin başarılı olup olmadığını sorgulamaya da engel olmaktadır. Etkili bir kamu diplomasisi için başarı kıstasları daha netleştirilmeli ve RADIO gibi ölçüm araçlarının daha etkin uygulanması gerekmektedir. Literatürdeki kamu diplomasisi projelerinde daha çok imaj düzeltme fikri ile hareket edilip, projenin dış politikaya bir katkı sağladığı takdirde başarılı olduğu kabul edilmektedir. Sevin de bunu çalışmasında belirterek kamu diplomasisi faaliyetlerinin sonuçlarını bu faaliyetlerin dış politikaya etkisi dahilinde ölçmeye çalışmıştır (Sevin 2017, s.37-41). RADIO ölçeği, alanda yeni ve değerlendirilebilir bir ölçek olmasına rağmen ele aldığı ülkelerin azlığı ve sadece belirli bir yerde çalışan kişilerin o ülkenin düşüncesini tamamen yansıtamayacağı gerçeği ile karşı karşıya kalmakta ve bu durumda ölçeği dar bir alana sıkıştırmaktadır.

Literatürde 1960 yılından itibaren kamu diplomasisi çalışmalarında devlet hegemonyasının olduğunu, devlet dışı aktörlerin kamu diplomasisi faaliyetlerini özellikle 2010 sonrası çalışmalarda görmekteyiz. Türkiye özelinde kamu diplomasisi çalışmalarında son dönemde bir artış görülmekte ve daha çok devlet eliyle oluşturulmuş kurum, vakıf ve dernekler kamu diplomasisi faaliyetlerinde öne çıkmaktadır. İlerleyen yıllarda özellikle kamu diplomasisi kavramının içeriğinin uluslararası sistem ile birlikte değişmesi ve ölçüm mekanizmalarının neler olacağı başka bir araştırmanın konusu olabilir. Bu bölümün temel amacı, farklı kamu diplomasisi tanımlarından yola çıkarak farklı perspektiflerden farklı ölçüm mekanizmalarına odaklanarak örnekler dahilinde hangi başarılı veya başarısız

örneklerin üzerinde durulduğuna ve bu kıstasların neler olduğunun değerlendirilmesi olmuş ve bunun sonucunda kamu diplomasisi literatüründeki temel çalışma eksikliğinin sonuç odaklı çalışmalar olduğu tespit edilmiştir.

1.2 Self-Determinasyon Kavramı

Self-determinasyon kavramı en yalın haliyle kendi kaderini belirleme özgürlüğüdür (Legal Information Institute). Kendi kaderini belirleme özgürlüğünün ne olduğu ve neleri kapsadığı konusunda ortak bir görüş bulunmadığı için kavram uluslararası hukuk ve siyasi bağlamda farklı bakış açılarıyla tanımlanmaya çalışılmıştır. Kavram üzerine yapılan tanımlamalara bakıldığında literatürde iki farklı görüşün savunulduğu görülmektedir. Savunulan görüşlerden hareketle self-determinasyon kavramı içsel self-determinasyon ve dışsal self-determinasyon olarak iki türe ayrılmaktadır (Jones 1999, s.95) (Erdoğan 2011, s.95). İçsel self-determinasyon, bir devlet içinde belirli ortak özelliklere sahip bir grubun istediği yönetim biçimini bir baskı olmadan seçmesi anlamına gelmektedir (Kurubaş 2004, s.154). İçsel self-determinasyon daha çok liberal kuramcılar tarafından tanımlanmış ve devlet içerisinde yaşayan insanların demokratik bir ortamda siyasal yapıyı şekillendirmesi amaçlanmıştır (Sönmezoğlu 2012, s.680). Bu çerçevede Senatör Daniel Patrick Moynihan'ın kitabında Watt'ın, self-determinasyon kavramını bir halkın kendi hükümetini seçme hakkı olarak tanımladığı yer alırken (Moynihan 1993) (Şahin 2000, s.24); De George, self-determinasyonu halkın yönetimi altında yaşayacağı ya da yaşadığı hükümet biçimini seçme hakkı olarak ifade etmiştir (George 1991, s.5). Ayrıca De George, self-determinasyon hakkını bir mit/masal olarak görmektedir çünkü uluslararası arenada self-determinasyon talebinin mevcut kurulu düzeni bozabileceği için devlet içindeki azınlıklar ve gruplar için mantıklı bir tercih olmadığını düşünmektedir (Şahin 2000, s.24-25) (George 1991, s.5). Halperin, Scheffer ve Small, yalnızca bir egemen devlet içerisinde yaşayan etnik, dilsel veya dini grubun, kendi kendilerine egemen bir devlet oluşturmaksızın daha geniş bir otonomi, dil ya da dini hakları elde etme hakkını self-determinasyon olarak ifade etmiştir (Halperin, Scheffer ve L.Small 1992, s.11). Holder, self-determinasyonu bir grubun hayatın ortak yönlerine hakim olacak koşullarla ilgili kendileri için ve birlikte karar alma hakkı olarak tanımlamıştır (Holder 2006, s.5-6).

Dışsal self-determinasyon ise daha çok Marksist kuramcılar tarafından benimsenmiş ve belli özelliklere sahip bir grubun başka bir güce bağımlı olmadan uluslararası statüsünü belirlemesi olarak tanımlanmıştır (Sönmezoğlu 2012, s.680). Buna göre Curtler, kavramı bir etnik, dil veya din grubunun ayrı bir ulusal egemenlik oluşturma talebiyle mevcut bulunan ulusal sınırları yeniden şekillendirme hakkı olarak tanımlamıştır (Curtler 1992, s.6). Kendisi self-determinasyon kavramını tanımlamanın zor olduğunu, bunun yanında karşı çıkılamayan bir hedef olarak görüldüğünü belirtmiştir (Curtler 1992, s.6) (Şahin 2000, s.25). Sönmezoğlu, self-determinasyonu kendisini diğerlerinden farklı ve ayrı olarak kabul eden insan topluluklarının, içinde yer alacakları devleti ve hükümetin biçimini belirleyebilme hakkı olarak ifade etmiştir (Sönmezoğlu 2000, s.423). Jones, self-determinasyon hakkını bir ulusun, halkın veya kültürel grubun, genellikle grubu oluşturan bireylerin, kendi kaderlerini dış müdahalelerden bağımsız olarak şekillendirmeye gücü yetmesi şeklinde tanımlamaktadır (Jones 1999, s.95) (Erdoğan 2011, s.95).

Genel olarak içsel self-determinasyon ve dışsal self-determinasyon kavramlarına bakıldığında bazı farklılıklar dikkat çekmektedir. Yukarıdaki tanımlamalardan hareketle ilk farklılığın içerik ve kapsam olduğunu söylemek mümkündür. İkinci farklılık ise dışsal self-determinasyon bir kereye mahsus bir hak iken içsel self-determinasyon sürekli bir haktır. Fakat burada üstünde durulması gereken konu dışsal self-determinasyon hakkı, uluslararası hukukta özellikle sömürge altında yaşayan halklara bağımsızlıklarını kazanmaları konusunda verilen bir hak olarak görülmektedir (Pazarcı 1989, s.10). Bağımsızlıklarını gerçekleştirmiş sömürge halkları bu hakka dayanarak tekrar ayrılma veya bağımsızlık talebinde bulunamazlar. Diğer bir farklılık ise içsel self-determinasyonda tanımlanan halkın kapsamının daha geniş bırakılıp dışsal self-determinasyonda bu haktan yararlanma durumunun sadece belirli halklar için geçerli olduğudur.

Self-determinasyon kavramının sınırlarına bakıldığında Young, Vestfalya egemenliği çerçevesinde ele alınan içişlerine müdahale etmeme (“non-interference”) olarak tasvir edilen self-determinasyon kavramı ile kendi tanımladığı baskınlık kurmadan güç paylaşımı (“non-dominance”) olarak tasvir edilen self-determinasyon kavramlarını karşılaştırmıştır (Young 2000) (Young 2001, s.146-147). “Non-interference” olarak self-determinasyon, bir devletin sınırları içerisinde herhangi bir

dış müdahalenin bulunmadığı ortamda münhasır bir kontrol içermektedir (Young 2001, s.146-147). Yani bu modelde iç ve dış arasında bir ayrım yapılmaktadır. Fakat Young, böyle bir egemenliğin mümkün olmayacağını iki nedene dayandırarak açıklamıştır. Bunların ilki örneğin yeni bağımsız sömürgeler ile eski sömürgeciler arasındaki ilişkiler daha az dış ilişkileri içerse de devam etmektedir. İkincisi ise dışarıdan bir müdahale olmaması devletin içerisindeki insanların oluşturabilecekleri yeni içsel egemenlik durumlarının oluşumunu engellemez (Bertoldi 2009, s.5-6). Küreselleşen bir dünyada eski modelin yetersiz kaldığını belirten Young, “non-domination” yaklaşımıyla uluslararası sistemdeki bütün birimlerin birbirlerinden keskin bir şekilde ayrıldığı varsayımını reddeder. Bütün birimlerin tek bir bütün olarak değerlendirilmesi gerektiğini çünkü ekonomik ve sosyal ilişkiler olarak bakıldığında birimler arasında çok fazla ilişkiel bağ olduğunu vurgulamaktadır (Young 2001, s.146-147). Sonuç olarak ilk modelde iç ve dış sınırlar arasında bir ayrım yapılırken, ikinci modelde küreselleşme süreciyle daha da ilerleyen ilişkiel bağlar da hesaba katılmaktadır.

Bu bağlamda iki küreselleşme modeli self-determinasyon kavramına farklı yaklaşımlar sunmaktadır. Küyerelleşme olarak türkçeye çevrilen “glocalization” terimi, yerel özellikleri koruyarak küreselleşme anlamına gelirken; self-determinasyon kavramı ile ilişkilendirildiğinde hem özerk kurumlar içerisindeki evrensel kriterlerin belirlenmesini hem de bölgesel veya yerel self-determinasyon hakkının evrenselleşmesini sağlamaktadır. Bu modelde özerk kurumlar küreselleşme çerçevesinde desteklendiğinden Young'ın “non-domination” modeli bu sınıflandırmaya konulabilir (Gulmez 2016, s.155-157). Diğer bir görüş olan “grobalization” modelinde ise yerel ve küresel arasında bir zıtlık olduğu ve küreselleşmenin belli güçler tarafından yönetildiği görüşü yer almaktadır. Bu yüzden özerk kurumlar küreselleşme kavramına tezat oluşturmaktadır. “Non-interference” olarak tasvir edilen self-determinasyon modeli ise bu görüş içerisinde konumlandırılabilir (Gulmez 2016, s.156-157).

1.2.1 Self-Determinasyon Bir Hak Mı İlke Mi ?

Yukarıdaki farklı tanımlamaların ötesinde self- determinasyon çalışmalarında tek sorun kavramı farklı tanımlamak değildir. Kavramın hak mı ilke mi olduğu

konusunda tartışmalar bulunmaktadır. Kolektif haklar içerisinde kabul gören self-determinasyon kavramının bir hak mı yoksa ilke mi olduğunu değinmeden önce hem hak kavramının ne anlama geldiği üzerinde durmak faydalı olacaktır. Shue, hak kavramını haklı bir talebin rasyonel temelini oluşturması olarak tanımlamaktadır (Kiper 2011, s.506). Gündüz, hak kavramını, bir hukuk düzeninin sükelerine tanıdığı ve garanti ettiği yetki olarak tanımlamıştır (Gündüz 2009, s.4).

Saul, uluslararası hukukta self-determinasyon hakkını hem hukuki ilke hem de hukuk kuralı olarak değerlendirmektedir (Saul 2011, s.625). Self-determinasyon hakkının hukuki niteliğinin belirlenmesinde sömürge altında yaşayan halkların rolü büyük olmakla birlikte 1960 yılında Birleşmiş Milletler 1514 (XV) sayılı Genel Kurul kararıyla, sömürge altında yaşayan halklar için kendi geleceğini belirlemek bir hak haline gelmiştir. Bu belge ile self determinasyon ilkedden hakka evrilmiştir (Şahin 2000, s.35). Bazı yazarlara göre self-determinasyon hakkı İkiz Sözleşmeler'de yer aldıktan sonra bağlayıcılığı olan bir uluslararası hukuk normu olmuştur (Wilson 1990, s.75-76) (Arsava 1993, s.75). Self-determinasyon hakkına andlaşmalar hukuku açısından bakıldığında bu hakkın devletler nezdinde bağlayıcılığı olduğu konusu da tartışmalıdır. Çünkü self-determinasyon hakkının içeriği ve kapsamı çok net olmadığı için devletlerin ne gibi yükümlülüklerle karşılaşacakları da belli değildir (Barten 2015, s.70-71).

Sonuç olarak self-determinasyon kavramının ortaya çıktığı andan 1945 Birleşmiş Milletler Andlaşması'na kadar siyasi bir ilke olarak kabul edildiğini, 1945 yılından 1960 Bildirisine kadar olan dönemde ise hukuki ilke olarak var olduğunu söylemek mümkündür. 1960 yılından Soğuk Savaş bitimine kadar olan dönemde siyasi ve hukuki bir hak niteliği kazanan self determinasyon kavramı günümüz dünyasında halklar için içsel anlamda bir *hak* dışsal anlamda ise *ilke* olduğu söylenebilir.

1.2.2 Self-Determinasyon Hakkının Tartışmalı Unsurları

Self-determinasyon hakkının içeriğine ve kapsamına yönelik bir diğer belirsizlik ise tanımlamalarda belirtilen halkın kim olduğu sorusudur. 19.yy'dan Birinci Dünya Savaşı'nın sonuna kadar olan dönemde self-determinasyon hakkına sahip halklar etnik olarak tanımlanmıştır. Wilson döneminde self-determinasyon

hakkı, etnik ya da ulusal toplulukların sahip olduğu siyasi bir bağımsızlık olarak düşünülürken, İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemde halk ile kastedilenin sömürge yönetimi altındaki çok etnili gruptan oluşan insanlar olduğu uluslararası hukukta kabul görmüştür (Moore 2013, s.3). Günümüzde ulus-devletlerin sayısının fazlalığı ve kendi içlerinde homojen bir yapıya sahip olmaması neticesinde iç ve dış self-determinasyon talepleri ortaya çıkmaktadır. Mancini, self-determinasyon ilkesinin sahipleri olarak halkları görmektedir (Mancini 2012) (Dalar 2015, s.16). Lenin, bu hakkın sahibi olarak ulusları tanımlanmaktadır (Lenin 2004) (Dalar 2015, s.17). Yine aynı şekilde Wilson İlkeleri'nde ve 1945 Birleşmiş Milletler Kurucu Şartı'nın 1.maddesinin 2.fıkrasında self-determinasyon hakkının halklara ait olduğu belirtilmiştir (T.C. Kamu Denetçiliği Kurumu). Higgins, halk kavramını iki şekilde tanımlamaktadır. Bunlardan ilkinin “halk bir devletin tüm halkını ifade eder” şeklinde tanımlarken, ikincisini ise “halk ırksal, etnik, hatta belki de dini temellere dayalı olarak ayrılan tüm bireyleri kapsar” şeklinde tanımlamaktadır (Higgins 1995, S.124). Fakat gerek uluslararası hukuk metinlerine gerekse devletlerin uygulamalarına bakıldığında halk teriminin ülke içerisindeki bütün insanları kapsayacak biçimde kullanıldığı anlaşılmaktadır. Halk kavramının net bir tanımının olmaması, self-determinasyon hakkının sahibinin kim olduğunun belirlenmesini de engellemektedir.

Halk kavramının tanımlanması ayrı bir sorunken, yapılan tanımlara göre halkların talep ettikleri bölgelerde farklılaşabilmektedir. Halkların etnik olarak tanımlanması etnik sınırların yani kendi tarihsel ya da atalarından kalma toprakların talebini haklı kılarken, halkların kabul görmüş siyasi birimler içindeki çoğunluklar olarak tanımlanması, idari sınırların yani devletin dilsel, etnik veya kültürel bileşimi dikkate alınmadan çizilmiş bölgenin nasıl belirleneceği sorusunu ortaya çıkarmaktadır (Moore 2013, s.3-4).

Self-determinasyon kavramının tartışmalı unsurlarından bir diğeri ayrılma hakkı ile ne kadar ilişkili olduğu ve iki kavramın neden -sonuç ilişkisi çerçevesinde birbirini doğurup doğurmadığı sorunudur. Literatürde hem self-determinasyon hakkının ayrılma hakkını kapsadığına yönelik bir görüş hem de self-determinasyon hakkının ayrılma hakkını kapsamadığına yönelik bir görüş bulunmaktadır. Bu kapsamda ayrılma hakkı teorileri (“secessionism”) geliştirilmiştir. Bunların ilki “iyileştirici haklar/haklı neden” (“remedial right”) teorisidir. Bu teoriye göre ayrılma

hakkı sadece ciddi boyutlarda insan hakları ihlali mevcut olduğunda gerçekleşebilmektedir (Birch 1984, s.596-602). Bu teorinin önde gelen ismi Buchanan'a göre ayrılma hakkına haksızlık veya soykırım tehlikesi ile karşı karşıya kalındığında başvurulabilmektedir (Buchanan 1997, s.30-61). İkinci ayrılma teorisi olan “tercih teorisi”ne göre ayrılma hakkını kullanmak için iyileştirici haklar teorisindeki gibi olumsuz bir nedene gerek duyulmamaktadır. Buna göre ayrılmak isteyen grubun çoğunluğunun vereceği bir ayrılma kararı yeterlidir. Bu teorinin öncüsü Harry Beran'a göre, ayrılmayı düşünen grubun yeni bir devlet oluşturabilme gücü veya kapasitesi yoksa bu hakkın verilmesi çok doğru değildir (Beran 1984, s.21-31). Bir diğer ayrılma teorisi ise “kolektivist teori”dir. Buna göre ayrılma hakkı bireysel bir haktan ziyade ulusal bir haktır. Buna göre ulus olma özelliği gösteremeyen gruplara ayrılma hakkının verilmesi mümkün değildir.

1.2.3 Self-Determinasyon Kavramının Tarihsel Gelişimi

Self-determinasyon kavramı, Aydınlanma Dönemi'nde kendi mezhebini belirleme hakkı olarak ortaya çıkmıştır. Kavramın ilk kullanımı ise 1581 tarihinde Hollanda'nın İspanyol krallarının kendilerine karşı zulüm yaptıkları gerekçesiyle İspanya'dan ayrılması sonucunda olmuştur (Moynihan 1993, s.69). Fakat kavram 1776 Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi ve 1789 Fransız İnsan ve Vatandaşlık Hakları Beyannamesi'ne kadar bir gelişme gösterememiştir. 1776 Amerikan Bağımsızlık bildirisiyle Amerikan halkı İngiltere tarafından yönetilmek istemediklerini belirtmişlerdir. Bunun neticesinde ulusal self-determinasyon isteğiyle ortaya çıkan ilk sömürge halkı olmuşlardır (Şahin 2000, s.9). 1789 Fransız Devrimi'nde halk krala karşı mücadele ederek halkın idaresinedayalı bir şekilde yönetilmek istediklerini dile getirmeye başlamışlardır (Freeman 1999, s.49). 1789 Fransız Devrimi'nden sonra bu doktrin Fransız orduları tarafından devrim sonucunda ele geçirilen bazı şehirlerin Fransa'ya katılmasını meşru kılmak için halkoylamaları yapılmasına öncü olmuştur (Wilson 1988, s.79-88) (Şahin 2000, s.22). Amerikan Devrimi ve Fransız Devrimi kıyaslandığında self-determinasyon kavramının bugün tanımlanan iki çeşidini de görebilmekteyiz. Çünkü Amerikan devrimi dışsal self determinasyona örnek oluştururken, Fransız Devrimi ise demokratik bir yönetim talebiyle ilgili olan içsel self-determinasyona örnek oluşturmuştur.

19.yy'a gelindiğinde İtalyan hukukçu Manzini, Milliyetler Presibi'ni öne sürerek her ulusun bağımsız bir devlet kurmaya hakkı olduğunu iddia etmiştir. Bu dönemde dünyadaki güç dengelerinin değişmeye başlaması, milliyetçilik ideolojisinin yaygınlaşması ve yeni aktörlerin uluslararası sistemde ortaya çıkması ile birlikte devletleri tanıma eylemi giderek nitelik kazanmaya başlamıştır (Pazarıcı 1989, s.7). Burada değinilmesi gereken diğer bir husus devlet olma ile devletlerin tanınması kavramlarının aynı şey olmadığı gerçeğidir (Naticchia 2005, s.27). Çünkü devlet olma uluslararası hukukta düzenlenen bir husus iken, devletlerin tanınması ise devletlerin kendi inisiyatifine bırakılmış bir konudur. Devlet olabilmek için belirli bir bölgeye, kalıcı bir nüfusa, etkin yönetim yani hükümete ve diğer devletlerle ilişki kurma kapasitesine sahip olmak gereklidir (Thomas 1997, s.17-33). Bu kriterlere bakıldığında self-determinasyon hakkını kullanabilmek için devlet olma özelliklerini sağlamak gerekmektedir (Batistich 1995, s.1003-1004).

19.yy self-determinasyon gelişmelerini önemli ölçüde etkileyen kavramlardan biri de İngiliz Okulu teorisyenlerinin de sıkça kullandığı bir kavram olan “medeniyet standardı”dır (“standard of civilization”). Kavramın geçmişi devletler ve halklar arasında medeni, barbar, vahşi, aşağılık gibi terimlerin kullanımı doğrultusunda bir ayırım yapılmasına ve bu sınıflandırmaların sonucunda Avrupalı yani Batılı dünyaya giriş basamağı olarak görülmesine dayanmaktadır (Buzan 2015, s.17). Mevcut medeniyet ölçütü Batılı olmayan devletlerin Batılı olan devletlerle çeşitli şekillerde ilişkiler kurabilmesini onların kendi kendisini yönetme ve idame ettirmeleri şeklinde tanımlanmıştır (Buzan 2015, s.18). Bu dönemde fiili tanımanın çok az olduğu ve Avrupalı devletlerin diğer devletleri yeterince medeni olmamakla itham ederek uluslararası toplumdan izole etmeye çalıştığı ve bunun sonucunda self-determinasyon hakkından mahrum bırakmaya çalıştığı görülmektedir.

20.yy'a gelindiğinde self-determinasyon kavramı uluslararası arenada ön plana çıkmış ve özellikle de Birinci ve İkinci Dünya Savaşları kavramın etkinliğini arttırmıştır. 1914 yılında başlayan Birinci Dünya Savaşı'yla birlikte dünya çapında bir çok etnik grup ayaklanmaya ve bağımsızlıklarını dile getirmeye başlamışlardır. Savaşa taraf olan devletlerin birbiri içerisinde karışıklık yaratmak için self-determinasyon hareketlerine destek vermeleri uzun bir süre uluslararası gündemi meşgul etmiştir (Musgrave 2000). Bu dönemde self-determinasyon kavramına

katkıda bulunan iki isim Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) kurucusu Vladimir I. Lenin ile ABD'nin Birinci Dünya Savaşı sırasında başkanı olarak görev alan Woodrow Wilson olmuştur. 1917 yılında Rusya'da merkezi hükümetin dağılmasıyla birlikte Bolşeviklerin Rus kökenli olmayan milletlerin desteğini almak istemeleri self-determinasyon düşüncesinin de öne çıkmasını sağlamıştır. Lenin için self determinasyon, Rus Çarlığını zayıflatıp sosyalist devrimi gerçekleştirmek için bir araç olmanın yanı sıra ezilen ulusların kendi bağımsız devletini kurup ayrılma hakkı anlamına da gelmekteydi (Lenin 2007, s.151). Bu açıdan bakıldığında Lenin'in self-determinasyon anlayışının dışsal self-determinasyon anlayışını içerdiği görülmektedir. Lenin'in self-determinasyon kavramını sınıf mücadelesi ile ilişkilendirmesi kavramın aslında araç olarak kullandığının bir göstergesi durumundadır (Hannum 1990, s.32).

ABD Başkanı Woodrow Wilson ise self-determinasyon literatürü içerisinde çokça atıfta bulunulan önemli bir isimdir. Wilson Prensipleri olarak da bilinen 14 ilkeden 6 tanesinde self-determinasyon kelimesi tam anlamıyla geçmemesine rağmen maddeler self-determinasyon kavramıyla ilgilidir (Pomerance 1976). Birinci Dünya savaşı sonrası siyasi düzeni sağlamak amacıyla savaştan yenik çıkan tarafın, küçük milletlerin ve sömürge altında yaşayan kesimlerin kendi kaderlerini belirleme hakkı olduğunu ve bunların da şiddetsiz bir şekilde olması gerektiğini savunan Wilson, self-determinasyon ilkesini, Milletler Cemiyeti Misakı içerisine koymayı başaramamıştır (Wilson 1990, s.56).

Bu bağlamda Lenin ve Wilson'un self-determinasyon kavramlarına bakış açıları bazı yönlerden farklılaşabilmektedir. Bunlardan ilki Lenin'in self determinasyon kavramı dışsal boyutu oluştururken, Wilson'un self-determinasyon kavramı içsel boyuttan bahsetmektedir. İkincisi Wilson, self determinasyon hakkını şiddetli devrimlere neden olacak bir hak olarak görmezken Lenin bu hakkın devrimleri başlatabileceğini savunmuştur. Diğer bir husus ise siyasi ve ideolojik olarak kavramların iki farklı perspektiften ele alınmasıdır.

1920 yılına gelindiğinde Wilson, hem self-determinasyon hakkı hem de dünya devletleriyle karşılıklı işbirliğini sağlayacak bir örgütün kurulmasına öncülük etmiştir ve Milletler Cemiyeti kurulmuştur. Fakat Milletler Cemiyeti dönemi boyunca self-determinasyon örnekleri yalnızca Avrupa ile sınırlı kalmıştır. Yukarıda

değindiği üzere self-determinasyon hakkı Milletler Cemiyeti'nin kurucu anlaşması olan Milletler Cemiyeti Misakı'nda yer almamıştır. Bu noktada dikkat çeken diğer bir husus ise Aaland Adaları sorunu olmuştur. Adalarda yaşayan halkın büyük bir kısmının İsveçli olması ve Finlandiya egemenliğinde yönetilmeyi istememeleri sonucunda sorunun çözülmesi için Milletler Cemiyeti'ne başvurulmuştur (Taşdemir 1999, s.12). Fakat Milletler Cemiyeti raportörlerinin verdiği kararda ayrılma talebinin ancak azınlık olan topluma kötü şekilde davranıldığı koşullarda gerçekleşmesi gerektiğini ve oradaki halkın Finlandiya tarafından zulme uğramadıkları için ayrılma hakkına sahip olmadıkları belirtilmiştir (Taşdemir 1999, s.13) (Uz 2007, s.65). Nihayetinde Aaland Adaları sorunu self-determinasyon hakkının tanınmasından çok azınlık haklarının korunması şeklinde sonuçlanmıştır.

Self-determinasyon ve devletlerin tanınması bağlamında ortaya çıkan gelişmelerden biri de 1932 yılında Stimson Doktrini olarak da adlandırılan kuvvete başvurma yasaklanması ilkesidir (Dugard 1987, s.28) (Grant 1999, s.130-131). Uluslararası uyuşmazlıkların savaş yoluyla çözülmesini yasaklayan Briand-Kellog Paketi'nden sonra Japonya'nın Çin'e saldırarak Mançurya'yı işgal etmesi sonucunda ABD Dışişleri Bakanı Stimson, uluslararası hukuka aykırı biçimde ve kuvvet kullanımı neticesinde gerçekleşen fiili durumların diğer devletlerce tanınmaması gerektiğini belirtmiştir (Gündüz 2009, s.59).

İkinci Dünya Savaşı'nda 1941 yılında İngiltere Başbakanı Churchill ve ABD Başkanı Roosevelt Atlantik Beyanname'sinin 2 ve 3. maddelerinde self-determinasyon ilkesinden dolayı olarak bahsetmişlerdir (Wilson 1990, s.56). Fakat self-determinasyon ilkesi tüm halkları kapsayan bir uluslararası hukuk ilkesi olarak ilk kez 1945 Birleşmiş Milletler Andlaşmasında yer almıştır. Birleşmiş Milletler Andlaşmasının 1.maddesinin 2.fıkrasında BM'nin amacı “Uluslararası eşit haklara ve halkların self-determinasyonu ilkelerine saygıya dayanan dostane ilişkileri geliştirmek ve evrensel barışı güçlendirmek için gerekli tedbirleri almak.” şeklinde ifade edilmiştir (Cristescu 1981, s.2).

55. Madde'de ise “...*hayat standartlarını yükseltmeyi, tam istihdamı, kültürel işbirliğine istikrar ve mutluluk şartlarını oluşturmak amacıyla uluslararası dostane ve barışadayan ilişkilerin gelişebilmesi için eşit haklar prensibine ve halkların selfdeterminasyon'una dayanarak gerçekleştirilecek insan haklarına riayet*

edilmesi...” şeklinde ifade edilmiştir (Cristescu 1981, s.3). Yukarıda değinilen iki maddeden anlaşılacağı üzere self-determinasyon kavramı bir hak değil bir ilke olarak kabul görmüş ve kimlerin bu ilkedan yararlanacağı net bir şekilde ifade edilmemiştir. XI. Bölümün 73. maddesi ve uluslararası vesayet rejimi kısmının yer aldığı XII. Bölümün 76. maddelerinde ise doğrudan olmasa da dolaylı bir şekilde self-determinasyon kavramına değinilmiştir. BM Andlaşması'nın “Muhtar Olmayan Ülkeler”e ilişkin XI. Bölümü, sömürgelerin sorunlarını belirli bir ölçüde de olsa, BM'nin yetki alanı içinde değerlendirmektedir (Karaosmanoğlu 2003, s.149).

Dekolonizasyon olarak tanımlanan 1950-1960 arası dönem boyunca BM self-determinasyon hakkını sömürge egemenliğinden kurtulma olarak tanımlamıştır (Batistich 1995, s.1015-1016). Sömürge bölgelerinin sınırları ve sonrasında bağımsızlığını kazanan yeni devletin sınırlarının uyum içerisinde hatta aynı olması gerekmekte, yeni bir sınır değişimine izin verilmemektedir (Batistich 1995, s.1016). Andlaşma'nın Vesayet altındaki ülkelerle ilgili XII. Bölümünde, vesayet rejiminin amacının bu ülkelerin halklarının kendilerini idare etme yeteneğini kazanmaları olduğu ifade edilmiştir. 1960 yılında BM Genel Kurulu'nun 1514(XV) sayılı kararı ile “Sömürge Ülkeler ve Halkların Bağımsızlıklarının Güvence Altına Alınmasına İlişkin Bildirgesi” kabul edilmiştir (Pomerance 1976, s.123-124). Buna göre self-determinasyon hakkı sömürge halklarına tanınmıştır. Self-determinasyon hakkının evrensel bir nitelik kazanması 1966 yılında BM tarafında hazırlanan Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi ile Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'yle olmuştur. Sözleşme'de self-determinasyon ilkesi yerine self-determinasyon hakkının ekonomik boyutundan bahsedilmiştir (Çavuşoğlu 2001, s.72-73). Diğer bir önemli belge ise 1970 yılında yayınlanan 2625 sayılı Devletler Arasında Birleşmiş Milletler Andlaşması'na Uygun Şekilde Dostça İlişkiler Kurma ve İşbirliği Yapmaya Dair Uluslararası Hukuk İlkeleri Hakkında Bildiri'dir (Wilson 1990, s.126-128). Bildiride self-determinasyon hakkı bir yandan savunulurken diğer yandan ülke bütünlüğünün bozulmaması amaçlanmaktadır (Şahin 2000, s.22-23).

Soğuk Savaş Dönemi'nde süper güçler arasındaki denge self-determinasyon hareketlerinin kontrol altında tutulmasını sağlamıştır (Koçak 2018, s.104). SSCB'nin dağılması ile Estonya, Litvanya, Letonya bağımsızlıklarını ilan etmişlerdir. Soğuk Savaş'ın bitmesiyle birlikte SSCB ve Yugoslavya'nın dağılması sadece Batı'da değil

Batı dışı ayrılıkçı hareketlerin de ortaya çıkmasını sağlamıştır (Gulmez 2016, s.160). Bunun sonucunda bugün Quebec'liler, İrlandalılar, İskoçlar, Galliler, Bretonlar, Korsikalılar, Basklılar, Katanlanlar, Kürtler sınırları içinde yaşadıkları devletlerine karşı farklı anlamlarda ve biçimlerde self determinasyon hakkı talep etmektedirler (Freeman 1999, s.52).

1.2.4 Self-Determinasyon zerine Yapılan Ampirik alışmalar Ve İncelenen Vakalar

Self-determinasyon üzerine yapılmış ampirik çalışmalara bakıldığında literatürde yıllara göre bir eğilim ve sınıflandırma yapabilmek mümkündür. Bu doğrultuda 1918 yılından başlanarak 2019 yılına kadar dönemsel 20 yıllık periodlar halinde vaka çalışmalarının daha çok hangi konulara odaklanıldığı incelenecektir. Self-determinasyon kavramının geçmişi Wilson Prensipleri'nden daha önceye dayansada akademik literatür incelendiğinde 1918 yılından sonra akademik olarak daha fazla çalışıldığını görmekteyiz. Bu yüzden sınıflandırma yaparken 1918 yılı başlangıç yılı olarak ele alınacaktır.

1918-1938 yılları arası dönemde self-determinasyon kavramının içeriği ve uluslararası hukukta nasıl tanımlandığı üzerinde durulmuştur. Ampirik çalışmaların azlığı bu dönemde dikkat çekmektedir. Fakat yine de self-determinasyon kavramı Merkez Avrupa (Brown 1920), Aaland Adaları (Brown 1921), Almanya ve Polonya (Kaltenbach 1938), Avusturya (Kleinwaechter 1929) ve Filipinler (Kalaw 1919) zelinde akademik olarak çalışılmıştır.

1939-1959 yılları arasında self-determinasyon kavramını salt olarak ele alan ve tartışan çok fazla çalışmanın yanı sıra Birleşmiş Milletler odaklı self-determinasyon hareketlerinin sayısındaki artış dikkat çekmektedir (Eagleton 1953) (Kohn 1958, s.526-545) (Khan 1953, s.10-17). İkinici dikkat çeken husus ise siyahilerin self-determinasyon mücadelesinin konuyla ilgili akademik çalışmalarda kendilerine yer bulmasıdır (Browder 1944, s.83-85) (Franklin 1946). Yine bu dönemde Avrupa'da self-determinasyon hareketlerinin başlaması (Jakobson 1945) ve Sovyetler Birliği'nde self-determinasyon dşuncesi (Page 1950, s.342-358) işlenen diğer konulardır.

1960-1980 yılları arası dönemde Birleşmiş Milletler ve Wilson odaklı self-determinasyon çalışmaları işlenen konuların başında gelmektedir (Pomerance 1976) (Espie 1980). Fakat dikkat çeken diğer bir nokta Hindistan'ın self-determinasyon hakkını içeren makalelerin bu dönemde sayısının artmasıdır (Gross 1977) (Ericson ve Snow 1970) (Breche 1977) (Andress ve Falkowski 1980). Hindistan'dan sonra çokça çalışılan alanlar Filistin (Bassiouni 1971) (Collins 1980) (Tyner 1978) ve Afrika ülkeleri (Nixon 1972) (Brick 1968) (Lemarchand 1962) (McWhinney 1975) (özellikle Nijerya)'dir.

1981-2001 yılları arası dönemde vaka çalışmalarını içeren makale ve kitaplar incelendiğinde işlenen konuların en başında Yugoslavya'nın self-determinasyon hareketi bağlamında incelenmesi gelmektedir (Iglar 1992) (Hannum 1993) (Bagwell 1991) (Rady 1996) (Tierney 1999). Bu dönemde dikkat çeken diğer bir araştırma konusu ise Aborjinler üzerine olmuştur (Brennan 1993) (Spaulding 1997). Özellikle Kanada (Hylton 1994) (Bryant 1992) ve Avustralya (Fletcher 1994) (Pierson 1982) aborjinlerinin self-determinasyon hareketleri sıkça işlenmiştir. Bu dönem boyunca hem karşılaştırmalı bir şekilde hem de tek bir vaka üzerinden Kosova ve Doğu Timor çokça çalışılmıştır (Epps 2000) (Richardson 2000) (Harris 1999) (Martin 2001). Nijerya'daki Ogoni (Welch 1995) (Okwu-Okafor 1994) ve Kanada'daki Quebec (Vyver 2000) (Canuel 1997) (Bayefsky 2000) bölgelerinin bağımsızlık talepleri bu dönemde yayımlanmış akademik metinlerde sıkça tartışılan konular olmuştur.

2002 yılından 2019 yılına gelindiğinde güncelliğini halen koruyan İspanya'daki Katalonya (Blanke ve Y. Abdelrehim 2014) (Faingold 2016) (Cramer 2016) (Levrat, et al. 2017) (Cramer 2016) ve Bask Bölgesi (Zabalo, Soto ve Mateos 2012) (Dinas 2012) (Dinas 2012), İskoçya (Waters 2016) (Preston 2008) (Revest 2014), Kırım (Wydra 2004) (Wilson 2016) (Stepanova 2014), Dağlık Karabağ (Krüger 2010) (Kolstø ve Blakkisrud 2012) (Geukjian 2016), Güney Osetya (O'Reilly ve Higgins 2009) (Krueger 2009) ve Kuzey Irak Kürtleri (Sluglett 2010) (Mohammed 2013) (Hadji 2009) (Park, et al. 2017) son dönemde self-determinasyon hareketleri bağlamında değerlendirilen bölgeler olmuşlardır. Sadece kendi içlerinde karşılaştıkları sorunlar, anayasalarının kendilerine sağladıkları haklar veya yapılan referandumlar dahilinde değil, aynı zamanda self-determinasyon taleplerini ayrılma

isteği olarak dile getiren hareketlerin karşılaştırmalı analizleri bu dönem içerisinde çokça incelenmiştir (Criekemans 2010) (Calzada 2014).

Sonuç olarak self-determinasyon kavramının akademik literatür üzerinde hemfikir olunan net bir tanımının olmaması kavramın anlaşılmasını zorlaştırmaktadır. Birleşmiş Milletler Andlaşmaları'yla hukuki bir zemine oturtulmaya çalışılan self-determinasyon hakkı bugün oldukça sınırlı bir hak olarak görülmektedir. Devletlerin ülkelerini parçalamak istememeleri, self-determinasyon hakkının tam anlamıyla kullanılmasına engel olmaktadır. Günümüz self-determinasyon çalışmalarına bakıldığında self-determinasyon hareketlerinin özellikle Avrupa'da daha çok ses getirdiği görülmektedir. Çoğu Avrupa Birliği içerisinde bulunan devletlerin iç işlerinde ayrılıkçı hareketlerle uğraşması Avrupa bütünlüğü açısından da tehlike oluşturmaktadır.

Self-determinasyon odaklı ampirik çalışmalarda temel olarak bölgelerin istekleri, anayasal hakları, neden ayrılmak istedikleri gibi hususlar tartışılmış ve bu bağlamda geçmişten günümüze bir değerlendirme yapılmıştır. Bölgelerin başarı kıstaslarından veya ne gibi durumlarda başarılı olabilecekleri konularından ziyade bağımsızlık taleplerinde izledikleri yöntemler ve kullandıkları araçlar daha çok işlenmiştir. Özellikle Avrupa odaklı self-determinasyon hareketlerine bakıldığında uluslararası arenada sesini duyurmak ve diğer ayrılıkçı bölgelerle birbirine destek vermek çok önemli bir husustur. Fakat bu başarılı bir self-determinasyon hareketi gerçekleştirebilmek için yeterli değildir. Avrupa odaklı hareketlerin genelde ekonomik açıdan yükün büyük kısmını çeken bölgelerde patlak vermesi bir tesadüf değildir. Bu yüzden bölgeler ülkenin ekonomik yükünü çekmek yerine kendi dil ve etnik yapılarıyla oluşturacakları kendi devletlerine ekonomik açıdan faydalı olmayı istemektedirler.

Karşılaştırma yapılan çalışmalarda daha çok etnik yapı ve dil üzerinde durulmuştur. Fakat çalışmalardaki temel eksiklik self-determinasyon hareketlerinin başarı kıstasını belirleyen etmenlerin çok az işlenmesidir. Bu bağlamda değerlendirildiğinde ekonomisi çok iyi olan bölgelerin bağımsızlık taleplerine olumlu bir cevap verilmesi zor görülmektedir. Gelecek çalışmalar özelinde self-determinasyon hareketlerinin benzerliği ve farklılığından ziyade bu bölgelerin

başarılı olmasını sağlayacak kıstasların incelenmesi akademik literatür için faydalı olacaktır.

1.2.5 Katalonya Ve İskoçya Üzerine Karşılaştırmalı Self-Determinasyon Çalışmaları

Katalonya ve İskoçya üzerine yayımlanmış self-determinasyon çalışmalarına bakıldığında literatürde 1980 sonrası bir eğilim görülmektedir. Çalışmalar dönemlere bölünerek sınıflandırılmaya çalışılmıştır.

1980-1990 arası dönemde iki bölge özelindeki self-determinasyon odaklı çalışmalar benzer algılar, farklılıklar ve merkezi hükümetlerin tepkisi üzerinden şekillenmiştir. Tarihsel açıdan kıyaslandığında farklı olayların ve süreçlerin benzer şekilde ilerlemesi iki hareketin de bağımsızlıkla sonuçlanacağını göstermemektedir (Moreno 1988). Özellikle İskoç ve Katalan milliyetçiliğinin tarihsel gelişimine yapılan vurgu bu bölgelerde self-determinasyon hareketlerinin tesadüfi bir şekilde gerçekleşmediğini, en az sınıfsal bölünmeler kadar etnik ve bölgesel bölünmelerinde önemli olduğunu vurgulamaktadır (Schech 1990) (Moreno 1989).

1991-2000 arasındaki dönemde Katalonya ve İskoçya vakaları üzerinden azınlık milliyetçiliği, kimlik ve özerklik bağlamında tanımlanmaya çalışılmıştır (Keating 1996) (Keating 1997) (McCrone 1996). Ulusların güçlü bir kimliğe sahip olması beraberinde kimlik ekonomisi olarak tanımlanan ekonomik modelin de oluşmasını sağlamaktadır (Lachapelle 2000, s.211-231). Sadece milliyetçilik ve kimlik üzerinden değil aynı zamanda İskoç ve Katalan politikacılarının siyasi kariyer analizinin yapıldığı çalışmalarda kendi bölgelerinde bölgesel bir siyasi sınıf oluşturdukları fakat İspanya ve Birleşik Krallık içindeki politikacılarla aynı derecede güçlü bir sınıf olmadığı vurgusu ön plana çıkmıştır (Stolz 1999).

2001-2010 arası döneme bakıldığında milliyetçilik, kimlik, bölgesel siyasi politikaların ve anayasal değişimin karşılaştırılmasının çalışmalarda çokça işlendiği görülmektedir (Linera 2008) (Zimmerman 2008, s.217-372) (MacInnes 2001) (Mainer 2003) (Tomas 2010) (Criekemans 2010). Bu konuların yanı sıra Avrupa Birliği ve Avrupalılaştırma (Europeanization) kavramı üzerinden iki bölgenin değerlendirildiği de gözlemlenebilmektedir (Moreno 2006) (E.Roller ve A.Sloat 2002) (Roller ve Sloat 2003) (Nagel 2004).

2011-2019 yılları arasına odaklanıldığında iki bölge dahilinde sadece self-determinasyon odaklı en önemli makale ve kitaplar incelendiğinde bu dönem içerisinde Avrupa Birliği odaklı çalışmaların arttığı söylenebilmektedir. Bu çalışmalardaki temel özneler olan Katalonya ve İskoçya; Avrupalılaşıma (Bourne 2014), Avrupa'daki ayrılıkçı hareketlerin karşılaştırılması (Gunn ve Schmidtke 2015) (Castellá 2014) (C.K.Connolly 2013) (Duerr 2016), Avrupa Birliği üyelikleri ve Avrupa Birliği'nin tutumu (D.Muro ve Vlaskamp 2016) (Duerr 2015) (Chamon ve Loo 2014) (Bosque 2018) ve Avrupa'daki ekonomik kriz (G. Duerr 2015) ekseninde tartışılmıştır. İki bölge dahilinde yoğunlaşılacak bir diğer konu da göç politikalarına karşı bakış açıları üzerine olmuştur (Arrighi 2012). Son yıllarda yapılan referandumlarla birlikte bölgeler gerek anayasal hakları çerçevesinde gerekse referandumların sonuçlarını etkileyen faktörlerin benzerlikleri ve farklılıkları açısından incelenmiştir (Liñeira 2011) (Guibernau, Rocher ve Adam 2014) (Lecours 2018) (Cetrà ve Harvey 2017) (Behnke ve Rhode 2014) (Jolly 2014).

Sonuç olarak Katalonya ve İskoçya özelindeki self-determinasyon çalışmalarında daha çok milliyetçilik, kimlik, anayasal değişimler, Avrupa Birliği ve referandum konularının işlendiği görülmektedir. Benzer süreçlerden geçmelerine rağmen neden Katalonya ile İskoçya'nın aynı düzlem ekseninde tartışılmaması gerektiği sorusu makalelerin çoğunu şekillendirmiştir. Özellikle self-determinasyon konusunun son yıllarda çokça çalışılmış olması literatürün de çeşitlilik kazanmasını sağlamıştır. Literatürde özellikle uluslararası arenayı etkilemek ve seslerini duyurabilmek için uyguladıkları politikalar ve uygulamalar üzerine iki bölge özelinde karşılaştırmaların sayısının son yıllarda artışını gözlemliyoruz olsak da literatür bütününde bu çalışmaların azlığı dikkat çekmektedir. Çalışmalarda bir diğer dikkat çeken husus da, sosyolojik bir bakış açısı olmasına ve referandumda oy kullananların eğitim seviyesi, ekonomik durumu ve cinsiyeti referandum sonuçları için önemli bir payda oluşturmasına rağmen siyasi kanat üzerinde daha fazla durulmasıdır. Son olarak self-determinasyon çalışmalarında kamu diplomasisi boyutu çok az çalışılmakla birlikte literatürde bu konuda ciddi bir eksiklik bulunmaktadır.

Günümüzde özellikle dış politika ve diplomatik faaliyetler odaklı bakıldığında, ulus devletlerin uluslararası politikada tek aktör olmadıkları oldukça

göz önünde bir gerçektir (Criekemans 2010, s.37-38). Son yirmi yılda, uluslararası devlet sistemi, küresel arenaya giren diğer oyuncularla giderek daha fazla karşı karşıya kalmıştır. Ulus ötesi şirketler, ulus ötesi sivil toplum ve uluslararası örgütlerin yanı sıra devlet altı (sub-state) oluşumlar daha çok ön plana çıkmaktadır (Criekemans ve Duran 2010). Çalışmada ilk olarak self-determinasyon ve kamu diplomasisi alanındaki kavramsal tartışmalara değinilerek bu çerçevede devlet dışı aktörlerin yapmış olduğu diplomatik hareketlerin nasıl tanımlandığına ve özellikle hangi yıllardan sonra bu alanlardaki çalışmalara ağırlık verildiğine yer verilmiştir. Daha sonra konu çerçevesinde ampirik çalışmalara bakılarak literatürdeki görünen eksiklikler, vaka çalışmalarındaki sınıflandırmalara ve odaklanılan özellikler incelenecektir.

1.2.6 Self-Determinasyon ve Kamu Diplomasisi Alanındaki Kavramsal Tartışmalar

Genel olarak konuyla ilgili literatüre bakıldığında paradiplomasi kavramı devlet dışı aktörlerin izlediği diplomatik faaliyetler olarak adlandırılmaktadır (Duchacek 2009) (Aldecoa ve M.Keating 1999) (Kaiser 2003) (Lecours 2009). Kamu diplomasisi kavramı daha çok devlet nezdinde o devletin ulusal çıkarlarına hizmet için yabancı ülkelerde yürüttüğü diplomatik faaliyetler olarak tanımlanabilmektedir. Bu durumda çalışma boyunca aslında bahsettiğimiz şey en genel kapsamlı olan kavramın kamu diplomasisi olduğu ve paradiplomasi kavramının bunun içinde değerlendirilebilecek bir kavram olduğudur. Çalışmada çoğu kez devlet altı diplomasisi olarak da geçen paradiplomasi aslında tanımlanma ihtiyacı duyulan ve tam anlamıyla fikir birliğine varılamamış bir kavram olmasından dolayı farklı kişilerce farklı isimlerle anılmıştır. Bunları birarada paradiplomasi olarak tanımlamak yerine akademide çoğunlukla kullanılan iki farklı terimsel ifadeyle paradiplomasi ve devlet altı diplomasisi olarak tanımlamak çalışmaya aşına olmak adına daha etkili olacaktır.

Paradiplomasi (paradiplomacy) aslında tek bir tanımdan yoksun fakat genel itibariyle şehirlere ve daha çok bölgesel yönetimlere yani devlet dışı aktörlere atıfta bulunan onların uluslararası faaliyetlerini ve dış politika tercihlerini ifade eden ve ilk kez 1980'li yıllarda kullanılmaya başlanan bir terimdir (Wolff 2007) (Jackson 2017).

Duchacek (1986) ve Soldatos'un (1990) diplomasi çalışmalarını hareketlendiren farklı bir fenomeni incelemeye yönelik girişimleri paradiplomasi kavramının uluslararası ilişkilerde kullanılmasını sağlamıştır (Cornago 2018). Duchacek, paradiplomasi kavramını sınırlararası, bölgeler üstü ve küresel paradiplomasi olarak temelde üç düzeyde tanımlanmıştır. Fakat paradiplomasinin hangi durumlarda ve şartlarda belli bir karakterde hareket edeceğini (çatışmacı veya işbirlikçi) tam olarak sınıflandıramamıştır (Bursens ve Deforche 2008, s.13-14). Soldatos ise paradiplomasi terimini paralel diplomasinin kısaltması olarak kullanan ilk kişidir (D. Crikemans 2010). Bölgesel dış faaliyetler için açıklayıcı bir çerçeve oluşturmak istemişse de çalışmasının asıl sonucu tam anlamıyla paradiplomasi faaliyetlerinin belirleyicilerini tanımlamak olmuştur. Bunlar arasında federal birimlerin büyümesi, milliyetçilik, anayasal belirsizlikler ve dış nedenler sayılabilmektedir. Dahası belirli türdeki paradiplomatik faaliyetlere yol açan koşulları temel alarak teorik bir çerçeveye inşa etmemiş ve çalışmaları daha kavramsal düzeyde kalmıştır (Jackon 2017, s.3-4) (Kuznetsov 2015) (Bursens ve Deforche 2008, s.13-14).

Cornago, paradiplomasi kavramını sosyo-ekonomik, politik, kültürel v.b. gibi konularda resmi ve gayri resmi olarak iki veya çok taraflı ilişkilerin kurulması yoluyla uluslararası ilişkilere katılım olarak tanımlamıştır. Paradiplomasi kavramı üzerinde hem fikir birliği olmamakla birlikte bazı akademisyenler bu kavram yerine farklı alternatif kavramlar kullanmışlardır. Bunlar; kurucu diplomasi (constituent diplomacy) (Kincaid 1990, s.54-75), çok katmanlı diplomasi (multi-layered diplomacy) (B. Hocking 1993), ulus-altı dış ilişkiler (sub-national foreign relations) (Michelmann 2009) veya devlet altı diplomasisi (substate diplomacy) (Crikemans 2010) şeklinde tanımlanmıştır (Cornago 2018, s.1-2). Kuznetsov ise sözü geçenlere ek olarak literatürde regional diplomacy (bölgesel diplomasi), microdiplomacy (mikrodiplomasi), catalytic diplomacy (katalitik diplomasi), protodiplomacy, post-diplomacy gibi kavramlarında kullanıldığını belirtmiştir (Jackon 2017, s.3-4) (Kuznetsov 2015).

Self-determinasyon ve kamu diplomasisi ilişkisine bakıldığında gerek diplomasi çalışmalarında gerekse uluslararası ilişkiler literatüründe asıl konuya dikkat çekilmediğini fakat giderek artan akademik tartışmaları görmekteyiz (Cornago 2010, s.11-36). Bu durumda devlet altı diplomasisi araştırmalarında asıl sorunun

asimetrik güç ilişkisi olduğunu yansıtmaktadır (Criekemans 2010). Bu asimetrik güç ilişkisinin sebebi ilk çalışmaların devlet altı diplomasisini tanımamaya çalışmanın yanı sıra daha çok merkezi ve bölgesel yönetimler arasındaki sorumluluk dağılımı sorununa yani federalizm kavramına yoğunlaşmalarıdır (Cornago 2010, s.11-36). 1999'da yayımlanan Aldecoa ve Keating'in eserinde paradiplomasiye olan ilgi artışına baktığımızda Aldecoa, açıklayıcı bir çerçeve oluşturmaktan ziyade çok katmanlı bir diplomasi türünü belirtmek ve bu bölgelerin Avrupa Birliği siyasetine dahil olmasını açıklamaya çalışmıştır (Bursens ve Deforche 2008, s.14-15) (Aldecoa ve Keating 1999). Keating ise paradiplomasiyi açıklanması gereken bir kavram olarak ele almakta ve bölgelerin ekonomik, kültürel ve politik nedenlere bağlı olarak yurtdışına odaklanması sorusuna cevaplar önermektedir. Değişen uluslararası arenada erişimin daha da artmasıyla birlikte bölgelere daha da kolay ulaşan çok taraflı örgütlere, bölgelerarası ortaklıklara ve işbirliği olasılığı oluşturma gibi konulara dikkat çekmiştir (Bursens ve Deforche 2008).

Hocking, küreselleşme süreçleri ile paradiplomasiye yönelik motivasyon arasında yakın ilişki olduğunu savunmaktadır (Jackon 2017, s.3-5). Özellikle 2000'li yıllardaki akademik çalışmalarda, ulus-devlet ilişkilerinde halkla ilişkilerin rolüne ilgi gösterilmiş ve uluslaşma süreci halkla ilişkiler açısından incelenmiştir (Taylor 2000) (Taylor 2000, s.179-210). Ancak bu araştırmalar, ulus devlet krizini, ulus kavramı ile devlet kavramı arasındaki ikililiği ve her ikisi arasındaki farklı ilişki biçimlerini dikkate almamıştır (Xifra 2009, s.67-68). İlk çalışmalar devlet altı diplomasisini tanımamaya çalışmanın yanı sıra daha çok merkezi ve bölgesel yönetimler arasındaki sorumluluk dağılımı sorununa yani federalizm kavramına yoğunlaşmışlardır (Cornago 2010). Yakın tarihli literatüre bakıldığında devlet dışı aktörlerin kamu diplomasisi açısından önemli olduğu kanısı yaygın olsa da devlet dışı aktörlerin faaliyetlerinin kamu diplomasisi olarak adlandırılıp adlandırılmadığı konusunda kamu diplomasisi araştırmacılarını ikiye bölen bir tutum vardır. Dahası hangi devlet dışı aktör faaliyetlerinin kamu diplomasisi olarak tasnif edilemeyeceği açıkça belirtilmediğinden tam da bu noktada devlet dışı aktörlerin kamu diplomasisindeki yeri konusunda bir belirsizlik bulunmaktadır (Ayhan 2018, s.5-7).

Devlet altı diplomasisi akademik çalışmasında karşılaşılan zorluklardan biri kurumsal mekanizma, diplomatik araçlar ve örgütsel yapılar hakkında karşılaştırılabilir veriler toplamaktır. Merkezi olmayan hükümetler, merkezi hükümetlerinkine paralel, tamamlayıcı veya çatışan bir dış politika geliştirebilirler (Crikemans 2010).

Bölgesel yönetimlerin merkezi hükümetlerine karşı çatışmacı bir dış politika geliştirmesi literatürde odaklanılan konuların en başında gelmektedir (Cantir 2019, s.3). Segura, İspanya hükümeti'nin özellikle Katalonya ve Bask Bölgesi'nin diplomatik faaliyetlerine olumsuz karşılık vermesinin nedeninin bölgelerin diplomatik faaliyetlerinin İspanya dış politikası hedefleri ile çakışmasından kaynaklı olduğunu belirtmiştir (Segura 2017). Bu noktada, merkezi hükümetler ile merkezi olmayan hükümetlerin arasındaki çatışmalara arabuluculuk rolü üstlenerek müdahil olan akraba devletler (kin-states) karşımıza çıkmaktadır. Üzerinde hem fikir olunan bir tanımı olmamasına rağmen akraba devletler; genellikle etnik köken temelli, siyasi veya dini kimlik olarak ortaklık ve akrabalık bağları olan devletleri ifade etmek için kullanılan bir kavramdır (Kocadal 2016, s.172). Devletler nezdinde incelendiğinde Kıbrıs Sorunu'nda hem Türkiye hem de Yunanistan buna örnek olabilecek bir tutum sergilemiştir. Fakat devlet altı diplomasisi açısından bakıldığında bu durumun başlıca örnekleri bulunmasına rağmen çalışmanın odak noktası olan Katalonya ve İskoçya dahilinde böyle bir çıkarım yapmak mümkün değildir çünkü iki bölgenin de akraba devletleri yoktur (Crepaz 2016). Akraba devletler merkezi hükümetler ve bölgesel hükümetler arasındaki çatışmayı şiddetlendirebildiği gibi azaltabilmektedir (Cantir 2019, s.3). Akraba devletlerin, müdahalede bulunmama, doğrudan destek sağlama ya da arabuluculuk gibi üç farklı rolü vardır (Cantir 2019, s.2). Akraba devletler, bölgesel hükümetler ve ev sahibi devletler arasındaki ilişkinin boyutlarına bakıldığında devlet altı diplomasisi bağlamında üç örnek karşımıza çıkmaktadır. Quebec sorununda Fransa, Güney Tirol sorununda Avusturya, Aaland Adaları sorununda ise İsveç, akraba devlet olarak konuya müdahil olmuşlardır (Cantir 2019, s.1). Sonuç olarak ülkenin geri kalanından farklı bir kimliği olan devlet altı aktörlerin, merkezi hükümetin özerklik veya bölgesel kimliğin korunması konusunda isteklerini karşılayamadığı koşulda akraba devletlerle diplomatik faaliyetlerde bulunma ihtimali oldukça yüksektir.

Devlet altı diplomasisi, son yıllarda farklı perspektiflerden geniş çapta incelenmiştir ancak başlangıçta en çok yayılan literatür, neredeyse sadece küçük bir Batı federal devletler grubuna yoğunlaşmıştır. Ancak bu görüşün aksine, paradiplomasinin federal ülkeler ve köklü demokrasilerden ibaret olmadığını vurgulamak önemlidir (Cornago 2018).

Criekemans, ampirik olarak devlet altı diplomasisi literatürünü tümevarımsal olarak 3 ana gruba ayırmıştır (Criekemans 2018, s.131-135). Çünkü sınırlar hem ampirik hem de teorik modelin geliştirilmesi için önemlidir (Ayhan 2018, s.5-7). Bunlardan ilki tanımlayıcı nitelikte olan ve bunun yanında belirli bir bölgedeki veya ülkedeki devlet altı diplomasisinin doğasını ve gelişimini açıklamaya çalışan genellikle tek bir vaka üzerinden devlet altı diplomasisinin incelenmesi ve ileride yaşanacak zorlukların belirtildiği çalışmalardır (Criekemans 2010, s.1-4). 2002 yılında Blindenbacher ve Koller (Blindenbacher ve Koller 2003); 2005 yılında Majeed, Watts ve Brown (Majeed, Watts ve Brown 2006); 2005 yılında Kincaid ve Tarr (Kincaid ve Tarr 2005) ve 2007 yılında Blindenbacher ve Pasma (Blindenbacher ve Pasma 2007) tarafından yazılan kitaplar bizlere federal devletlerin yapısı, işleyişi ve dış politikası hakkında bilgiler vermektedir. Michelmann ise 2009 yılında on iki adet federe devletin incelemesini yapmıştır (H. J. Michelmann 2009). Örnek vaka temelinde yapılan çalışmalarda amaç devlet altı diplomasisi kavramı hakkında bilgi edinimi sağlamak üzerine olmuştur (Criekemans 2018, s.131-137).

İkincisi ise içteki durumların bölgesel güç dağılımını nasıl etkilediğine ve devlet altı aktörlerin uluslararası arenada aktif olma yollarını araştıran karşılaştırmalı çalışmalardır (Criekemans 2010, s.3-4). Bu çalışmalarda asıl ele alınan husus toprakların iktidar dağılımı üzerindeki yerel etkisinin aşağıdan yukarıya doğru incelenmesidir. Karşılaştırmalı çalışmalar genel olarak yerel durumların bölgesel güç dağılımına etkilerini incelemiş ve nihai olarak uluslararası arenada etkin olmak için çözümleri sorgulamaktadır (Criekemans 2018, s.132-133). Son olarak, üçüncü tür çalışmalar ise, uluslararası ilişkiler perspektifinden bakmaktadır. Buna göre devlet altı diplomasi olarak adlandırdığımız kavram, sürekli olarak değişen uluslararası ortamda ya yukarıdan aşağıya doğru ya da ulusal diplomatik aygıtın, örneğin dış politika mekanizmasını uyarlayarak başa çıkmaya çalıştığı yeni bir durum oluşturan

çalkantılı dünya düzeni bağlamında ele alınmaktadır (Criekemans 2010, Regional..., s.4-5) (Criekemans 2010, Towards..., s.133-134) (B. Hocking 1993).

Diğer bir taraftan kamu diplomasisi çalışmalarının sınıflandırılmasının en yeni örneğini J.Ayhan'ın 2018 yılı içerisinde yayınlanmış olduğu makalesinde görebilmek mümkündür. Ayhan, literatürün yeni aktörlerin rolünü nasıl tanımlandığını ve hangi koşullarda farklılık gösterdiklerini anlayabilmek amacıyla 160 civarı kamu diplomasisi makalesini sınıflandırmıştır. Bu çerçevede kamu diplomasisine yönelik yaklaşımları beş ana gruba ayırmıştır. Bunların ilki kamu diplomasisini devlet kurumlarına atfeden ve devlet dışı aktörlerin diplomatik misyonunun reddeden sınırlayan **devlet merkezci bakış açısı** (state-centric perspective), ikincisi kamu diplomasisi terimini sadece devletler için kullanan fakat devlet dışı aktörler içinde **sosyal diplomasi** (social diplomacy) ve **taban diplomasisi** (grassroots diplomacy) terimlerini kullanan **neo-devletçi bakış açısı** (neo-statist perspective), üçüncüsü diplomasiyi statüye değil kapasiteye dayandıran ve bazı diplomatik olmayan aktör faaliyetlerini kamu diplomasisi olarak kabul eden **geleneksel olmayan bakış açısı** (nontraditional perspective), dördüncüsü kamuoyunu küresel kamusal alanda insanlar olarak tanımlamak dışında çoğu özelliği geleneksel olmayan bakış açılarıyla paylaşan **toplum merkezli bakış açısı** (society-centric perspective), beşincisi ise devlet dışı aktörlerin faaliyetlerini belirli kriterleri karşıladığı takdirde kamu diplomasisi içerisinde barındırmalıdır diyen **bağdaştırılabilen bakış açısı** (accommodative perspective)'dir (Ayhan 2018, s. 6-7).

1.2.7 Self- Determinasyon ve Kamu Diplomasisi Alanındaki Ampirik Çalışmalar

Literatürdeki ampirik çalışmalara bakıldığında ana eğilimin daha çok Batı ve Avrupa temelli olduğunu, incelenen örneklerin de en fazla Katalonya, İskoçya, Bavyera, Québec, Flaman ve Valon Bölgeleri gibi vakalar olduğunu görmekteyiz (Criekemans 2010). Bu bölgelerin seçilme nedenlerinin başında birbirlerine yakın coğrafyada birbirlerini etkileyebilme kapasiteleri ve diplomatik misyonlarının gelişmişlik seviyesi önemli bir unsur olarak görülmektedir. Fakat coğrafi açıdan dikkate alınan yakınlık, rejimler dahilinde pek ele alınmamıştır. Literatürde karşımıza çıkan bir diğer pürüz ise çalışmaların bize doğrudan bir başarı-başarısızlık kriteri vermemiş olmasıdır. Çalışmaların amacı büyük bir çoğunlukla devlet dışı

aktörlerin diplomatik faaliyetlerini açıklamaya ve bu çerçevede seslerini duyurabilmek için hangi diplomatik araçları kullandıklarına odaklanmak olmuştur (Crikemans 2010, s.46-50). Bu çerçevede çalışmalar, devlet dışı aktörlerin uygulamış oldukları kamu diplomasisinin başarısını tartışan ve sonuç odaklı çalışmalar olmaktan ziyade daha çok süreç odaklı olmuştur. Amaçlarını gerçekleştirebilmek adına yapmış oldukları her diplomatik hareket kamu diplomasisi içerisinde sınıflandırılmış ve örnekler dahilinde tanımlanmıştır (D. Crikemans 2010, s.46-50). Bu çalışmada asıl amaçlanan, başarı kriterlerinin incelenmesinin ve gerçekleştirilen diplomatik hareketlerin sonucunun kamu diplomasisi olarak tanımlanmamasına rağmen bu vakaların da (aşağıda değinilecek olan Doğu Timor örneğinde olduğu gibi) kamu diplomasisi dahilinde değerlendirilmesinin önünü açmaktır.

Literatürdeki ana kaniya göre, devlet altı aktörleri kamu diplomasisi yapmaya iten ana unsurlar ekonomik, kültürel veya siyasi kapasite kısıtlarıdır.

Crikemans'a göre, kurumsal yapılar açısından dört tane alt devlet uluslararası eylem modeli vardır: İlk model İskoçya-Bavyera modelidir ve her bir alt devlet hükümet departmanının uluslararası faaliyetlerinin son derece esnek ve pragmatik bir şekilde yatay koordinasyonuna dayanmaktadır. İskoçya'da dış politikayı yürütecek manevra alanı oldukça sınırlıdır. Bu nedenle, kamu diplomasisine çok dikkat edilmektedir. İskoçya, güçlü bir kültürel kimliğe sahip, aynı zamanda entelektüel ve ekonomik yeniliklerin ön planda olduğu geleneksel bir ulus olarak yeniden isimlendirilmek istenilmektedir (Crikemans 2018, s.133-134). İskoçya kamu diplomasisinin öncelikli amacı İskoçya'nın uluslararası imajını güçlendirmek, İskoçlara ekonomik, sosyal ve kültürel faydalar sağlamaktır. Turizm, iç yatırım, ticaret ve eğitiminin tanıtımını İskoçya'yı tanıtmakla sorumlu kamu organları ile yapmaktadır (Visit Scotland, Scottish Development International, Historic Environment Scotland, The James Hutton Institute, British Council Scotland vb) (Crikemans 2010, s.46-50) (Scotland's International Framework: China engagement strategy). İskoçya daha belirgin dış yeterliliklere sahip olduğu paradiplomasisinde resmi anlaşmalarda gayri resmi iş birliğini, çok taraflı politika yerine ikili ve sınır ötesi politikalara odaklanmayı ve kamu diplomasisine daha yoğun yatırım yapmayı tercih etmiştir. Bu yüzden kamu diplomasisi açısından İskoçya'nın daha gelişmiş olduğunu

görülmektedir. Katalonya'nın da kamu diplomasisini geliştirmek için gün geçtikçe daha fazla yatırım yaptığı Katalonya kamu diplomasisinde olduğu gibi yeni diplomasi biçimlerine yatırım yapmak için daha istekli görünmektedir (Criekemans 2010, s.46-50).

İkinci model, devlet altı organlarının eğitim ve kültür alanlarında geniş kapsamlı yetkilere sahip olduğu ve yatay koordinasyon ve uluslararası projeksiyon faaliyetlerinin dikey entegrasyonu ile karakterize olduğu Wallonia, Quebec modelidir. Üçüncü model olan Flanders modelinde uluslar arası faaliyetler dikey organizasyonel bir yapıyla desteklenmesi ile karakterize edilir; burada uluslararası bir koordinasyon birimi tüm devlet altı hükümetinin uluslararası eylemlerinin koordinasyonu ve entegrasyonundan sorumludur. Son olarak, dördüncü model Katalonya modelidir ve melez vaka olarak adlandırılmaktadır. Katalonya'nın şu anda yoğun bir revizyona tabi tutulduğu dış politikası, model 1'den model 3'e geçişte örgütsel olarak dönüşüm halinde olarak görülebilir. Model 2'ye benzer şekilde, Katalonya'nın dış politikası geleneksel kültüre odaklanmaktadır. Katalonya'nın dış politikasından ayrı olarak çalışan Institut Català de les Indústries Culturals (ICIC), Katalonya'nın kültürel tanıtımında çok önemli bir rol oynamaktadır. ICIC, yurtdışında kendi ağı üzerinden aktif olarak tanıtım yapmaktadır. Uluslararası kültürel promosyonda bir başka aktör Katalan dili ve kültürünü destekleyen Institut Ramon Llull'dür (Criekemans 2018, s.133-135) (Segura 2017, s.345-346). Criekemans'ın bu çalışmasına bakıldığında ortaya çıkan sonuç, aslında bölgelerin bu tür kurumlar aracılığıyla farkındalık yaratmaya çalıştığıdır. Sonuca ulaşmaktan ziyade süreç içerisinde gerçekleştirdikleri her diplomatik eylem ve kurumla seslerini daha da fazla duyurmak istemeleri de bu farkındalıktan kaynaklanmaktadır.

Diğer taraftan sadece kamu diplomasisinin işlevini arttırmaya çalışan bu bölgelerin yanı sıra geçmişteki bağımsızlık hareketlerine bakıldığında hem Kosova hem de Güney Osetya uluslararası diplomasisinin dilini kullanarak bir kamu diplomasisi etkisi yaratmaya çalışmışlardır (Borgen 2009, s.2-3). Güney Osetya için kampanya Rusya için askeri bir zafer olsa da, Güney Osetya'nın uluslararası tanınırlığını sağlamamıştır. Rusya, özellikle Rus müdahalesinde yurtdışında bir ölçüde ikna edici bir anlatı yaratmıştır. Fakat Rusya, Gürcistan'dan ayrılmaya çalışan bölgeleri tanımak için birçok devleti ikna edememiştir. Özellikle ABD Kosova'nın

bağımsızlığını benzersiz ve istisnai olarak nitelendirirken aslında yasal argümanlardan kaçınma yolunu da seçmiştir. Sonuç olarak Rusya, kamu diplomasisi açısından, uluslararası hukuk normlarına olan ilgisini gösteren bir retoriği sürdürmektedir. Aksine ABD, yasanın amaçlarına uymadığı durumlarda yasallık konusuna girmemeye çalışmaktadır (Borgen 2009, s.32-33). Rusya her ne kadar Güney Osetya sorununu yasal retoriğe dayandırmaya çalışsa da aslında hukuk dili kullanılarak çevresindeki ülkeleri etkilemeye, haklılık payı çıkarmaya çalışmıştır. Fakat nihai sonuca bakıldığında bunun çok da başarılı olmadığı açıktır (Borgen 2009, s.32-33).

Diğer bir yandan nihai sonucuna baktığımızda başarılı bir örnek sayılabilecek bir bölge karşımıza çıkmaktadır. Doğu Timor bölgesi, 16.yy'a kadar Portekiz sömürgesi olarak kalmış, daha sonra 1975 yılında gerçekleştirdikleri Karanfil devrimi ile bağımsız olmuşlardır. Fakat Timor'un batısı Endonezya'ya ait olduğu için doğusunu da kendi topraklarına katmak istiyordu. Endonezya, Doğu Timor'un bağımsızlığından 9 gün sonra orayı ele geçirerek soykırım uygulamaya başlatmıştı. Bağımsızlık sürecinde en dikkat çeken şeylerden biri de Doğu Timor'un Katolik olması ve bu durumun Endonezya'yı rahatsız etmesiydi. Doğu Timor, davasının haklılığını ispatlayabilmek için kamu diplomasisini etkin bir şekilde kullanmıştır ve sonuç itibarıyla belki de kamu diplomasisini en iyi kullanan bölgelerin başında gelir (Webster 2007/2008, s.583-586). İlk olarak Vatikan'dan Papa'yı davet ederek desteğini almak istemişler ve Katolik Kilisesi'nin yapılması için çalışma başlatmışlardır. İkinci en önemli etki ise Endonezya'daki üniversite öğrencilerinin pankartlarla kendi devletlerini protesto ederek Doğu Timor'un bağımsızlık davasına destek bulmalarıdır. Bu iki durum da aslında kamu diplomasisinin ne derece etkili ve işlevsel kullanıldığının göstergesidir (Webster 2007/2008, s.587-588). Aslına bakıldığında makalede kamu diplomasisi kavramı kullanılmamasına rağmen faaliyetlerinin sonucunda bakıldığında Doğu Timor, kamu diplomasisi örneği sayılabilmektedir (Ayhan 2018, s.7-9).

Devlet dışı aktörlerin kamu diplomasisi kullanımına en iyi örneklerden biri de Sürgündeki Tibet Hükümeti'nin (STH) faaliyetleri olmuştur. McConnell, Moreau ve Dittmer bir makalesinde Çin Halk Cumhuriyeti'nin işgalinden kaçan ve 1960 yılında Dalai Lama tarafından Hindistan'da kurulan hükümetin temel amacının devlet

diplomasisini taklit ederek Tibet'e özgürlüğünü geri getirmek ve Tibet mültecilerin seslerini uluslararası alanda duyurmak olduğunu belirtmiştir (McConnell, Moreau ve Dittmer 2012, s.804). Bunun için Sürgündeki Tibet Hükümeti iyi yönetim ve çeşitli diplomatik uygulamaları taklit etmeye çalışmaktadır. Dalai Lama'nın güçlü ulusal markası, Tibet Budizmi ve Shangri-la'nın romantikleştirilmiş görüntüleri STH için etkili kamu diplomasisi alanları olmuştur (McConnell, Moreau ve Dittmer 2012, s.805-806). Dahası devlet liderleri ile resmi toplantılar düzenlenerek bir çok resmi olmayan Büyükelçilik açılması, kendilerine ait bir dış ilişkiler ofisi olması ve kendi web siteleri (www.tibet.net) aracılığıyla dünya çapında bağlantı kurmaya çalışmaları dikkati çekmektedir (McConnell, Moreau ve Dittmer 2012, s.807). Ayrıca BM ve AB'ye insan hakları konularında bir dizi yayın aracılığıyla bilgi sağlamaktadırlar. Toplamda on bir şehirde bulunan gayri resmi Tibet Ofisleri ile de diplomatik faaliyetlerini gerçekleştirmeye çalışmaktadırlar. Her ne kadar diplomatik faaliyetleri yasal tanınma eksikliği nedeniyle kısıtlanmış olsa da, hükümetler ve parlamenterler ile doğrudan temaslarını sürdürmekte ve idarenin BM girişimlerine öncülük etmektedirler.

İkinci taklit diplomasisi olarak tanımlanan olay ise Hıristiyan Siyonizminin temsilcisi olarak görülen "Uluslararası Hıristiyan Elçiliği, Kudüs" (UHEK)tür (McConnell, Moreau ve Dittmer 2012, s.808-809). Kudüs'ü İsrail'in başkenti olarak kabul etmektedirler.Bu çerçevede çeşitli kongreler düzenleme, internet sitelerinde İsrail'e destek olma çağrısında bulunan UHEK 80'i aşkın şubesiyle 140 ülkede faaliyet göstermektedir (McConnell, Moreau ve Dittmer 2012, s.804-814). Özet olarak UHEK, resmi devletler arası politika dünyasına müdahale edeceği meşruiyeti kazanmak için diplomatik uygulamaları taklit etmesi bakımından STH'ye benzemektedir.

Ancak UHEK, STH'den iki açıdan farklıdır. Birincisi, İsrail'in başkenti olarak Kudüs'e yönelik savunuculuğu yoluyla toprak siyasetine müdahale etmeye çalışırken, kendi topraklarını ya da ulusal egemenliği istemez. Bu nedenle, paradiplomasi kriterlerini karşılamamaktadır ve bu uygulamalardan farklı ancak bunlarla ilgili bir şey olarak düşünülmelidir. İkincisi, STH'nin statü ve milliyetçiliğe geçmiş bağları vardır, UHEK ise yeni bir şey yaratma çabasıdır.Sadece temsil etmekle kalmayıp, küresel ölçekte Hıristiyan Siyonizm'i oluşturan jeopolitik bir aktör

konumundadır. Sonuç olarak amaçları tanınmış egemenlerin ve uluslararası örgütlerin dışlayıcı doğasına meydan okumaktadır (McConnell, Moreau ve Dittmer 2012, s.804-814).

Örnekler dahilinde incelendiğinde kamu diplomasinin bağımsızlık taleplerinde olan bölgeler için kullanımının faydalı olduğu ve böylece seslerini daha fazla duyurabilmeleri açıktır. Avrupa odaklı bakıldığında örneklerin büyük bir çoğunluğunda ekonomik yeterlilik ve kültürün ön plana çıktığı, diğer örnekler dahilinde ise soykırım ve sömürge kavramlarının daha ön planda olduğu görülmektedir (Criekemans 2018, s.39) (Borgen 2009, s.2-3). STH için diploması, bölgesel yargı yetkisi veya uluslararası tanınma olmadan, devlet meşruiyetinin bir kaplamasını korumak için kullanılırken, UHEK için diploması, devletin tanınması ve topraklarının klasik jeopolitik sorunlarına müdahale etmek ve aynı zamanda küresel Hıristiyanlık içindeki bir azınlık kaygısını (Hristiyan Siyonizm) kurumsallaştırmak için kullanılmıştır. Mikropatriler için diploması, öz-düzenleme ve ironik eleştiri eylemleri sırasında ele alınabilecek bir temsil gücü kuvveti sağlamaktadır (McConnell, Moreau ve Dittmer 2012, s.804-814). Burada amaçlanan şey aslında elmalar ve armutları şekilsel ve işlevsel özellikleri ile karşılaştırmak değil aksine farklı örnekler dahilinde farklı sonuçlara nasıl ulaştıklarını göstermektir (Criekemans 2010, s.39). Güney Osetya örneğinde kamu diplomasinin başarısız olduğunu net bir şekilde görebilirken, Doğu Timor örneğinde kamu diplomasinin örneğinin net bir şekilde anlatılmamasına rağmen sonuca baktığımızda başarılı bir örnek olduğunu rahatlıkla söyleyebilmekteyiz.

Literatürde son yıllarda Avrupa odaklı çalışma yapan en önemli isim olarak Criekemans öne çıkmaktadır. Çalışmalarına bakıldığında İskoçya ve Katalonya temelinde çok fazla karşılaştırmalı çalışma yaptığını görmekteyiz. Fakat karşılaştırmaların temelindeki eksiklik, sonuç odaklı bir yaklaşımdan ziyade bölgelerin kullandıkları diplomasinin boyutu, nasıl kullanıldığı ve ivme hareketleri ile ilgilenmiştir. Devlet altı diplomasisinde çok taraflı diploması kavramına fazlaca değinmiş ve devlet dışı aktörlerin gitgide bu çerçevede hareket ettiklerini belirtmiştir. Her bir bölgenin dış politikada kullandığı politika tarzları, koordine olma biçimleri, bütünleşme seviyeleri ve ana prensipleri gibi konulara odaklanmıştır. Fakat çalışmalar, akademide bu tür vakaların başarısını tartışan çalışmaların eksikliğini

kapatamamış, kamu diplomasisinin self-determinasyon hareketlerindeki başarısını etkileyen faktörlere odaklanmamıştır. Bu çalışma, self-determinasyon hareketlerinin uyguladığı kamu diplomasisi faaliyetlerinin başarı ya da başarısızlığını hangi iç ve dış dinamiklerin etkilediğini tartışmayı amaçlamaktadır. Bu anlamda literatüre yeni bir bakış açısı getirmeyi hedeflemektedir. Bu yüzden bu çalışma literatürdeki devlet dışı aktörlerin diplomasi hareketlerindeki başarısının sonuçlarına odaklanan bir çalışma çıkarmayı amaçlamaktadır.

İlerleyen bölümde ilk olarak Katalonya'nın tarihsel arkaplanı anlatıldıktan sonra Katalanlar arasındaki görüş farklılıkları ve bu farklılıkların oranları karşılaştırıp değerlendirilecektir. Bölümün sonunda ise Katalonya'nın kamu diplomasisi uygulamalarında etkili olan kamu diplomasisi aktörlerinden ve faaliyetlerinden bahsedilecektir.

İKİNCİ BÖLÜM: KATALONYA KRİZİ VE KAMU DİPLOMASİSİ

Çalışmanın bu bölümünde Katalonya'nın self-determinasyon mücadelesi sürecinde Katalan kamu diplomasi faaliyetleri mercek altına alınacak ve self-determinasyon sürecine olan etkileri değerlendirilecektir. Bu bağlamda, çalışma önce Katalonya'nın tarihsel arka planına odaklanacak ve akabinde self-determinasyon sürecini mercek altına alacaktır. Sonrasında, Katalonya'nın self-determinasyon sürecinde öne çıkan kamu diplomasi aktörleri ve onların Dünya çapındaki etkinlikleri tartışılacaktır.

2.1 Katalonya'nın Tarihsel Arkaplanı

Katalonya¹, İspanya'nın kuzeydoğusunda Andorra, Fransa ve İspanya ile sınırlandırılmış bir bölgedir. Bölgeyi oluşturan dört il Barselona, Girona, Lleida ve Tarragona'dır. 2018 verilerine göre Katalonya'nın nüfusu 7,5 milyonu (Statistical Institute of Catalonia 2019) aşmış olmakla birlikte bölge İspanya'nın toplam nüfusunun %16'sını oluşturmaktadır.

Katalonya'nın bağımsızlık mücadelesi günümüzden en az 300 yıl öncesine dayanmaktadır. Katalonya bölgesi, ilk olarak 11. yüzyılda Barselona İlçesi'nin yükselişiyle birlikte öne çıkmış, 12.yy'da Aragon Krallığı ile aynı monark tarafından yönetilmiştir (Catalonia region profile 2018). 15.yy'da Aragon Kralı Ferdinand ve Kastilya Kraliçesi Isabella'nın evlenmesi iki bölgenin birleşmesini sağlarken o tarihten bu yana bölge İspanya'nın bir parçası olmuştur (Mastrovito 1993, s.42). Fakat bu evlilik Katalonya için köklü bir kurumsal değişiklik yaratmamakla birlikte her krallığın kurumları ve yasaları aynı şekilde kalmıştır (Chambers).

Katalanların İspanya'ya karşı ilk isyanının 1640 yılından itibaren başladığını söylemek mümkündür (Little 2019). İsyanın patlak vermesinin temel nedeni milliyetçilik duygusundan ziyade Otuz Yıl Savaşları'nda İspanyolların Fransızlar karşısında yenilmesinin sonuçlarının Katalanlara büyük bir ekonomik yük olarak geri dönmesidir (Little 2019) (Phillips ve Phillips 2012, s.20). Amaçları tam bağımsızlıktan ziyade özerkliklerini sağlamlaştırmak olsa da isyan 1650'lerde bastırılmıştır (Encyclopedia Britannica). İspanyollar ve Fransızlar arasında yapılan savaş sonucunda imzalanan 1659 Pirene Antlaşması ile bölge ikiye ayrılmış; Kuzey

¹ Katalanca: Catalunya, Oksitanca: Catalonha, İspanyolca: Cataluña, İngilizce: Catalonia.

Katalonya Fransa'ya, Güney Katalonya ise İspanyollara bırakılmıştır (Balcell 2013). 18.yy'a gelindiğinde İspanya Veraset Savaşları sırasında Katalonya ikinci bir bağımsızlık mücadelesinde bulunmuştur (Little 2019). Fakat Avusturyalılarla birlikte V.Felipe'e karşı savaşan Katalanlar, 11 Eylül 1714'te Barselona'yı teslim etmek zorunda kalmışlardır.Bu yenilgiden sonra Katalanlar özerkliklerini kaybetmenin yanısıra V.Felipe Katalancanın yasaklanmasını emrederek onların anayasalarını feshetmiştir (Ault 2017). 11 Eylül tarihi o günden sonra Katalan bağımsızlık hareketinde önemli bir yere sahip olmuştur.Çünkü Katalanlar zaferlerini değil yenilgilerini esas alarak o günü ulusal gün (Diada) ilan etmişlerdir.

19.yy'a gelindiğinde Karlizmin (Carlism) yani Bourbon Hanedanı yönetimindeki bir İspanya Krallığını savunan akımın destek bulmasıyla Katalanların ayrılıkçı eylemleri tekrar ön plana çıkmıştır (Rodriguez). Özellikle bu dönemde sanayileşme ve ticaret faaliyetlerinin artması Katalan ekonomisini geliştirirken, Katalan dili, edebiyatı ve kültürü Katalan Rönesansı (Renaixença) ile boyut atlamıştır (The History of Catalonia) (Ault 2017, s.2). Bu sayede Katalanların içindeki milliyetçilik duygusu daha da köklenmiştir. 20.yy'ın başlarında yasaklı yıllar olarak adlandırılan 1923-1930 arası dönemde diktatör Miguel Primo de Rivera tarafından Katalanca tekrar yasaklanmıştır (Spain's Catalan separatist crisis 2017, s.1). 1932 yılında İkinci İspanya Cumhuriyeti Katalanca'yı resmi dil olarak kabul ederek Katalonya'nın özerk bir bölge olarak tanımıştır (Mangan 2014, s.10). Fakat 1936 yılında askeri darbenin patlak vermesi ve bunun akabinde İspanyol İç Savaşı'nın başlamasıyla Katalanların özerklik statüleri tehlikeye girmiştir. Çünkü iç savaş boyunca cumhuriyetçi tarafa destek veren Katalanlar, General Franco karşısında yenilmişlerdir (The History of Catalonia). 1939 yılında savaşın bitimiyle birlikte diktatörlüğü ele geçiren Franco, Katalanların özerklik haklarını ellerinden alarak onlara baskı uygulamaya başlamıştır.Amacı İspanya'yı dil de dahil olmak üzere bütünüyle birleştirmek olan Franco, Katalancayı yasaklayarak eğitim sistemleri de dahil olmak üzere tüm resmi ve özel yayın organlarını ortadan kaldırmıştır (Marinzel 2014).

1975 yılına kadar Franco baskısı altında ezilen Katalanlar aynı yıl Franco'nun ölümü ile birlikte tekrardan Katalonya'nın özerklik statüsü için çalışmalara başlamışlardır (Spain's Catalan separatist crisis 2017). 1978 yılında yeni anayasanın

onaylanmasından sonra Katalanlar kademeli olarak özerkliklerine kavuşmuştur (Olesen 2008, s.30). 1978 Anayasası'na göre 17 özerk bölge içerisinde olan Katalonya, Bask Bölgesi ve Galiçya daha özel üç özerk bölgeden biri olarak kabul edilmiştir. 1979 Özerklik Statüsü ile Katalanca bölgenin resmi dillerden biri olarak kabul edilirken; dış ilişkiler ve ekonomi politikaları haricinde kapsamlı bir özerklikleri bulunduğu ifade edilebilir (Generalitat de Catalunya, 1979 Statute of Autonomy, Madde 3, 7, 9). Yıllarca süren özerklik statüsü elde etme tartışmalarına rağmen Katalonya ile merkezi hükümet arasındaki self-determinasyon mücadelesi asıl 2000'li yıllarda vuku bulmuştur. İlk olarak 2006'da özerlik statüsünün yenilenmesi için başlatılan çalışmalara ek 2008 ekonomik krizi bağımsızlık taleplerinin daha da yüksek çıkmasına neden olmuştur (Little 2019). 2006 yılında 1979 Katalonya Özerklik Statüsü'nün yenilenmesiyle Katalanların hakları genişlemiştir. Statü'de Katalanlar kendilerini ulus olarak nitelendirerek, dillerinin öğrenilmesinin halkın kendi sorumluluğu olduğu belirtmiş ve mali alanlarda özellikle vergi konusundaki yetkilerinin artırılması temelinde bir özerklik anayasası hazırlamışlardır (Organic Act 6/2006 of the 19th July, on the Reform of the Statute of Autonomy of Catalonia 2012). Fakat statünün kabul edilmesinden hemen sonra Halk Partisi (PP)² Anayasa Mahkemesi'ne itiraz ederek yasanın iptal edilmesi talebinde bulunmuştur (Marinzel 2014, s.5-6). Yaklaşık dört yıl süren incelemenin sonucunda Anayasa Mahkemesi'nin 2010 yılında verdiği kararda yukarıdaki yeni özerklik statüsünde yer alan maddeler anayasaya aykırı bulunmuştur (Jiménez 2014). Bu karardan sonra özellikle Katalonya için çok önemli olan ulus, dil ve ekonomik konular reddedildiği için Katalonya bağımsızlık hareketi farklı bir boyuta geçecektir. 10 Temmuz 2010 tarihinde Katalanlar verilen karara karşı çıkarak "Biz Ulusuz! " (We are a nation!) mottosuyla Barcelona'da 1 milyondan fazla kişinin katıldığı protestolara başlamışlardır (Coll 2010).

2012 yılına gelindiğinde Katalonya Parlamentosu, Katalonya'nın kendi geleceğini belirlemek adına bir halk oylaması yapmasını kabul etmiş; Ocak 2013'te ise Katalonya'nın siyasal bir varlık olarak kabulüne ilişkin bağımsızlık referandumunu da içeren deklarasyonu onaylamıştır. Fakat dört ay sonra Anayasa Mahkemesi'nin deklarasyonun anayasaya aykırı olduğunu iddia etmesi üzerine

² Partido Popular

deklarasyon geçersiz sayılacaktır (Evans 2013). Bunun akabinde 11 Eylül 2013 tarihinde Katalon Yolu (Catalan Way) olarak bilinen 400 km'lik insan zincirinden oluşan grup Katalonya'nın bağımsızlığı için meydanlara dökülmüştür (Catalans form human chain for independence from Spain 2019). Merkezi hükümetin karşı çıkmasına rağmen Kasım 2014'te yapılan %35lik bir katılımın bulunduğu referandum sonucunda bağımsız bir Katalonya için oy verenlerin oranı %80 civarında olmuştur (Rucinski 2013). Fakat referandum sonucunda kendisi de ittifak kurularak oluşturulan bir parti olan CiU (Democratic Convergence of Catalonia ve Unió Democràtica de Catalunya) kendi içerisinde fikir ayrılığına düşerek Democratic Convergence of Catalonia (CDC), Republican Left of Catalonia (ERC), Democrats of Catalonia (DC) ve Left Movement (MES) kendi içerisinde ittifak kurarak Junts pel Si adlı partiyi kurmuşlardır (Marcet 2019). 2015 bölgesel seçimlerinde %74.9'luk bir katılım gerçekleşmiş ve seçimi Junts pel Si kazanmıştır (Orriols ve Rodon 2016, s.12). Bu seçimin Katalan bağımsızlık hareketinde önemli olmasının nedeni bağımsızlık referandumunu olarak görülmesidir (Orriols ve Rodon 2016). Fakat Junts pel Si'nin seçimi kazanmasına rağmen sandalye sayısının mutlak çoğunluğun altına düşmesi solcu ayrılıkçı partilerden biri olan CUP ile anlaşmaya varması sonucu doğurmuştur. Fakat CUP, Cumhurbaşkanı olarak Artur Mas'ı parti içindeki sosyal desteğin onun vasıtasıyla kesintiye uğradığını düşündüğü için tekrar seçmek istemiyordu (Marcet 2019). Artur Mas, önceliğin kişilerin çıkarları değil Katalonya olduğunu belirterek Ocak 2016'da istifa etmiş ve yerine dönemin Girona Belediye Başkanı Carles Puigdemont gelmiştir (Smith 2017, s.6).

Katalonya bağımsızlık mücadelesinin en fazla şiddetlendiği ve yankı bulduğu yıllardan biri 2017 yılı olmuştur. İlk olarak Mart 2017'de Artur Mas, 2014 yılındaki bağımsızlık referandumunu İspanya Anayasa Mahkemesi'nin verdiği kararın aleyhine gerçekleştirdiği için iki yıl boyunca kamu görevinde bulunmaktan men edilerek yargılanmaya başlanmıştır. Ardından Haziran 2017 tarihinde Puigdemont Ekim ayında bir bağımsızlık referandumu çağrısı yaparak bu durumu kamuoyuna açıklamıştır. Ekim ayının yaklaşması İspanya hükümeti ve Katalonya arasında gerginliklerin daha da fazla artmasına sebep olmuştur. Artan şiddet ve polis müdahalesi referandumun yapılmasını engelleyememiş ve 1 Ekim 2017 tarihinde Katalanlar tüm engellemelere rağmen oy kullanmak için sandık başlarına gitmişlerdir

(BBC 2017). Yapılan polis müdahaleleri 900'den fazla insanın yaralanmasına sebep olmuştur (Dearden 2017). %43'lük bir katılımın olduğu referandumda sorulan "Katalonya'nın cumhuriyetle yönetilen bağımsız bir devlet olmasını istiyor musunuz?" sorusuna Katalanlar %90.2'lik bir oranla evet, %7.8'lik bir oranla ise hayır cevabını vermişlerdir (Cetrà, Casanas-Adam ve Tàrrega 2018). 27 Ekim 2017 tarihinde Katalonya'nın tek taraflı bir bağımsızlık ilan etmesinin ardından İspanya merkezi hükümeti ise 1978 Anayasası'nın 155. maddesine³ dayanarak Katalan özerk yönetiminin İspanya'ya devredilmesini ifade etmiş ve bunu gerçekleştirmiştir (Smith 2017). Böylelikle İspanya tarihini incelediğimizde Katalonya'nın ilk kez İspanya Merkezi yönetiminde direk bağlandığını görmekteyiz.

Referandumdan üç gün sonra Belçika'ya kaçan Carles Puigdemont ve dört bakan⁴ hakkında 4 Kasım 2017 tarihinde tek taraflı bağımsızlık kararındaki tutumları nedeniyle devlete karşı ayaklanma ve devletin parasını kötüye kullanmak gibi suçlardan yakanlanma kararı çıkmış fakat polislere teslim olarak şartlı tahliye ile serbest bırakılmışlardır (BBC 2017) (Hedgecoe 2018). Referandumun feshedilmesiyle birlikte 21 Aralık tarihinde erken seçim kararı alan İspanya hükümeti, erken seçim sonuçlarında istediği sonucu alamadığı gibi bağımsızlık yanlısı partiler hükümet kurmak için gerekli sayıyı kazandı ve başkan olarak tekrar Puigdemont'u seçmek istediler. Buna istinaden İspanya Yüksek Mahkemesi, Puigdemont için bu kez Avrupa çapında yakalama kararı çıkararak 24 Mart'ta Almanya'ya geçtiği sırada tutuklandı (Paun 2018). Fakat Alman mahkemesi Puigdemont'un şartlı tahliye ile serbest bırakılmasına karar vermiştir (Dalton 2018) (BBC 2018).

2019 yılına gelindiğinde Katalanlar için iki önemli seçim olmuştur. Bunlardan ilki 28 Nisan 2019 tarihinde yapılan İspanya erken seçimleridir. Seçimi Sosyalist İşçi Partisi (PSOE) kazanmasına rağmen tek başına çoğunluğu sağlayamadığı için koalisyon için parti arayışına girmiştir (Cue 2019) (Greenfield 2019). Seçimin

³ "Eğer bir Özerk Topluluk, Anayasa veya diğer kanunların koyduğu yükümlülükleri yerine getirmez veya İspanya'nın genel çıkarlarına ciddi biçimde zarar verecek şekilde hareket ederse, Hükümet, Özerk Topluluğun Başkanına şikayette bulunur ve doyurucu bir cevap alamazsa, Senato'nun salt çoğunluğuyla aldığı bir kararın ardından, söz konusu Özerk Topluluğu, ilgili yükümlülükleri yerine getirmeye zorlamak veya yukarıda söz edilen kamu çıkarlarını korumak için gerekli önlemleri alır."

⁴ Eğitim Bakanı Clara Ponsatí, Tarım Bakanı Meritxell Serret, Kültür Bakanı Lluís Puig, ve Sağlık Bakanı Antoni Comín

Katalonya için iki önemi vardır. Bunlardan ilki diktatör Franco'nun 1975 yılında ölmesinden sonraki süreçte hiçbir aşırı sağ parti parlamentoya girememiştir (S. Jones 2019). Partinin başkanının seçim kampanyasında kullandığı "İspanya'yı yeniden büyük yap sloganı" Amerika Başkanı Trump'ın kullandığı "Amerika'yı yeniden büyük yap" sloganını akla getirmektedir (Hedgecoe, BBC 2018) (Sommerlad 2019). Katalan bağımsızlığını desteklemeyen partinin çeşitli talepleri oy oranlarının artmasına oldukça etkili olmuştur. Bir diğer sonuç ise Katalonya'da seçimi kazanan birinci partinin bağımsızlık yanlısı partilerden biri olan Katalonya Cumhuriyetçi Solu (ERC), ikinci partinin Kasım 2017 de Puigdemont tarafından kurulan Katalonya için Birlik (Jxcat) partisi olmasıdır (Catalan News 2019) (Cue, El Pais 2019). Aralarında ERC liderinin de bulunduğu seçilen partilerdeki bazı milletvekilininin 27 Ekim 2017 referandumunu dolayısıyla tutuklu olması onların haklarından vazgeçmesini engelleyememiştir. Öte yandan referandum sonrası Belçika'ya kaçan Katalan siyasetçilerden Carles Puigdemont, Antoni Comin ve Clara Ponsati Katalonya için Birlik (Jxcat) Partisi tarafından 26 Mayıs 2019 tarihinde yapılan Avrupa Parlamentosu seçimlerinde ilk sıradan adaylar olarak gösterilmiştir (Spain in English 2019). Sağ partiler tarafından Merkez Seçim Kurulu'na yapılan başvurular üç adayın seçilmemesi yönünde olurken Madrid Mahkemesi aday olmaları konusunda bir engel olmadığını belirtmiştir (Galvez 2019). Seçim sonucunda seçilen Puigdemont ve ERC lideri eski Katalonya Özerk Hükümeti Başkan Yardımcısı Oriol Junqueras Avrupa Parlamentosuna seçilmiştir (Hammond 2019) (Telesur English 2019). Fakat mahkeme Junqueras'ın mazbataasını alması için cezaevinden çıkmasına izin vermediği gibi Puigdemont'un da mazbataasını alması için Madrid'e gelmesi gerekmektedir. Madrid'e geldiği takdirde ulus içi yakalama kararı bulunduğundan dolayı avukatlarına mazbatalarını almaları için vekalet veren Puigdemont ve seçilen liderler 2 Temmuz 2019 tarihindeki AP Genel Kurulu'na Avrupa Adalet Divanı'nın verdiği red kararından dolayı katılamamıştır (Catalan News 2019).

2.2 Katalanlar Katalanlara Karşı

Katalan bağımsızlık süreci içerisinde sadece İspanya ve Katalonya arasında değil Katalanlar arasında da görüş farklılıkları bulunmaktadır. Süreç içerisinde Katalanların bağımsızlık tercihlerine bakıldığında 2000'lerin sonlarından bu yana

değişiklik gözlenmektedir (Catalonia's Legitimate Right To Decide | Paths To Self-Determination 2017, s.38-42). Örneğin, Katalan partiler farklı görüşler etrafında toplanmışlardır. Yukarıda değinildiği üzere bağımsızlık yanlısı ve bağımsızlık karşıtı partiler sadece ikiye ayrılmakla kalmamış, bağımsızlık yanlısı partiler de kendi içinde farklı parti oluşumları kurmuşlardır. Ayrıca, Katalonya özerk yönetim başkanlığına (Generalitat) ait Katalonya kamuoyu çalışmaları ile ilgili referans organ olan Kamuoyu Araştırmalar Merkezi'nin (CEO) analizleri incelenmelidir. CEO bünyesinde bulunan Siyasi Görüş Barometresinin (BOP) temel amacı Katalan toplumunun politika, ekonomi, medya, seçim davranışı ve siyasi liderlerin değerlendirilmesi hakkındaki algılarını anlamak olan her yıl düzenli bir şekilde yapılan bir ankettir (Centre d'Estudis d'Opinió). 2006 yılında Katalan bağımsızlığını isteyenlerin oranı %15 civarında iken nüfusun %40'ı mevcut özerk sistemin daha iyi olacağını belirtmiştir (Guinjoan ve Rodon 2016). Bu sonuçlara bakıldığında o süreç içerisinde köklü bir değişikliğin istenme oranının çok az olduğunu söylemek mümkündür. 2006 yılından 2011 yılına kadar geçen süre içerisinde yaşanan 2008 ekonomik krizi, 2011 Anayasa Mahkemesi'nin Katalonya konusunda verdiği özerklik kararı neticesinde bağımsızlık görüşü 2013 yılında Halk Partisi'nin (PP) iktidara gelmesiyle %40'lara yükselmiştir.

2014 yılı anket sonuçlarına bakıldığında 1100 kişilik örneklem grubu içerisinde güvenilirlik kat sayısının %95, yanılma payının ise % (+,-) 2.95 olarak verildiği katılanların 18 yaş ve üstü Katalonya'da yaşayan İspanya vatandaşı olduğu ankete göre grubun %5.5'i Katalonya'nın gereğinden fazla özerkliğe sahip olduğunu, % 21.7'si yeteri kadar bir özerkliğe sahip olduğunu, % 64'ü özerklik yetkisinin yetersiz olduğunu belirterek kalan %6.8'i konu ile ilgili durumu bilmediğini, %2'si ise cevap vermeme seçeneceğini tercih etmiştir.

Bir diğer soruda ise katılımcıların %5.4'ü Katalonya'nın İspanya içerisinde özerk olmadan kalmasını isterken, %21.8'i İspanya içerisinde kalarak özerk olmak istediklerini, %28.92'u Federal İspanya içerisinde bir devlet olmak istediklerini, %36.2'si bağımsız bir Katalonya istelerini dile getirirken %5.2'si bilmiyorum cevabını vermiş, %2.5'i ise cevaplamama hakkını kullanmıştır.

Yukarıdaki sorulara ek olarak "Katalonya'nın bağımsız bir devlet olmasını istiyor musunuz?" sorusuna katılımcıların %44.5'i evet cevabını verirken %45.3'ü ise hayır cevabını vermiştir.

2015 yılına gelindiğinde 1050 kişilik bir örneklem grubu içerisinde güvenilirlik kat sayısının %95, yanılma payının % (+,-3.02) olarak verildiği ankete göre grubun %6.9'u Katalonya'nın gereğinden fazla özerkliğe sahip olduğunu, % 23.8'i yeteri kadar bir özerkliğe sahip olduğunu, % 64.1'i özerklik yetkisinin yetersiz olduğunu belirterek kalan %3.6'sı konu ile ilgili durumu bilmediğini, %1.6'sı ise cevap vermeme seçeneğini tercih etmiştir.

Diğer soruda ise katılımcıların %5.0'ı Katalonya'nın İspanya içerisinde özerk olmadan kalmasını isterken, %24.6'sı İspanya içerisinde kalarak özerk olmak istediklerini, %24.5'i Federal İspanya içerisinde bir devlet olmak istediklerini, %40.0'ı bağımsız bir Katalonya istelerini dile getirirken %4.0'ı bilmiyorum cevabını vermiş, %1.9'u ise cevaplamama hakkını kullanmıştır."Katalonya'nın bağımsız bir devlet olmasını istiyor musunuz?" sorusuna ise %46.6'sı evet cevabını verirken %48.2'si ise hayır cevabını vermiştir.

2016 yılında 1047 kişilik bir örneklem grubuyla yapılan yanılma payının % (+,-) 3.04 olduğu ankete grubun %4.4'ü Katalonya'nın gereğinden fazla özerkliğe sahip olduğunu, % 22.9'u yeteri kadar bir özerkliğe sahip olduğunu, % 65.6'sı özerklik yetkisinin yetersiz olduğunu belirterek kalan %4.4'ü konu ile ilgili durumu bilmediğini, %2.7'si ise cevap vermeme seçeneğini tercih etmiştir.

Diğer soruda ise katılımcıların %4.5'i Katalonya'nın İspanya içerisinde özerk olmadan kalmasını isterken, %23.6'sı İspanya içerisinde kalarak özerk olmak istediklerini, %29.2'si Federal İspanya içerisinde bir devlet olmak istediklerini, %36.1'i bağımsız bir Katalonya istelerini dile getirirken %3.4'ü bilmiyorum cevabını vermiş %3.2'si ise cevaplamama hakkını kullanmıştır."Katalonya'nın bağımsız bir devlet olmasını istiyor musunuz?" sorusuna ise %45.3'ü evet cevabını verirken %46.8'i ise hayır cevabını vermiştir.

2017 yılı hem referandumun yapılması hem de bağımsızlık hareketinin şiddetinin artması açısından önemli bir yıldır.1500 kişilik örneklem grubunun ve %(+,-) 3.69'luk bir yanılma payının olduğu ankete diğer yıllardan farklı olarak bazı sorular eklenmiştir."Kendinizi nasıl tanımlarsınız?" sorusuna %49.7'lik kısım

Katalonya'da yaşayan bir Katalan olarak, %15.2'lik kısım İspanya'da yaşayan bir Katalan olarak, %18.6'lık kısım Katalonya içerisinde yaşan bir İspanyalı olarak, %5.3'ü İspanya içerisinde yaşayan bir İspanyalı olarak, %10.5'i yukarıdaki seçeneklerden hiç biri olarak, %0.6'si bilmediğini belirterek, %0.2'si ise cevap vermemeyi seçmiştir.

Bir diğer soruda grubun %5.4'ü Katalonya'nın gereğinden fazla özerkliğe sahip olduğunu, % 23.0'ı yeteri kadar bir özerkliğe sahip olduğunu, % 64.6'sı özerklik yetkisinin yetersiz olduğunu belirterek kalan %6.2'si konu ile ilgili durumu bilmediğini, %0.9'u ise cevap vermeme seçeneğini tercih etmiştir.

Aynı ankette katılımcıların %4.6'sı Katalonya'nın İspanya içerisinde özerk olmadan kalmasını isterken, %27.4'ü İspanya içerisinde kalarak özerk olmak istediklerini, %21.9'u Federal İspanya içerisinde bir devlet olmak istediklerini, %40.2'si bağımsız bir Katalonya istelerini dile getirirken %4.7'si bilmiyorum cevabını vermiş, %1.2'si ise cevaplamama hakkını kullanmıştır. "Katalonya'nın bağımsız bir devlet olmasını istiyor musunuz?" sorusuna ise %48.7'si evet cevabını verirken %43.6'sı ise hayır cevabını vermiştir.

2018 yılının üçüncü dalga raporunda 1.500 kişilik örneklem grubunda %(+,-) 2.53'lük bir yanılma payıyla anket yapılmıştır. Anket sonuçlarına göre "Kendinizi nasıl tanımlarsınız?" sorusuna %47.5'lik kısım Katalonya'da yaşayan bir Katalan olarak, %15.1'lik kısım İspanya'da yaşayan bir Katalan olarak, %16.4'lük kısım Katalonya içerisinde yaşan bir İspanyalı olarak, %5.9'u İspanya içerisinde yaşayan bir İspanyalı olarak, %13.8'i yukarıdaki seçeneklerden hiç biri olarak, %0.7'si bilmediğini belirterek, %0.6'sı ise cevap vermemeyi seçmiştir.

Çalışmanın bir diğer sorusuna kişilerin %5.1'i Katalonya'nın gereğinden fazla özerkliğe sahip olduğunu, % 20.8'i yeteri kadar bir özerkliğe sahip olduğunu, % 64.0'ı özerklik yetkisinin yetersiz olduğunu belirterek kalan %7.4'ü konu ile ilgili durumu bilmediğini, %2.7'si ise cevap vermeme seçeneğini tercih etmiştir.

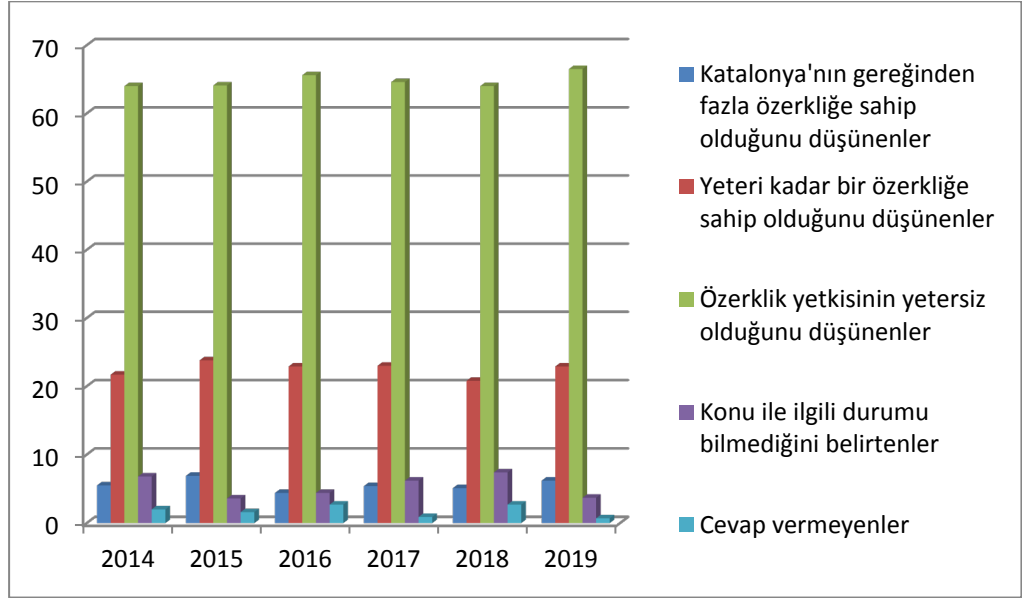
Katılımcıların %5.9'u Katalonya'nın İspanya içerisinde özerk olmadan kalmasını isterken, %24.0'ı İspanya içerisinde kalarak özerk olmak istediklerini, %22.1'i Federal İspanya içerisinde bir devlet olmak istediklerini, %38.9'u bağımsız bir Katalonya istelerini dile getirirken %6.6'sı bilmiyorum cevabını vermiş, %2.6'sı ise cevaplamama hakkını kullanmıştır. "Katalonya'nın bağımsız bir devlet olmasını

istiyor musunuz?" sorusuna ise %47.2'si evet cevabını verirken %43.2'si ise hayır cevabını vermiştir.

2019 İspanya genel seçimlerinden sonra yapılan ankette 1000 kişilik örneklem grubu kullanılmış ve yanılma oranı %(+,-) 3.10 olarak belirlenmiştir. Grubun %6.2'si Katalonya'nın gereğinden fazla özerkliğe sahip olduğunu, % 22.9'u yeteri kadar bir özerkliğe sahip olduğunu, % 66.5'i özerklik yetkisinin yetersiz olduğunu belirterek kalan %3.7'si konu ile ilgili durumu bilmediğini, %0.7'si ise cevap vermeme seçeneceğini tercih etmiştir.

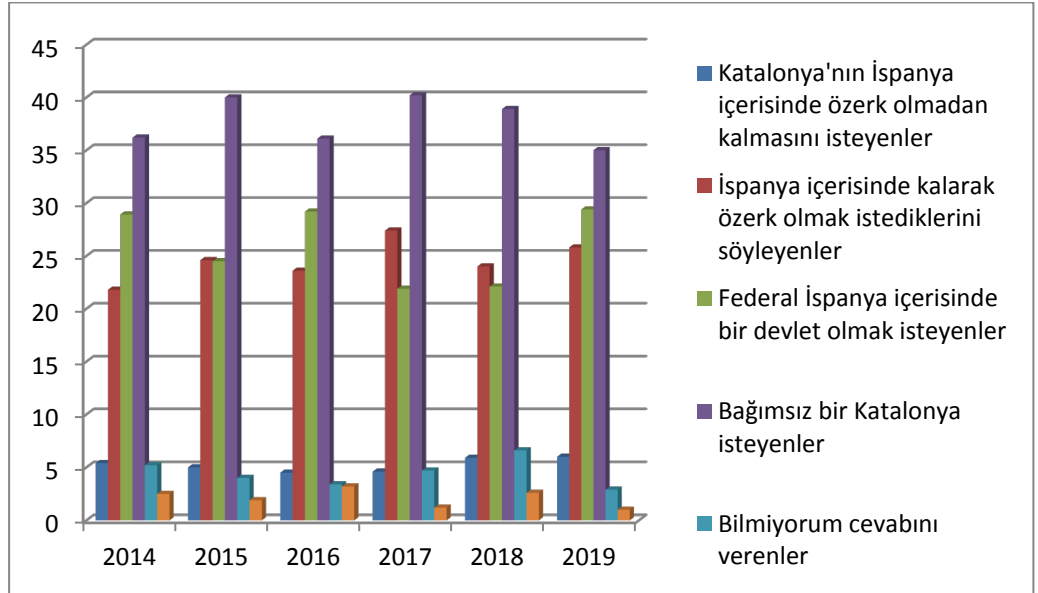
Katılımcıların %6.0'ı Katalonya'nın İspanya içerisinde özerk olmadan kalmasını isterken, %25.8'i İspanya içerisinde kalarak özerk olmak istediklerini, %29.4'ü Federal İspanya içerisinde bir devlet olmak istediklerini, %35.0'ı bağımsız bir Katalonya istelerini dile getirirken %2.9'u bilmiyorum cevabını vermiş, %1.0'ı ise cevaplamama hakkını kullanmıştır. "Katalonya'nın bağımsız bir devlet olmasını istiyor musunuz?" sorusuna ise %47.2'si evet cevabını verirken %48.6'sı ise hayır cevabını vermiştir.

Grafik 1: Katalonya'nın sahip olduğu özerklik yetkilerinin 'aşırı/ kararında/ yetersiz' olduğunu düşünüyorum.

Kaynak: Centre d'Estudis d'Opinió

Grafik 2: Katalonya'nın bağımsız 'devlet/ federal devlet/ özerk bölge/ özerk olmayan bölge' olmasını istiyorum.

Kaynak: Centre d'Estudis d'Opinio

Yukarıdaki sonuçlardan da anlaşılacağı üzere Katalonya'nın çoğunluğunun bağımsızlık fikri istediği çıkarımı yanlıştır. Özellikle 2017 referandumunda ezici

çoğunlukla bağımsızlık isteğinin çıkması ayrılıkçıların bakış açısı olarak değerlendirilmektedir. Bağımsızlık istemeyen tarafın söylemlerine göre referandumda bağımsızlık isteyenlerin oy oranının çok çıkması oylamanın yasadışı ilan edilmesinden dolayı diğer Katalanların seçime katılmaması (Simons 2019) ve anket sonuçlarından da görüldüğü üzere farklı düşünen görüşlerin de olmasından kaynaklanmaktadır.

Bir diğer sonuç ise yukarıdaki anket sonuçlarından anlaşılacağı üzere bağımsızlığa evet diyenler ve hayır diyenler arasındaki farkın çok az olmasıdır. Bağımsızlık isteyenlerin oranı yapılan anketlerde %50 ve üzerine çıkmamıştır.

Sonuç olarak bağımsızlık yanlısı Katalanların politikalarını ve seslerini duyurma stratejilerinin bir ölçüde bağımsızlık karşıtı Katalanlara göre önde olduğu söylenebilir. Çünkü uluslararası arenada Katalanların büyük bir çoğunluğunun bağımsızlık istediği fikri yerleşmiştir. Dahası İspanya Merkezi Hükümeti'nin yapılan referandumlara şiddet ve polis müdahalesi ile karşılık vermesi küresel anlamda Katalonya bağımsızlık hareketinin daha fazla duyulmasına ve davalarına destek için daha fazla arayışa çıkmalarına neden olmuştur. 2017 referandumu sonrası Belçika'ya kaçan Puigdemont Danimarka, Hollanda, İrlanda, İsviçre, Almanya, Finlandiya ve Fareo adalarına giderek bağımsızlık mücadelelerinin nedenini anlatmaya ve destek bulmaya çalışmıştır (Lasalas 2018) (BBC 2018) (France 24 2019). Avrupa Parlamentosu seçimleri öncesinde İngiltere, Almanya ve Slovenya'daki mitinglere katılarak yabancı kamuoyunu bilgilendirmeyi amaçlamıştır (Wittenberg 2019). Ayrıca İskandinav Konseyi, Katalonya sorunu üzerine toplanma kararı almış ve Barselona ile Madrid arasında diyalogu teşvik etmek için tartışma yapma kararı almıştır (Catalan News 2019).

Puigdemont'un Avrupa çapında seyahatleri ve destek bulma girişimleri böyleyken Katalanların bağımsızlık hareketlerine sadece Avrupa'dan değil başka ülkelerden ve bağımsızlık arayışında olan milletlerden de destek gelmiştir. Venezuela Devlet Başkanı Nicolas Maduro, Katalonya'nın bağımsız mücadelelerine destek olduklarını, Latin Amerika'nın onların arkasında olduğunu ve İspanya'nın Katalan liderleri tutuklama kararının utanç verici olduğunu söylemiştir (Reuters 2017). Fakat Maduro dışında Merkel, Hollande, Obama, Cameron, Mayıs, Macron, Trump, Juncker, Tusk gibi uluslararası liderlere bakıldığında hepsinin İspanya'nın

bütünlüğünü savunduğu bir gerçektir (Elcano 2017). Kuzey Irak Kürt Yönetimi ile Katalanlar arasında birbirlerine büyük bir destek mücadelesi bulunurken (Sputnik News 2017), Kosova hükümeti Katalonya'nın durumu ile Kosova'nın çok farklı olduğunu bu yüzden Katalanları desteklemediğini belirtmiştir (Balkan Insight 2018). Kendi içerisinde de etnik temelli sorunlar bulunan Korsika yerel yönetimi ise Katalanların mücadelesini desteklemektedir (Çakır 2019). İçinde Türkiye'nin de bulunduğu pek çok ülke⁵ İspanya birliğinin bozulmaması gerektiğini fakat şiddet eylemlerinin de kontrol edilmesi gerektiği konusunda hem fikir olmuşlardır (Türkiye Dışişleri Bakanlığı 2017).

Sorunu İspanya'nın iç sorunlarından biri olarak gören Rusya'nın adı ise Katalan bağımsızlık hareketinde çokça geçmektedir. Rusya haber kanalları, özellikle 2017 Katalan referandumu sonrasında Katalonya odaklı çokça haber yapmış, Avrupa Birliği'nin ve Batı'nın birliğin değil bölünmüşlüğü'nün üzerinde durarak Katalonya'yı Batı'ya karşı koz olarak kullanmıştır (Palmer 2017) (Bonet 2017). İspanya hükümeti ise Rusların yalan haber yaparak Katalonya krizini daha da şiddetlendirdiğini belirtmektedir (Emmot 2017).

Ulusüstü yapılara bakıldığında Avrupa Birliği'nin konuya bakışı İspanya'nın toprak bütünlüğünün devam etmesi yönündedir. Çünkü mottosu "çeşitlilik içinde birlik" olan bir kurumun ayrılma yönünde karar vermesi Avrupa bütünleşmesi açısından da istenmeyen sonuçlar doğuracaktır. Katalonya'nın ekonomisi hem İspanya hem de Avrupa Birliği açısından önemlidir. Bu durumda ne AB ne İspanya bu denli büyük bir ekonomiyi kaybetmek istememektedir (Overton 2019). Avrupa Birliği'nin bir diğer endişesi ise Katalonya'nın bağımsız olması durumunda bunun domino etkisi yaratıp diğer AB ülkelerindeki bağımsız olmak isteyen uluslara da sıçramasıdır (The Conflict in Catalonia 2017). Bütün bu endişelere rağmen AB söylemlerinde Madrid'i desteklerken eylemsel olarak arabulucu veya çatışma önleyici bir hamlesi bulunmamaktadır (Camargo 2019).

2.3 Katalonya'nın Kamu Diplomasisi Faaliyetleri

Kamu diplomasisi, Katalonya gibi bağımsızlık yanlısı uluslarda önem teşkil etmektedir. Güçlü bir kimliğin yanında ulus içi dayanışma bilincinin de çok fazla

⁵ Azerbeycan, Belçika, Kanada, Almanya, Fransa, İtalya, Yunanistan, Endonezya vb.

olmrealası bu gibi ulusları yurtdışındaki taleplerini yönlendirebilme ve duyurabilme noktasında yeni siyasi güçler oluşturma konusunda ilerletmiştir. Bu noktada Katalonya'nın kamu diplomasisi anlayışı geleneksel diplomasi anlayışını taklit eden bir dış politika yerine amaçları dahilinde özellikle belirli bölgelere ve aktörlere odaklanılan pragmatik bir dış politika amacı gütmektedir (Xifra 2009). Bu noktada Katalonya Parlamentosu ile Katalonya Hükümeti'nden oluşan "Generalitat de Catalunya" ayrı bir önem teşkil etmektedir. Çünkü merkezi hükümet tarafından bir çok yetki tanınması, onun halka ilişkiler organlarını geliştirmesine olanak sağlamıştır. Bu durum da merkezi olmayan hükümetlerin yabancı kamuoyunu etkilemek için yeni aktörleri ortaya çıkarmasını sağlamaktadır.

Katalan kamu diplomasisine eski Cumhurbaşkanı Jordi Pujol'un önemli katkıları vardır. Ona göre hem ulusal kimlik savunulmalı hem de ekonomi güçlendirilip ekonomik çıkarlar desteklenmelidir (Xifra 2009). Bu noktada ekonominin neden önemli olduğu üzerine odaklanılması gereken bir husustur çünkü kamu diplomasisi faaliyetlerinin dışarıya açılmaktan geçmesi, yaptıkları ve yapacakları uluslararası faaliyet için ekonomik bir güç gerekmektedir. Bu bağlamda temel öncelik Katalan ekonomisini de ulusal bağlamda değil uluslararası bağlamda birbirine bağlı bir şekilde geliştirmek olacaktır. Diğer önemli bir nokta ise sivil toplumun ve işbirliğinin kamu diplomasisi faaliyetleri için ne derece önemli olduğunun farkına varılması Katalonya'nın uluslararası durumunu daha da derinleştirmesini sağlayacaktır.

Katalanların dış politikasında üzerinde durdukları iki önemli amaç vardır. Bunlardan ilki yurtdışında elçiliklerin açılmasıdır. Henüz geniş çapta elçiliklerinin bulunmamasına rağmen Berlin, Londra, New York, Roma, Washington gibi şehirlerde Katalan elçilikleri bulunmaktadır (Catalan News 2019). Bunlara ek olarak Meksika, Arjantin ve Tunus gibi ülkelerde yeni elçiliklerin açılması için de çeşitli çalışmalar yapılmaktadır (The Diplomat in Spain 2019). Diğer amaçlarından biri ise yurtdışındaki Katalan topluluklarına destek vererek hem sivil topluma hem de yurtdışında yaşayan Katalanlara destek olarak onların uluslararası arenada daha fazla duyulmasıdır.

Fakat her ne kadar Katalan kamu diplomasisinin uygulamaları 2010 öncesinde görülse de sistematik bir kamu diplomasisi stratejisi uygulama fikri Dış Eylem Planı

(FAP) ile oluşmuştur (Vicuña 2015). Dış Eylem Planı'nın önemli olmasının diğer bir nedeni içerik olarak hedeflerin net bir şekilde sıralanmasının yanı sıra belirli bir tarih aralığını kapsamasıdır. Bu yüzden ilk Dış Eylem Planı 2010-2015 yıllarını kapsamaktadır. Generalitat, kamu diplomasisini dış eylem planını “devlet ve sivil toplum girişimlerinin toplamı ve kamuoyunu ulusal ve uluslararası olarak bilgilendirmeyi amaçlayan ve Katalonya'nın imajını göz önüne alarak etkilemek isteyen eylemlerin toplamı” olarak tanımlamaktadır (Vicuña 2015).

Dış Eylem Planı beş stratejik hedefe göre yapılandırılmıştır; Katalonya'yı diğer hükümetler, uluslararası kuruluşlar ve bölgeler arası işbirliği ağları için referans aktör olarak konumlandırmak; kamu diplomasisi stratejisinin konuşlandırılması; Katalonya'nın sosyo-ekonomik uluslararasılaştırılmasının teşviki ve son olarak, Katalonya'nın kararlı, sorumlu ve özenli bir uluslararası aktör olarak güçlendirilmesidir. Bu açıdan, kamu diplomasisi geleneksel enstrümanları tamamlayıcı olarak tanımlanmaktadır (Vela ve Xifra 2015).

2015-2018 yılları arasını kapsayan Dış Eylem ve Avrupa Birliği İlişkileri Stratejik Planı dört stratejik hedef belirlemiştir. Buna göre Avrupa'daki ve dünyadaki Katalonya'yı, ülke ekonomisini, kültürünü ve bilgisini uluslararası hale getirerek teşvik etmek ve savunmak; Katalonya'nın Avrupa ve Akdeniz'deki uğraşını yeniden onaylamak ve AB, Avrupa ve Akdeniz kapsamındaki diğer kurumlar ekseninde Katalan çıkarlarının savunulması; küresel hedeflere katkıda bulunmak: barış, güvenlik, insan hakları, sürdürülebilir kalkınma, sosyal adalet ve aktif çok taraflılık; yurtdışında ve sivil toplumda büyük bir rol oynayan Katalanlara destek ve hizmetler sunan, daha modern ve etkili bir diplomasiyi teşvik etmek (Generalitat de Catalunya). Katalonya Hükümeti'nin en son yayınladığı Dış Eylem ve Avrupa Birliği ile İlişkileri Stratejik Planı 2019-2022'de Katalonya'nın üç amacı belirtilmiştir. Buna göre temel üç amaç; Katalonya'yı dünyada bilinen ve tanınmış bir aktör yapmak, her kıtada daha güçlü bir varlığı ve ekonomik, sosyal ve kültürel etkisini sağlamak ve demokrasi, barış ve dayanışma için öncü olmasını sağlamaktır. Bu çerçevede plan, yapılması planlanan 127 eylem ile varlık, mükemmellik, etki ve bağlantı olarak dört ana sütunda toplanmıştır (Generalitat de Catalunya 2019). Fakat strateji planını diğer yıllardaki strateji planıyla kıyasladığımızda basına sunulan plan sadece tek sayfadan oluşmaktadır. Buradaki amacın planın başlığının önüne eklenen "iki dakikada"

kelimesiyle daha kısa ve öz bilgilerle istenilen çıktıyı karşı tarafa aktarabilmek olduğu anlaşılmaktadır. Yayınlanan planda 2015-2018 strateji planının sonuçları tek bir şema ile analiz edilmiş planlanmış 144 eylemin %80'inin yüksek düzeyde bir uygulama ile gerçekleştiği, %19'unun kısmen gerçekleştiği, %1'inin ise gerçekleştirilmediği belirtilmiştir (Generalitat de Catalunya 2019). Gerçekleşen uygulamaların hangileri olduğu veya hangi kıstasa göre böyle bir sonuca ulaştıkları konusu ise belirsizliğini korumaktadır.

Tüm bu kamu diplomasisi faaliyetlerinin ve dış eylem planlarındaki önceliklerin gerçekleştirilmesi için ilk adım Katalonya Kamu Diplomasi Konseyi'nin (DIPLOCAT) kurulması ile olmuştur. 2012 yılında kurulan Diplocat Katalonya'nın birincil kamu diplomasisi aracıdır (Vicuña 2015). DIPLOCAT aynı zamanda 2010-2015 Dış Eylem Planı'nın gerçekleşmesinde kullanılması öngörülen iki araçtan biridir. DIPLOCAT, konsorsiyumun organını oluşturan yaklaşık 30 kamu ve özel kuruluş arasında diyalogu koordine etmek ve kolaylaştırmak amacıyla 2012 yılında oluşturulan bir konseydir (FemCat). Kamuya açık ve işbirlikçi bir konsey olmasından dolayı bir çok dernek, kurum ve şirket ile aralarında bağ oluşturmayı amaçlamaktadır.

DIPLOCAT hem sivil toplum ile Katalan kurumları arasındaki ilişkileri hem de sivil toplum ile yurtdışı kurumlar arasındaki ilişkileri güçlendirmeyi amaçlamaktadır (Torras-Vila ve Fernández-Cavia 2018). Bu çerçevede DIPLOCAT'in stratejilerinden biri küresel çapta farklı üniversitelerde akademik tartışmalar ve konferanslar düzenleyerek etkinliğini arttırmaya çalışmaktadır. Kuruluşundan bu yana özellikle 2013-2017 arası dönemde Katalonya'nın self-determinasyon hakkı bağlamında isteklerini ve durumunu uluslararası çevre ile paylaşmak ve tartışmak için dünya çapında Lizbon, Utrecht, Cambridge, Princeton, Tokyo, Sevilla, Odense, Oslo gibi bir çok üniversitede akademik tartışmalar düzenlemektedir (Catalonia Votes 2017) (Catalan News 2017) (Catalan News 2013). Özellikle kamu diplomasisi alanında önemli isimlerle konuşmalar düzenleyerek öğrencilerin ve akademisyenlerin Katalonya bağımsızlık mücadelesi hakkında fikir edinmesini ve sorunları tartışmasını öngören DIPLOCAT, akademiye Katalonya sorunu hakkında farkındalık yaratmayave destek kazanmaya çalışmaktadır (USC Annenberg 2017) (Belgrade initiative 4 Digital Public Diplomacy 2019).

Sadece akademik değil halka açık etkinlikler de düzenleyen DIPLOCAT, bu çerçevede İngiliz ekonomist ve sosyolog Jeremy Rifkin'i davet ederek üçüncü sanayi devrimi konusunda Katalonya'nın olanakları konulu bir etkinlik düzenlemiştir (Catalonia Votes 2016). Farklı çalışma alanlarından farklı işleri davet ederek seslerini daha geniş bir şekilde duyurma gayretinde bulunan DIPLOCAT, uluslararası basında yazılar yayınlarak sesinin daha da fazla çıkmasına olanak sağlamıştır (Moffett 2019). Ayrıca teknolojinin çok önemli olduğu günümüz çağında çeşitli sosyal medya hesapları aracılığıyla dijital diplomasiyi etkin bir şekilde kullanan DIPLOCAT, Katalonya hakkında bilgi verici bir çok yazı yayınlamıştır (USC Center on Public Diplomacy) (Catalan News 2019) (Lock 2019) (Meyer 2016).

Resmi internet siteleri şuan aktif olmamasına rağmen Twitter ve diğer sosyal medya hesaplarını etkin bir şekilde kullanan DIPLOCAT'ın bir resmi twitter hesabının yanı sıra @CatalanVoices (Catalan Voices) adıyla kullandığı farklı bir hesabı daha vardır. Fakat takipçi ve etkileşim sayısına bakıldığında 6.309 takipçisi bulunmakta ve paylaşımlarında etkileşim ve beğeni sayısı iki basamaklı sayıları geçmemektedir. DIPLOCAT'ın uluslararası profili olan @CataloniaPD ise 22 bin takipçi sayısına ulaşmıştır. Yan hesabından daha aktif etkileşim sayısına sahip olan hesabın beğeni sayısı yüksek düzeylerde değildir. Yapmış oldukları etkinlikleri, konferansları, toplantıları, verilen ödülleri ve Katalonya ile ilgili önemli haberlerin paylaşıldığı hesabın daha fazla kitleye ulaşması için sadece İngilizce değil farklı dillerde de yayın yapması beklenmektedir. Bu durum etkileşim sayısını arttırarak hedef kitleye daha rahat ulaşmasını sağlayacaktır.

Kültürel anlamda da etkinlikler yapan DIPLOCAT, Aziz George Günü olan 23 Nisan'da insanlara gül ve kitap vererek bir kampanya düzenlemiştir (Catalan News 2019). Ayrıca dünya çapında tanınan eski Barcelona futbol oyuncusu ve teknik direktörü Hollandalı futbolcu Johan Cruyff'nin 40. yaşında bir belgesel çekerek Katalonya'nın kültürel açıdan daha çok tanınmasını sağlamıştır (S. Dasgupta 2017) (El Comercio 2014). Dahası kendilerini veya ürünlerini Katalan olarak tanıtan şirketlere özel bir ödül düzenleyen DIPLOCAT, Katalan Ticari Diplomasi Ödülü (Catalan Business Diplomacy Prize) adı altında ilk ödül 2013 yılında Aranow, 2014 yılında Scytl (2014), 2015 yılında Moritz, 2016 yılında Ultramàgic ve 2017 yılında

Beabloo tarafından kazanılmıştır (Gencat.cat 2016). 2018 yılında DIPLOCAT'ın aktif olmamasından dolayı verilmeyen ödül 2019 Münih Sports şirketi'ne verilmiştir (La Vanguardia 2019).

Yukarıda verilen örnekler dahilinde DIPLOCAT'ın akademi, kültür, ekonomi, spor ve dijital diplomasisi ekseninde çalışmalar yaptığını görmekteyiz. Fakat her ne kadar etkinliklerinin çeşitliliği bir başarı olarak görülse de kamuoyuna duyurma konusunda ve yapılan etkinliklerinin sonuçlarının ölçülmesi açısından bir değerlendirme yapmak mümkün değildir.

Bir diğer Katalan kamu diplomasisi aktörlerinden biri ise diğer aktörlerden daha fazla ilgi çeken ve kendini bir adım daha öne atmayı başarabilen "bir kulüpten daha fazlası" sloganlarıyla özdeşleşen Barcelona Futbol Kulübü'dür. Barcelona Futbol Kulübü, 1899 yılında Joan Gamper öncülüğünde kurulmuş Katalonya Özerk Bölgesi'nin takımlarından biridir (Football History). Barcelona Futbol Kulübü'nü diğerlerinden ayıran özellik köklü geçmişinin yanı sıra kuruluşundan bu yana Katalan kimliğinin ön planda olmasıyla daha fazla özerklik ve son zamanlarda da bağımsızlık isteğine destek vermesidir. Özellikle 2010 sonrası uluslararası arenada gerek oyuncularının ve yönetiminin gerekse fanlarının Katalonya'nın bağımsızlık yanlısı söylemlerini çok fazla görüyor olsak da bu söylemler yeni değildir. Çünkü Franco dönemine kadar giden süreçte insanlar Franco diktatörlüğüne karşı seslerini çıkaramadıklarını ve diktatörlüğe bir karşıt tepki olarak Real Madrid Futbol Kulübü'nü değil, Barcelona Futbol Kulübü'nü tuttıklarını söylemektedirler (Kuper 2014). Son dönemlerde özellikle 2017 referandumu öncesi ve sonrasında sosyal medya hesaplarında Katalonya bağımsızlığı konusunda çokça paylaşım bulunun Barcelona Futbol Kulübü futbolcusu Pique'nin davranışları ve söylemleri Madrid tarafından eleştirilmektedir (Haberler.com 2019). Çünkü İspanya hükümeti yasa dışı olarak ilan ettikleri referandumun ve Katalan bağımsızlık fikrinin özellikle de dünya çapında tanınmış bir futbolcu tarafından dile getirilmesinin Katalan bağımsızlık hareketine destekleri arttıracaklarını düşünmektedir. Katalan bağımsızlığına destek sadece Pique ile sınırlı kalmamış, Barcelona'nın kaptanı Andres Iniesta (The Guardian 2017), eski Barcelona teknik direktörü ve oyuncusu şimdi ise Manchester City takımının teknik direktörü olan Pep Guardiola'dan gelmiştir (The Guardian 2017). Yine aktif bir şekilde kullandıkları twitter hesapları ile seslerini duyurmayı

başarabilen bir takım olan Barcelona Futbol Kulübü, başka ülkelerde onların dillerinde açtıkları hesaplarla da yabancı kamuoyuna daha rahat ulaşabilmektedir. Aktif olarak kullandıkları instagram hesabında 73 milyondan fazla takipçisi bulunan kulübü resmi twitter hesabında ise 30 milyon takipçisi bulunmaktadır. Resmi twitter hesabının İngilizce olmasının yanı sıra, İspanyolca, Katalanca, Türkçe, Fransızca, Japonca, Endonezce, Arapça ve Portekizce dillerinde de resmi twitter hesapları bulunmaktadır. Amaçları daha fazla insana hitap ederek takıma daha fazla destek bulmak olsa da farklı dillerdeki twitter hesaplarında buldukları bölgenin önemli ve özel günlerini kutlayan mesajlar atmaları aslında onların aktif bir kamu diplomasisi aktörü olarak çalıştığının kanıtıdır. Türkiye özelinde değerlendirildiğinde Giresun'daki Barça köyüne özel bir ilgileri ve sevgileri bulunan Barcelona Futbol Kulübü bunu hesaplarından sıkça dile getirmektedirler (Milliyet 2019). Bir diğer önemli yıldız olan Messi'ye Katalan kimliğinin tanıtılmasına katkı sağladığı için 2019 La Creu de Sant Jordi ödülü verilmiştir (Goal 2019). Arjantin asıllı olan futbolcunun Katalan takımında gözde bir futbolcu olması takıma dünya çapında desteği de arttırmaktadır.

Kulüp bağımsızlık mücadelesinde önemli bir yer teşkil ederken 2017 Bağımsızlık Referandumu günü oynanması kararlaştırılan ve İspanya Futbol Federasyonu'nun erteleme talebinde bulunmadığı Barcelona-Las Palmas maçı seyircisiz oynanarak referanduma destek verilmiştir (BBC 2019). Mart 2019'da Katalonya'nın Venezuela ile Girona'da hazırlık maçı yapması tartışmalara neden olmuştur. Çünkü Katalonya'nın FIFA ve UEFA üyeliği bulunmamasına rağmen kendi milli takımı bulunmaktadır. FIFA'nın resmi takviminde yer almayan karşılaşmanın tarihte ilk kez FIFA maç takvimi sırasında oynanıyor olması Katalanlar için çok önemli bir başarı olarak görülmüştür (Wittenberg, Catalan News 2019). Barselona Futbol Kulübü'nün maçları sırasında gelenekleşen bir eylemden bahsetmek özellikle Katalan bağımsızlık hareketi için önemlidir. Çünkü Barselona Futbol Kulübü'nün oynadığı her maçın 17.dakika 14.saniyesinde Barça fanları "Independencia!" (Bağımsızlık!) sloganıyla bağırırmaktadırlar (Flores 2015). 17.14 aslında 1714 yılında Katalonya'nın İspanya kontrolüne girmesini simgelemektedir. Bu durum Katalan futbol kulübünün aslında sadece futbolcular ve yönetim ekseninde

bağımsızlık desteği vermediğini aynı zamanda taraftarları arasında da bağımsızlık temelli bir bağ kurulduğunu göstermektedir.

Bir diğer kamu diplomasisi aktörlerinden biri ise 2002 yılında kurulmuş olan The Institut Ramon Llull'dur. Kurum, yurtdışında Katalanca dil çalışmalarını, Katalanca dilinde yazılmış edebiyatın ve düşüncenin çevirisini, bunun yanı sıra ve tiyatro, film, sirk, dans, müzik, görsel sanatlar, mimarlık gibi alanlarda Katalan kültürünü tanıtmak ve teşvik etmek amacıyla kurulan bir kamu organıdır (The Institut Ramon Llull). Özellikle yurtdışındaki üniversitelerde akademik ve kültürel faaliyetlerin (konferanslar, seminerler, konserler, kültürel haftalar vb.) düzenlenmesini teşvik etmektedir. Şuan dünya çapında dört tane ofisi olmasına rağmen düzenlediği etkinlikler sistemli ve güncel olarak devam etmektedir. Katalan kamu diplomasisi için kültürün de çok önemli olduğu göz önüne alındığında kurum etkinlik sayısı ve güncel duyurular olarak ön plana çıkmaktadır.

Kurum, Uluslararası "Katalan Araştırmaları ve Kültürel Çeşitlilik Ödülü" altında Katalonya'nın tarihini ve kültürel gerçekliğini anlatan herhangi bir dilde yazılmış çalışmalara katkıda bulunan başka ülkedeki kişilere 6.000 Euro'luk para ödülü verilmektedir (The Institut Ramon Llull 2019). Her yıl düzenlenen bu ödülün sahibi 2019 yılında Japonya'da kültürlerarası çalışmalar bölümü profesörü olan Ko Tazawa olmuştur. Tazawa, Katalanca eserleri Japoncaya çevirerek bir nevi kültürel arası taşıyıcılık görevini yılında üstlenmiştir. Ödül 2018 yılında Finli dilbilimci Christer Laurén'e (University of Vaasa 2018), 2017 yılında Amerikan dillerinde uzman olan Profesör Jon Landaburu'ya verilmiştir (The Institut Ramon Llull 2019). 2016 yılında ise ödül Amerikan antropolog Kathryn Woolard'a "Katalanca'nın akademik topluluklar arasında, özellikle de Amerika Birleşik Devletleri'nde yaygınlaştırılmasına kayda değer bir katkı" sağladığı gerekçesiyle verilmiştir (The Institut Ramon Llull 2019). 2004 yılından başlanarak her yıl düzenli olarak verilen ödülü kazananların kimliğindeki çeşitlilik Katalanların uluslararası arenada daha çok tanınması için yapılan çalışmaları teşvik edici niteliktedir.

Dünya'nın çeşitli yerlerinde film festivallerine aktif olarak katılan ve Katalan filmlerini tanıtan kurum son olarak Viyana (The Institut Ramon Llull 2014), İskoçya (The Institut Ramon Llull 2018), Marsilya (The Institut Ramon Llull 2018), Venedik (The Institut Ramon Llull 2015), Amherst (The Institut Ramon Llull 2018), New

York (The Institut Ramon Llull 2015), San Francisco (The Institut Ramon Llull 2015), Toronto (The Institut Ramon Llull 2013) gibi şehirlerdeki festivallere katılarak sinema kültürünün tanınmasına katkı sağlamaktadır.

Edebiyat ve performans sanatları gibi alanlarda da oldukça aktif olan kurum, edebiyat alanında özellikle İngiltere (The Institut Ramon Llull 2019) ve Amerika (The Institut Ramon Llull 2018) kitap fuarlarına düzenli bir şekilde Katalan şair ve yazarların katılmasını teşvik etmektedir. Şair ve yazarlara ayrı bir önem veren kurum en son olarak 14 ayrı Katalan şairin oluşturduğu antrolojiyi Amerika'da yayımlanmış ve bunun yanı sıra Güney Afrika (The Institut Ramon Llull 2018), Peru (The Institut Ramon Llull 2018), Mısır (The Institut Ramon Llull 2018) gibi ülkelere kendi şair ve yazarlarını göndererek bu tür etkinliklerde aktif bir katılım sağlamaktadır. Kurum, performans sanatları alanında İtalya (The Institut Ramon Llull 2019), Fransa (The Institut Ramon Llull 2019), Almanya (The Institut Ramon Llull 2018), Portekiz (The Institut Ramon Llull 2018) ve Arjantin (The Institut Ramon Llull 2018) gibi ülkelerde düzenlenen gerek performans sanatları festivaline gerekse bireysel Katalan sanatçılarının katıldığı aktivitelere önem vermektedir.

Kurumun düzenlediği ve katıldığı aktivilerdeki çeşitlilik Katalan kültürünün, kimliğinin ve sanatının tanıtılması noktası büyük bir önem teşkil etmektedir. Fakat aktivitelerin çeşitliliği ve uluslararası çapta olması Katalan kamu diplomasisi açısından belirli bir algı yaratabilirken self-determinasyon hareketlerindeki insanların tutumlarını ve kararlarını ne derece şekillendirdiğini ölçmek oldukça zordur. Etkinliklerini duyurmak için kullandıkları Twitter hesaplarında (@IRLLull) 16 bin takipçisi bulunmasına rağmen duyurulan etkinliklerin çoğunda takipçilerden gelen herhangi bir etkileşim söz konusu değildir. Bu durum da kurumun etkinliklerinin çok çeşitli alanlara ve ülkelere yayılmasına rağmen sosyal medyada istenilen etkileşimi yakalayamadığının kanıtı olarak gösterilmektedir. Etkin bir kamu diplomasisi için sosyal medyanın günümüzde gerekli olduğunu fakat etkili olması için de farklı tür duyuru ve etki mekanizmaları geliştirmeleri gerektiği önemli bir gerçektir.

Yukarıda sayılan sosyal medya hesaplarına ek olarak Katalonya hükümeti ve Katalonya bağımsızlık yanlılarının özellikle twitterda açmış oldukları çokça hesap bulunmaktadır. Amaçları seslerini daha fazla duyurabilmek ve destek toplamak olan

bu hesapların sayısının çokluğu aynı derecede etkileşimi getirmemiştir.Catalan Way (@CatalanWay_), Help Catalonia (@CataloniaHelp1), Understanding Catalonia (@Understanding Catalonia), @TYellows (The Yellows Catalonia), @Foreign_Cat (Foreign Friends of Catalonia) gibi hesapların takipçi sayıları binli sayılarda kalırken etkileşim sayıları üç basamaklı sayıları geçmemektedir. Bu durum aslında Katalonya'nın sosyal medyayı kamu diplomasisi için kullanması gerekliliğini anladığını fakat bunu geliştirmek ve daha fazla kesime ulaşmak için daha fazla çaba göstermesi durumunu ortaya çıkarmaktadır.Özellikle @Foreign_Cat hesabı etkili bir kamu diplomasisi faaliyeti kullanmaktadır.Çünkü hesabı takip ettiğinizde size özel "Bizi takip ettiğiniz için teşekkürler!- Bunu birlikte mümkün kılacağız" adlı bir fotoğraf göndererek aslında bir nevi algı yönetimi yaparak sizin ilginizi olaya çekmeye çalışmaktadırlar. Ve diğer önemli bir husus da bu hesapları takip edenlere Katalonya bağımsızlık mücadelesine destek vermeleri ve tutuklu siyasi liderlerle ilgili haberlere ulaşabilmeleri için başlıca Katalan gazetecilerin sosyal medya hesaplarını bildiriyor olmalarıdır.

Sonuç olarak Katalanların çözümsüzlük süreçlerinin özellikle 2010 sonrası daha da şiddetlendiğini ve 2017 referandumu sonrası liderlerinin tutuklanmasıyla birlikte kamu diplomasisi faaliyetlerine ağırlık vererek seslerinin daha da duyulmasını sağlamayı ummaktadırlar.Tam da bu noktada Katalanlar için hedef kitlenin kendi hükümetinden çok önce Avrupa sonra da diğer halklar olduğunu söylemek doğru olacaktır.Kamuoyunda sanılanın aksine Katalanların çoğunluğunun bağımsızlık istediği düşüncesi yanlıştır.Aralarındaki fark çok az olmasına rağmen ayrılıkçılar aktif kamu diplomasisi faaliyetleri sayesinde daha baskın oldukları için kendilerine uluslararası arenada destek bulabilmişlerdir.Özellikle Katalan kamu diplomasisi aktörlerinin en önemlilerinden olan DIPLOCAT, Barcelona Futbol Kulübü ve Institut Ramon Llull son yıllarda yaptıkları etkinliklerle ve kapasiteleriyle öne çıkmışlardır.Fakat özellikle çalışmanın araştırma sorusunu da oluşturan kamu diplomasisinin başarısının ölçülmesi noktasında bir netlik bulunmamaktadır.Eğer başarı kıstası olarak algıyı ele alıyorsak yaptıkları eylemler, etkinlikler, sosyal medya paylaşımları ve hesaplarının algı konusunda önemli bir aşama katettiği söylenebilir.Çünkü dünyada Katalanların hepsinin bağımsızlık yanlısı bir tutum izlediği ve bu yönde bir tutum sergilediği düşüncesi yaygınlaşmıştır.Bağımsızlık

yanlısı gruplar kendilerini gerek etkinlik bazlı gerekse yeni medya üzerinden çok daha iyi ifade etmektedirler. Ne var ki, bunun karşı tarafı yani destek bulmak istedikleri öncelikle Avrupa ve daha sonra diğer halkları nasıl etkilediği konusunda kamu diplomasisinin başarısının-etkisinin ölçülmesi bize net sonuçlar vermemektedir. Katalanların kamu diplomasisi faaliyetlerinde en önemli çabası yabancıların kalbini ve aklını kazanmak iken bunu yaparken Avrupa Birliği içerisinde kendilerine yöneltilen ayrılıkçı algıyı da kırması gerekmektedir. Çünkü Avrupa Birliği kendi içerisinde ayrışmalar olmasını istememekle birlikte Avrupa Birliği üyesi ülkeler de ayrılıkçı ayaklanmaların kendi ülkelerindeki bağımsızlık yanlısı halklara sıçramasından korkmaktadır. Bu durum da Katalanların kamu diplomasisi faaliyetlerinin etkisini sınırlandırmaktadır.

Yukarıda örnekleri verilen Katalan kamu diplomasisi aktörlerini kıyasladığımızda gerek DIPLOCAT gerekse The Institut Ramon Llull faaliyetlerinin çok fazla olmasına rağmen sosyal medya hesaplarında beklenen etkileşimi alamamaktadır. Oysa Barselona Futbol Kulübü doğru kullanıldığı takdirde daha da güçlü bir kamu diplomasisi aktörü olabilecektir. Çünkü sadece takımın twitter hesabının takipçi sayısı diğer iki kamu diplomasisi aktörünün twitterdaki toplam takipçi sayısının 770 katından fazladır. Barselona Futbol Kulübü'nün bir diğer özelliği ise toplumun tüm kesimine hitap etmesidir. Kadın-erkek ayrımı olmadan gencinden yaşlısına her kesimi aynı pota altında birleştiren bir takımın kamu diplomasisi aktörü olarak kullanılması daha geniş kitlelere ulaşmasının yanı sıra zaten futbol takımı olarak kazandığı sempatiyi daha da ileri boyuta taşımasına sebep olacaktır. Bu noktada Barselona Futbol Kulübü'nün kamu diplomasisi aktörü olarak kullanılması geniş çapta bir araştırma ile başka bir çalışmanın konusu olabilir.

Özetle, kamu diplomasisinde zaten mevcut olan başarı-etki ve sonuçların ölçülmesi konusundaki belirsizlik Katalan kamu diplomasisi içinde geçerliliğini korumaktadır. Çünkü algı konusunda etkin bir çalışma yapılmasına rağmen etki ve sonuçlar açısından bunları ölçebilecek bir mekanizma veya çalışma bulunmamaktadır. Bu noktada Katalan kamu diplomasisinin tamamen başarılı olduğunu söylemek yanlış bir çıkarım olacaktır. Katalan kamu diplomasisinin algı konusunda etki ve başarı kapasitesine kıyasla iyi olduğu; bunun yanında gerek katıldığı topluluklar nezdinde gerekse dünyadaki konumu itibarıyla geliştirilmesi,

destek bulması ve sonuçlarının ölçülmesi gereken etkin bir kamu diplomasisi mekanizmasına sahip olması gerekmektedir.

Bir sonraki bölümde İskoçya'nın tarihsel arkaplanı hakkında bilgi verildikten sonra İskoçlar arasındaki görüş farklılıklarına ve anket sonuçlarındaki oranlara değinilerek son olarak İskoç kamu diplomasisinde öne çıkan aktörlere-kampanyalara odaklanılacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: İSKOÇYA KRİZİ VE KAMU DİPLOMASİSİ

Çalışmanın bu bölümünde İskoçya'nın self-determinasyon mücadelesi sürecinde İskoç kamu diplomasi faaliyetlerine odaklanılacak ve self-determinasyon sürecine olan etkileri değerlendirilecektir. Bu bağlamda, çalışmada önce İskoçya'nın tarihine odaklanılacak ve devamında self-determinasyon süreci incelenecektir. Sonrasında, İskoçya'nın self-determinasyon sürecindeki kampanyaları ve onların dünya çapındaki etkinlikleri tartışılacaktır.

3.1 İskoçya'nın Tarihsel Arkapları

İskoçya, batısında Atlas Okyanusu doğusunda ise Kuzey Denizi ile çevrili Britanya adasında bulunan bir ülkedir. İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda ile Birleşik Krallık'ı oluşturan İskoçya'nın nüfusu 2018 verilerine göre 5.4 milyonu (Office for National Statistic 2019) aşmış olmakla birlikte İngiltere'den sonra Birleşik Krallık içerisinde en fazla nüfusu olan ülkedir.

İskoçların bağımsızlık mücadelesi 13.yy'a kadar götürülebilmektedir (BBC). İngiltere ile İskoçya'nın ilişkilerinin bozulmasının nedeni olarak Kral I.Edward gösterilmektedir. Çünkü I.Edward'ın Britanya'yı tek bir çatı altında toplamak istemesi ikili ilişkilerin bozulmasını fitillemiştir (BBC). O tarihten itibaren İskoçların tarihi İngilizlerle mücadele şeklinde geçmiştir. I.Edward amacını gerçekleştirebilmek için haçlı seferlerine katılarak ilk olarak Galler'i İngiltere hakimiyetine almıştır. Ardından aynı şekilde İskoçya için de gerçekleştirmek isteyen I.Edward'ın bu isteğini gerçekleştirebilmesi çok da kolay olmamıştır.Çünkü İskoçya mücadelecisi ruhuyla kolaylıkla teslim olmayacaklarını göstermiştir (Undiscovered Scotland). Bu açıdan değerlendirildiğinde Britanya tarihinin büyük bir kısmı İskoçya-İngiltere çatışması ile doludur.

III. Alexander'ın 1286 yılında ölmesiyle birlikte İskoçya kialsız kalmış ve on üç rakip ardılı tahta geçmek için birbirleriyle mücadele etmiştir (BBC). Bu durumu fırsat olarak gören I.Edward, hakemlik görevini üstlenerek VI.Robert de Bruce karşısında kendisine yakın olan John de Balliol'u İskoçya'nın kralı seçmiştir (B. Johnson). Fakat De Balliol'un daha sonrası İngiliz yönetiminin çıkarları ekseninde karar vermemesi düzenin değişmeye başladığının işareti olmuştur İskoçya'yı kendi

yönetimi almak isteyen I.Edward karşısında De Balliol, İngiltere'ye karşı Fransa ile yakınlaşma yolunu seçmiştir (Royal UK). Bu durumun üzerine 1296 yılında İskoçya'yı işgal eden I.Edward, De Balliol'u tahttan indirerek İskoçya'yı İngiltere yönetimine almıştır (Encyclopaedia Britannica). Tüm bu gelişmeler İskoçya tarihinde çok önemli bir isim olan şövalye William Wallace'nin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Adamlarıyla birlikte İngilizlere karşı direnen Wallace'in, 1297 tarihinde Lanark şehrine geldiğinde İngiliz askerlerinden bir kısmını öldürmesiyle olaylar daha da alevlenmiştir (Undiscovered Scotland). Çünkü bunun üzerine İngiliz Lonark şerifi Sir William Heselrig'in askerleri Wallace'in sevdiği kadın olan Marion'u evinde öldürmüşlerdir (Wallace 2017). Wallace şehre geri dönerek intikamını almaya çalışmıştır. İlk olarak Heselrig'i daha sonrada çokça İngiliz askerini öldürerek İskoç isyanını fitillemiştir (Clanm Calister). Fakat İskoç soylularının İngiliz isteklerini kabul etmesiyle birlikte askeri komutan Andrew Murray ile ordusunu birleştirerek ilk olarak Loundoun Hill ve Ayr'da daha sonra Stirling'de İngilizlere karşı savaştılar (New World). İngilizlere karşı büyük bir zafer kazanan İskoçlar bir yıl sonra Falkirk'te İngilizlere yenilmişlerdir (Undiscovered Scotland). Bu savaşla birlikte İskoçya, İngiltere ile barış imzalayarak tekrardan onların himayesine girmiştir. I.Edward'ın tekrar yönetimi ele geçirmesi ile birlikte Wallace yakalanıp idam edilmiş bununla da alınmayıp kafası kesilerek vücudu parçalara ayrılmıştır (Britain Express). O günden sonra Wallace İskoç bağımsızlığı için bir sembol olmuştur. Fakat yönetimi tekrardan ele geçiren İngilizler 1314 yılında İskoç Kralı I. Robert'e yenilerek İskoçların yönetimi vermek durumunda kalmışlardır (Scottish Archives for Schools).

16.yy'da İskoçlar Fransa kralı ile birlik olarak İngiltere'ye karşı savaşmışlardır fakat savaş sonucunda yenilmişlerdir (Local Histories 2019). Bu yüzyıldan itibaren İskoçya hiçbir zaman eski gücünü geri kazanamamıştır. İskoçya ve İngiltere için dönüm noktası sayılabilecek tarihlerden biri 1603 yılıdır. Çünkü İngiltere kraliçesi I.Elizabeth'in ölümünden sonra arkasında varisinin kalmamasından dolayı İskoç Kralı IV. James'in torunu V.James'in adı değiştirilerek I. James adıyla İngiltere kralı yapılmıştır (Mathew). Bu durum İngiltere ve İskoçya'nın bu tarihten sonra tek bir yönetim tarafından yönetilmeye başlanmasına rağmen parlamentoları birleştirilmemiştir (BBC). 16. ve 17. yy boyunca İskoçlar ve İngilizler arasında çatışmalar devam etmiş savaşların sonucunda İngiltere İskoçya Kilisesi'nin

bağımsızlığını kabul etmiştir (BBC). 18. yy'da ise İskoçya ve İngiltere'nin amaçları ortak noktalarda kesişiyordu. Fransa hem İngilizler hem de İskoçlar için bir tehdit olarak görülürken aynı zamanda İskoçya'nın maddi açıdan desteklenmeye de ihtiyacı vardı (Local Historie). Tam da bu durumda 1702 yılında tahta çıkan İngiliz Kraliçesi Anne, iki krallığı tek bir çatı altında toplamak için komisyon kurmaya karar vermiştir. Bu çerçevede komisyonların çalışmaları sonucu 1707 Birlik Yasaları (Act of Union 1707) ile yürürlüğe giren Birlik Antlaşması iki monarklığı Büyük Britanya adı altında birleştirmiştir (Encyclopaedia Britannica). Antlaşmaya göre, tek bir krallık ve tek bir parlamento üzerinden yönetilecek iki monarklık kilise ve mahkemelerini ise birleştirmemiştir (Democratic Progress 2016). O günden sonra İskoçya'nın zaman zaman bağımsızlık girişimleri olsa da bu durum daha büyük kısıtlamalarla İskoçya'ya geri dönmüştür.

Özellikle İskoç milliyetçiliği 1934 yılında kurulan İskoç Ulusal Partisi (SNP) ile yükselmiştir (Broughton). Başlıca hedefini İskoçya'nın bağımsızlığı üzerinden şekillendiren parti, 1974 yılı seçimlerinde İskoçya'nın petrolünü öne çıkaran parti sloganları neticesinde İskoçların oylarının %30'unu almayı başarabilmiştir (Aberdeen Snp).

1979 yılında yetki devrini içeren yasalar referanduma sunulmuş İskoçlar %51'lik bir oranla evet oyu kullanmışlardır (Wray 2015). Fakat sadece İskoçya'yı değil Galler'i de içeren bu referandum sonucunda Galler %79'luk bir oranla hayır oyu kullanmışlardır (National Assembly for Wales). Durum böyle olunca yasa içeriğinde yer alan evet olaylarının %40'ı geçmesi gerekliliği nedeniyle İskoçlar istedikleri yetki devrini gerçekleştirememiştir (Journals).

Bir diğer önemli tarih ise 1997 yılı olmuştur. Bir önceki referandum gibi İskoçya ve Galler'in yetki devrine dair yapılan referandum sonucunda bu kez %74'lük bir kısım İskoçya Parlamentosu'na evet diyerek kendi parlamentolarının kurulmasını sağlamışlardır (Gov. UK 2013). Bu çerçevede Birleşik Krallık Parlamentosu'nun sahip olduğu eğitim, sağlık, ulaşım gibi bazı yasama ve yürütme yetkileri İskoçya Parlamentosu'na devredilmiştir (Macaskill 1997). Bu referandum sonucunda İskoçya bağımsızlık hayaline bir adım daha yaklaşarak kısmi özerklik kazanmıştır. Tam da bu noktada bu yetki devrinin yeterli görülmediğini ve İskoçların bağımsız olması gerektiğini savunan SNP'nin oluşturduğu İskoçya Hükümeti'nin

birinci bakanı Alex Salmond, vergi yükünden kurtularak kendi petroleri sayesinde daha bağımsız ve ekonomik açıdan daha güçlü bir ülke olmayı amaçlamaktadır (Wheeler 2014).

2000'li yıllar boyunca İskoç bağımsızlık sürecinde en önemli aşamalardan biri 15 Ekim 2012 tarihinde yapılan Edinburgh Antlaşması'dır (Agreement between the United Kingdom Government and the Scottish Government on a referendum on independence for Scotland 2012). Antlaşma İskoçya Bakanı Alex Salmond ve Birleşik Krallık Başbakanı David Cameron tarafından imzalanmıştır. Buna göre 2014 yılında İskoçların istediği bağımsızlık referandumunun tek soru içerecek şekilde yapılmasına karar verilmiştir (BBC 2012). 18 Eylül 2014 tarihinde gerçekleştirilen bağımsızlık referandumu istenilenin aksine bir şekilde sonuçlanmıştır. Katılım oranının %84.5 olduğu referandumda halkın %45'i bağımsızlık yönünde evet oyu kullanırken %55'i ise hayır yönünde oy kullanmıştır (BBC). İskoçların kendi içerisindeki bağımsızlık yanlısı tutum ve sorunlar devam ederken 2016 yılına gelindiğinde hem İskoçlar hem de Birleşik Krallık için bir sorun daha ortaya çıkmıştır. Birleşik Krallık'ın 2016 yılında Avrupa Birliği üyeliğinden çıkmak için almış oldukları karar sonrasında yapılan Brexit Referandumu'nda (AB referandumu) Birleşik Krallık'ın %51 lik kısmı AB'den ayrılma yönünde karar kullanmıştır (BBC). Fakat durumun sadece İngiltere'yi değil Birleşik Krallık dahilindeki tüm ülkeleri etkilemesinden dolayı İskoçya'nın bu süreçteki tepkisi %62'lik oranla AB'de de kalma yönünde olmuştur (Soussi 2019). Süreç böyle ilerlerken hem İskoçya'nın bağımsızlık talebi hem de AB'de kalma isteği daha da şiddetli bir boyuta ulaşmıştır.

Özellikle 2017 yılında Avrupa içerisinde şiddetlenen ayrılma isteklerinden sonra Katalonya'nın 1 Ekim 2017 tarihinde referandum yapmasından sonra İskoçya Ulusal Partisi (SNP) Genel Başkan Yardımcısı Angus Robertson, İskoçya'nın 10 Ekim 2017 tarihinde yaptığı açıklamayla birlikte yeni bir referandum yapma taleplerini dile getirmişlerdir (Sim 2017). Fakat daha sonra Haziran 2017'de İskoçya Bölgesel Hükümeti Başbakanı Sturgeon'un yaptığı açıklamada Birleşik Krallık'ın içerisinde bulunduğu Brexit süreci ile böyle bir ortamda ikinci bir referandumun gerçekleşmesinin mümkün olmadığı belirtilerek ve Brexit şartlarının kesinleşmesinden sonra ikinci bir referandumun yapılması kararı alınmıştır (BBC 2017). Brexit referandumu özellikle İskoçlar açısından değerlendirildiğinde

ayrılıkçıların sayısının daha da artmasına neden olmuştur. AB'den ayrılmak istemeyen İskoçlar 2012 yılında İskoçya'da yapılacak genel seçimler öncesinde bir bağımsızlık referandumu talep etmektedirler. 4 Mayıs 2019'da İskoçların bağımsızlık talebi ekseninde şekillenen bir yürüyüş ile İskoçlar bağımsızlık isteklerini dile getirmişlerdir (L. Brooks 2019). İskoçya'nın en büyük şehri olan Glasgow'da düzenlenen bu yürüyüşte dikkat çeken üç nokta vardır. Bunlardan ilki yürüyüşün Hepimiz Bir Bayrak Altında (AUOB) adlı İskoç bağımsızlık taraftarı baskı ve lobi grubu tarafından yapılmasıdır (BBC 2019). İkinci önemli husus sosyal medya kanallarını yürüyüş boyunca çok iyi bir şekilde kullanarak #AUOBGlasgow başlığı twitterda gün içerisinde en çok kullanılan başlık olmuştur. Dahası yürüyüş boyunca ellerinde mavi ve beyaz renkli bayraklarla yürüyüş yapan protestocuların ellerinde sadece İskoçya bayrağı değil aynı zamanda Katalonya bayrağını da görebilmekteyiz. Bu durumda aslında Katalonya ve İskoçya halkının bağımsızlık süreçlerinde birbirlerine destek verdiklerini söyleyebiliriz. Süreç bu şekilde ilerlerken yeni bir referandumun 2020 yılında olması beklenmektedir.

3.2 İki Farklı Görüş Ve İskoçya Kamu Diplomasisi

İskoçya'da halkın bağımsızlık konusunda görüşünü ölçmek için çok sık olmakla birlikte pek çok anket şirketi düzenli olarak anket yapmaktadır. Özellikle 2014 ve sonrasının inceleneceği anket sonuçlarında İskoç halkının bağımsızlık konusunda görüşünün yıllar içerisinde nasıl bir çizgide şekillendiği değerlendirilecektir. Değerlendirilecek olan anketler tek bir anket şirketinin değil farklı anket şirketlerinin değerlendirme sonucuna göre incelenecektir.

İlk olarak 18 Eylül 2014 İskoçya referandumundan sonra 27-30 Ekim 2014 tarihinde The Times gazetesi tarafından YouGov anket şirketine yaptırılan ankette 18 yaş üstü 1.078 kişiye çeşitli sorular sorulmuştur. Buna göre "İskoçya bağımsız bir ülke olmalı mı?" sorusuna evet diyenlerin oranı %49 iken %45'i hayır, %2'si oy kullanmamış, %4'ü ise kararsız olduğunu belirtmiştir (YouGov / The Times Survey Results 2014). Aynı yıl 6-13 Kasım tarihinde Survation anket şirketine Daily Record tarafından yaptırılan 16 yaş üzeri 1.001 İskoçyalı kişinin dahil edildiği ankette sorulan aynı soruya verilen cevaplardaki evet oranı %44.1 iken hayır cevabını

verenler %48.6 ve kararsız olanlar ise %7.3'lük kısmı oluşturmaktadır (Scottish Attitudes Poll VIII 2014).

2015 yılında anket şirketlerine toplam 21 tane anket yaptırılmıştır. Değerlendirme yapılırken 2015 yılı üç eşit döneme bölünerek o süreç içerisindeki oranlar ele alınacaktır.2015'in ilk aylarında 29 Ocak- 2 Şubat tarihleri arasında The Times tarafından Yougov şirketine yaptırılan 18 yaş üstü 1.001 kişinin katıldığı ankette %49'luk kesim aynı soruya evet cevabını verirken, %44'lük kısım hayır demiş ve %7'lik kesim ise kararsız olduğunu belirtmiştir (YouGov / The Times Survey Results 2015). 19-21 Mayıs 2015 tarihinde SundayPost tarafından YouGov şirketine yaptırılan ankete katılan 1.108 kişinin %44'ü evet yönünde oy kullanırken, %49'u hayır yönünde oy kullanmış ve %7'lik bir kısım ise kararsız olduğunu belirtmiştir (YouGov / DC Thomson Survey Results 2015). 2015 yılının ilk anketiyle karşılaştırıldığında evet ve hayır oylarının birbirleriyle yer değiştirdiği, hayır oylarının daha çok olduğu sonucuna ulaşılabilmektedir.2015 yılının son döneminde 6-13 Kasım tarihinde Wings Over Scotland tarafından Panelbase anket şirketine yaptırılan 1.074 kişinin katıldığı ankette %47'lik kısım evet oyu verirken %49'luk kesim hayır demiş ve %5'lik kısım da kararsız olduğunu belirtmiştir (Panalbase/ Wings Over Scotland 2015).

8-12 Ocak 2016 tarihinde Daily Record tarafından Survation'a yaptırılan ankette 16 yaş üzeri 1.029 kişiye sorulan İskoçya'nın bağımsız olması sorusuna %45'lik kısım evet derken %47'lik kısım hayır cevabını vermiş, %8'lik kısım kararsız olduğunu belirtmiştir (January Scottish Attitudes Poll 2016). 2016 İskoçya parlamentosu seçimleri ve Brexit Referandumunun hemen öncesinde 2-4 Mayıs tarihleri arasında The Times tarafından YouGov anket şirketine yaptırılan 1.445 kişinin katıldığı ankette %41'lik kısım evet derken %48'lik kısım hayır cevabını vererek %12'lik kısım kararsız olduğunu belirtmiştir (YouGov / The Times Survey Results 2016). Özellikle Theresa May'ın Birleşik Krallık başbakanı olduktan sonraki dönemde evet oranlarının %40'ların altına düştüğünü söylemek mümkündür. 9-16 Aralık 2016 tarihinde BMG anket şirketine The Herald Gazetesi tarafından yaptırılan 1.002 kişinin katıldığı ankette %40'lık kesim evet derken %47'lik kısım hayır cevabını vermiş, %13'lük kısım ise kararsız kalmıştır (BMG Research 2017).

2017 İskoçya yerel seçimlerinden önce The Times tarafından YouGov'a yaptırılan 1.017 kişinin katıldığı ankette %40'lık bir kesim evet derken %49'luk kesim hayır cevabını vererek, %8'lik kısım ise kararsız olduğunu belirtmiştir (YouGov / The Times Survey Results 2017). 2017 Birleşik Krallık genel seçimlerinden sonra ise Daily Record tarafından Survation'a yaptırılan 1.037 kişinin katıldığı ankete %39'luk kesim evet cevabını verirken %53'lük kesim hayır cevabını vermiş ve 7'lik kısım kararsız olduğunu belirtmiştir (Post-Election Poll 2017). Özellikle 2017 yılına kadar yapılan anketler değerlendirildiğinde hayır cevabını verenlerin oranı %50'nin üstüne çok çıkmazken bu yılda oranların arttığını gözlemleyebilmekteyiz.

2018 yılında 12-16 Ocak tarihinde The Times tarafından YouGov şirketine yapılan 1.002 kişilik ankette %37 evet oranı çıkarken %50 hayır ve %10 kararsız cevabı çıkmıştır (YouGov / The Times Survey Results 2018). 2019 yılının Nisan ayında Scotland in Union tarafından Survation'a yaptırılan 1.012 kişinin katıldığı ankette %36'lık kısım evet cevabını verirken %56'lık kısım hayır cevabını, %7'lik kısım ise kararsızım cevabını vermiştir (Survation 2019). 18-20 Haziran 2019 tarihinde Sunday Times tarafından Panelbase'e yaptırılan 1.024 kişinin katıldığı ankette %46'lık oran evet derken %48'lik oran ie hayır cevabını vermiş %6 sı ise kararsız olduğunu belirtmiştir (Panelbase 2019). Yine aynı anket şirketinin 2019 Nisan ayında yapmış olduğu 2.030 kişinin katıldığı ankette "yeni yapılacak bir bağımsızlık referandumunda evet oyunun çıkması durumunda hangi para birimi seçeneğinin İskoçya için en iyi olacağını düşünüyorsunuz?" sorusuna %37'lik kısım Birleşik Krallık ile birlikte resmi para birimi olarak sterlin kullanılın seçeğine oy verirken, %8'lik kısım sterlin kullanılın fakat Birleşik Krallık ile resmi para birimi olması seçeneğine oy vermiştir.%14'lük kesim yeni bir para biriminin kurulması yönünde oy verirken, %8'lik kısım uygun olan en kısa zamanda euroya katılmayı uygun bulmuş ve %25'i konu ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadığını belirterek %9'u ise kararsız olduğunu söylemiştir (Sunday Times Poll April 2019).

Yapılan anketlere bakıldığında İskoçlar arasında da bağımsızlık isteyen kesim ile bağımsızlık istemeyen kesim arasındaki oranlar birbirlerine çok yakındır.Bu durum gerek sosyo-ekonomik gerekse politika yapıcıların kararları ile oldukça ilgilidir.Özellikle sterlin üzerinden yapılan kampanyalarda bile halkın net olduğu

söylenememektedir. Tam da bu noktada iki taraf için de savunulan görüşlerin ne kadar çok üstünde durulduğu ve halkı etkilediği noktası yani kamu diplomasisini nasıl kullandıkları çok büyük önem teşkil etmektedir. Bu hususta özellikle İskoçya'da bağımsızlık yanlılarının ve karşıtlarının yapmış oldukları kampanyalar önem teşkil etmektedir. Kampanyaların önemli bir bütünü oluşturduğu 2014 referandumunda, iki tarafta haklılıklarını savunmak ve diğer kesimi ikna etmek istemişlerdir. Her iki kampanya da siyasi partileri ortak bir paydada toplarken çeşitli argümanlar öne sürmüşlerdir. Bu çerçevede İskoçya kamu diplomasisi faaliyetleri bu bölümde ele alınacaktır. Çünkü İskoçya'nın ayrılma yönündeki tüm argümanları ve kamu diplomasisi faaliyetleri bu çerçevede şekillenmiştir. Aynı zamanda İskoçya'nın tamamen bağımsız bir devlet olmamasından dolayı diplomatik faaliyetleri İngiltere'nin diplomatik çerçevesi içinde faaliyet göstermektedir (Jarvie, Murray ve Macdonald 2017, s.1-22).

Kampanyalardan ilki olan Yes Scotland (Evet İskoçya), Mayıs 2012 tarihinde başlatılan ve 2014 İskoçya bağımsızlık referandumunda etkin bir şekilde evet oyu için kampanya yapan bir örgütlenmedir. Örgütlenmenin genel müdürlüğünü eski gazeteci Blair Jenkins yaparken eski İskoç siyasetçi Dennis Canavan danışma kurulunun başkanlığı yapmaktadır. Ayrıca örgütlenmenin baş stratejistliğini ise SNP'nin politika yazarı Stephen Noon üstlenmiştir. Evet İskoçya kampanyası İskoç Ulusal Partisi, İskoç Yeşil Partisi ve İskoç Sosyalistleri tarafından destenmektedir (BBC 2012).

İkinci kampanya ise Better Together (Birlikte Daha İyi) ismiyle Haziran 2012'de İskoçya'nın Birleşik Krallık'ın bir parçası olarak kalması yönündeki görüşü savunanların ve referandumda hayır oyu kullananların örgütlenmesidir. Bu örgütlenme ise İskoç İşçi Partisi, İskoç Muhafazakar Partisi ve İskoç Liberal Demokratları tarafından domine edilmektedir. Örgütlenmenin başkanlık görevini esli Birleşik Krallık komutanı Alistair Darling yaparken kampanya Direktörü ise İskoç İşçi partisi danışmanı Blair McDougall olmuştur (BBC 2014).

Her iki kampanyanın argümanları İskoç kamu diplomasisini şekillendirmiştir ve her iki örgütlemeye bağışçılar sayesinde fonlanmaktadır (BBC 2013) (L. Brooks, The Guardian 2014). Bağımsızlık yanlılarının oluşturduğu Yes Scotland kampanyasında temel argümanlar bağımsızlığın İskoç ekonomisine getireceği

avantajlar üzerine odaklanırken, Better Together kampanyasında ise daha çok bağımsızlık sonrasında oluşacak olumsuz durumlara odaklanılmıştır. Bu durumda iki kampanyayı kıyasladığımız zaman Yes Scotland kampanyasının daha pozitif, Better Together kampanyasının ise daha negatif konular üzerinden şekillendiğini söyleyebiliriz. Bu noktada bağımsız İskoçya taraftarları bağımsızlık sonrası sterlin kullanacaklarını belirtirken, Birleşik Krallık böyle bir durumun mümkün olmadığını belirtmiştir. Tam da bu noktada İngiltere Maliye Bakanı George Osborne'nin 13 Şubat 2014 tarihinde İskoçya'nın Birleşik Krallık'tan ayrılması sonucunda sterlini ortak kullanamayacaklarını ve sterlinin dünyadaki en güçlü para birimlerinden biri olmasından dolayı Birleşik Krallık'tan ayrılmanın İskoçya'nın zararına olacağı konusunda analiz belgesini açıklamıştır (BBC 2014). Bu tutum ayrılıkçılara bir nevi göz dağı verme olarak değerlendirilebilmektedir. Çünkü halkı ayrılıktan sonra olası sonuçlar için uyarma özelliği taşımaktadır. Böylece ayrılıkçıların konu hakkında tekrar düşünmesi sağlanmaya çalışılmaktadır. Diğer tarafta ise sterlini sahiplenen Birleşik Krallık'ın tutumu karşısında Alex Salmond ise bu durumda borçların da tek başına sahiplenmesi gerektiğini ifade etmiştir (The Guardian 2014). Lakin bu durum ayrılma durumunda çok mümkün görünmemektedir. Çünkü uluslararası hukukta borçları düzenleyen sözleşmeler bu tutumun tam aksine ayrılma olma durumunda borçların ve kaynakların da paylaşılmasını öngörmektedir. Öte yandan sadece Birleşik Krallık yetkilileri değil aynı zamanda Birleşik Krallık içerisinde bulunan BP, Royal Bank of Scotland (RBS), ASDA gibi büyük şirketlerin de yaptığı açıklamalarda ayrılmanın hem yatırımlarına hem de fiyatlarına kötü bir şekilde yansyacağını ifade edilmiştir (Telegraph 2019) (McCarthy 2014).

Üzerinde tartışılan ikinci konu ise petrol kaynakları ile ilgilidir. Çünkü İskoçya, Birleşik Krallık'ın petrol ve gaz kaynaklarının %80'ini karşılamaktadır (Gray 2013). Yes Scotland taraftarları bu kaynaklardan elde edilecek olan gelirin tümüyle sosyal yardımlarda kullanılacağını belirtirken, Better Together tarafları ise kaynakların sanılanın aksine azalmış olduğunu ve bu durumda İskoçya ekonomisini kalkındırarak urumda olmadığını belirtmişlerdir.

Bir diğer konu ise İskoçya'nın bağımsızlığı söz konusu olduğunda AB üyeliğinin nasıl şekilleneceğidir. Çünkü Yes Scotland tarafı, bağımsızlığın AB üyeliğini etkileyebilecek bir durum olmadığını ve müzakereler şeklinde yürütülmesi

gerektiğini savunmaktaydı. Better Together tarafı ise bağımsızlık durumunda İskoçya'nın AB üyeliğine son verileceğini savunmuşlardır (Darling 2014). Bu durum 2014 referandumunu sonrası özellikle 2017 referandumuna kadar olan sürede değişmiştir. Çünkü Birleşik Krallık AB üyesi olmak istemediği için üyelikten çıkma kararı almıştır. Bu durum AB'den ayrılmayı istemeyen İskoçlar için bağımsızlık hareketinin daha da desteklenmesi ve yoğunlaşması durumunu oluşturmuştur.

Bir diğer önemli argüman ise İskoçya'nın sahillerinde konuşlanan HM deniz üstü ile ilgilidir (BBC 2014) (Save The Royal Naval 2019). Çünkü İskoçya'nın bağımsız olması durumunda deniz üstünün taşınamayacağını savunan İngiltere'ye karşılık İskoçya denizüstünün kapatılıp nükleer silahın olmadığı bir İskoçya hayallerini savunmuşlardır. Dahası SNP, İskoçya'nın kendi silah kuvvetlerine sahip olarak Irak işgali gibi yasadışı savaşlara ve işgallere katılmayacağını söylemiştir. Özellikle yaşlı nüfusun artmasıyla birlikte genç nüfus gereksiniminde olan İskoçya farklı bir göç politikası izleyerek ülkeyi kalkındırmak amacıyla olduğunu belirtmiştir (Carrell 2014). Diğer tarafta işlerin kaybedileceği, ekonominin zarar göreceği ve işçilerin maaşlarının düşeceği gibi konularla önce çıkan Better Together kampanyası halkı etkilemeye çalışmaktadır.

Bu çerçevede iki kampanyada çalışmalarına başlayarak referandum sonuçlarını etkilemeyi hedeflemiştir. İki kampanyanın liderleri olan Darling ve Salmond ilk kez 5 Ağustos 2014 tarihinde televizyonda bir tartışma programına katılmışlardır fakat Better Together'ın savunucusu Darling daha ilk tartışma programında Salmond'u yenmeyi başarmış ve kamuoyunda haklı oldukları izlenimini ifade etmiştir (Quinn ve Owen 2017).

Better Together kampanyası'nda 280'den fazla yerel grup, 2.000'den fazla kampanya etkinliğine katıldığı, 4.5 milyondan fazla broşür gönderildiği ve 370.000'den fazla eve doğrudan ziyarette bulunulmuştur (Murray 2014). Tüm bunların yanında farklı sektörleri temsil eden bir dizi ilişkili alt grup kurularak aynı sektörde çalışan kişilerin fikirlerini öğrenmek ve kararsız seçmeni ikna etmek hedeflenmiştir. Bu çerçevede Akademisyenler Birlikte (M. Taylor 2014), Ticaret Birlikte (The Herald 2014), Güçler Birlikte (bettertogether.net), Avukatlar Birlikte (news.stv.tv 2014), LGBT Birlikte (bettertogether.net), Kadınlar Birlikte (bettertogether.net), Çiftçilik Birlikte Daha İyi (Macnap 2013) gibi gruplar

oluşturulmuştur.Referandum haftasında David Cameron ve Gordon Brown halka duygusal yönde açıklamalar yaparak İskoçya'nın Birleşik Krallık'ın içerisinde kalmasının daha iyi olacağını belirtmişlerdir (Financial Times).

Better Together kampanyasına destek veren kişilerin başında Avustralya başbakanı Tony Abbott (BBC 2014), eski İsveç Dışişleri bakanı Carl Bildt (BBC 2014), Amerika Birleşik Devletleri eski başkanları Bill Clinton (Rawlinson 2014) ve Barack Obama (Carrell ve Traynor, The Guardian 2014), İspanya başbakanı Mariano Rajoy (BBC 2014), Çin Halk Cumhuriyeti başbakanı Li Keqiang (BBC 2014), Kanada başbakanı Stephen Harper (BBC 2014) gelmektedir. Özellikle Amerika Birleşik Devletleri odaklı bakıldığında Better Together kampanyasına büyük bir destek verildiğini görmekteyiz.Bunun nedeni Amerika Birleşik Devletleri ile Birleşik Krallık'ın birbirlerinin en büyük müttefiki olmalarından kaynaklanmaktadır.Birleşik Krallık'ı zayıflatan her olay Amerika Birleşik Devletleri için de bir olumsuzluk durumu yaratacaktır (Gardiner 2014). İkinci bir husus İskoçya'nın bağımsız olması durumunda İngiltere'nin İskoçya'da bulunan nükleer caydırıcılığını taşımak zorunda kalmasıdır.Bu durum sadece İngiltere için değil Amerika Birleşik Devletleri için de tehdit sayılacaktır.Çünkü NATO'nun nükleer caydırıcılığını zayıflatan her durum Amerika Birleşik Devletleri'ni açık pozisyona getirecektir (Gardiner 2014).

Avrupa Birliği'nin tutumu da farklı değildir.Çünkü AB bölünmekten ziyade birleşme temeline kurulu bir örgütlenmedir. İskoçya'nın ayrılması AB'nin hem ekonomisini hem de etkili karar alma mekanizmasını etkileyecektir. Bu durumda Avrupa Birliği de Amerika Birleşik Devletleri gibi İskoçya'nın bağımsız olmasını istememektedir (Frum 2014).

Bunların yanında sinema zincirlerinde referandumun reklamları yaparak hem bilboardlarda hem de gazetelerde bir dizi ücretli reklam yayınlanmıştır (BBC 2014). Ayrıca kampanya Obama'nın seçim sırasında birlikte çalıştığı Blue State Digital şirketi ile çalışmış ve çeşitli kısa film ve videoları onlara yaptırmışlardır (BBC 2014). Sosyal medya hesaplarına odaklanıldığında ise @UK_Together (Better Together) isimli Twitter hesabı "hayır teşekkürler" (no thanks) markasını kullanarak destek bulmaya çalışmaktadır. Hesabın takipçi sayısı 30 bin kişinin üstündedir. Ayrıca

Birleşik Krallık ve İngiltere'nin desteklediği kampanyada toplanan para Yes Scotland kampanyasına kıyasla oldukça 1 milyon sterline yakın fark vardır.

Yes Scotland kampanyasına baktığımızda daha pozitif mesajlar üzerinden şekillenen kampanya da Better Together kampanyasına benzer bir şekilde Evet için Akademisyenler (BBC 2014), Evet için Avukatlar (lawyersforyes), İskoçya için Ticaret (The Herald Scotland 2014), Evet için Çiftçiler (L. Brooks, The Guardian 2014), Bağımsızlık için Kadınlar (Women for Independence), Wings Over Scotland (Wings Over Scotland), Bağımsızlık için Hristiyanlar (Christians for Independence) gibi alt grupları görebilmek mümkündür. Fakat gelen desteklere bakıldığında desteğin sadece Katalonya eski başkanı Artur Mas, Sırbistan başbakanı Milorad Dodik ve Quebec Ulusal Meclis Üyesi Bernard Drainville gibi bağımsızlık geçmişi olan veya bağımsızlık hareketlerinde ön planda olan bölgelerden geldiğini söylemek mümkündür (BBC 2014) (Slobodna Evropa 2014) (Global News 2014). Almanya da bağımsızlık karşıtı bir tutum izlerken Alman solu aynı fikirde değildir. Almanya'dan bağımsız olmak isteyen Bavyera bölgesi İskoç bağımsızlığını desteklerken aynı zamanda Bavyera Partisi'nin sosyal medya hesaplarından yapmış oldukları açıklamada İskoçya'nın yanında olduklarını ve evet kampanyasına destek verdiklerini açıklamışlardır (Euractiv 2014) (Transparent Language 2014).

Tüm bunların yanında Amerika Birleşik Devletleri'nde evet kampanyası ile ilgili olarak pek çok gösteri düzenlenmiştir. Özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde Teksas Milliyetçi Hareketi ve Alaska Bağımsızlık Partisi İskoçya'nın bağımsızlığı konusunda evet kampanyalarına destek amaçlı yürüyüşler ve duyurular yapmışlardır (Hunter Walker 2014). Amerika Birleşik Devletleri'nden gelen desteklerin yanında İskoçya Birinci Bakan Nicola Sturgeon, Kaliforniya'daki Stanford Üniversitesi'ne giderek neden bağımsızlık istediklerini tartışmış ve kamuoyunu bilgilendirmeye çalışmıştır (The Herald Scotland 2017). Bu çerçevede Sturgeon, İskoç bağımsızlığının AB'nin geri kalan kısmındaki popülist hareketlerle aynı olmadığını ve amaçlarının İskoçya'yı ileri taşıyarak başka ülkelerle eşit konuma getirmek olduğunu dile getirmiştir (Williams 2017). Bu söylemlerinin yanı sıra özellikle İskoç ve Amerikan halkı arasındaki dostluk ilişkilerinin yıllardan beri devam ettiğini ve sıkı bir bağları bulduklarını da dile getirmiştir (SNP 2017).

Yes Scotland kampanyasının Twitter hesabı olan @YesScot bakıldığında ise Katalonya ile ilişkilerinin karşılıklı dayanışma şeklinde twitlerine yansıdığı söylenebilmektedir. Fakat hesabın takipçi sayısı 11 bin ile sınırlı kalmıştır. Sadece İskoçları değil Katanları da etkilemeye ve destek bulmaya çalışan tavırları neticesinde @CatalansForYes (Catalans For Yes) hesabı özellikle İskoçya ve Katalonya arasındaki ilişkileri pekiştirici ve bağımsızlık yanlısı duyurular yapmıştır. Bunların yanında Yes Scotland kampanyasının başlamasından hemen sonra kampanyayı ve İskoç bağımsızlık isteğini duyurmak için özel kitaplar yayınlanmıştır (French Journals of British Studies 2014). 2011 yılında kurulan Ulusal Kolektif İskoçya'nın bağımsızlığı için çalışan bir kültürel harekettir. Sanatçılar, yazarlar ve düşünürlerden oluşan 4.000 kişinin üstünde üyesi bulunan Ulusal Kolektif özellikle Temmuz 2014'te 30 günlük bir Yestival düzenleyerek ulusal tabanı harekete geçirmeye çalışmıştır (National Collective). Evet oyu için yapılan kampanyalar çerçevesinde oluşturulan bir diğer kampanya ise 2012 yılında başlatılan Radikal Bağımsızlık Kampanyası olmuştur. Bu kampanyanın amacı İskoçya'nın radikal ve ilerici vizyonunu geliştirmek temelinde sendikacıları, sosyalistleri, çevrecileri ve yoksullukla mücadele kampanyalarını bir ortak bir paydada buluşturarak evet kampanyasına destek bulmaktır (RIC). Bunun yanında evet kampanyasına destek verenler arasında ünlü tenisçi Andy Murray da bulunmaktadır. Sosyal medyada 3.5 milyondan fazla takipçisi olan Murray, aktif olarak kampanyaya destek vermekte ve Yes Scotland kampanyasının Twitter hesaplarında çokça adı geçmektedir (Ensor 2014) (Rawlinson, The Guardian 2014). Tanınırlığı ve takipçi sayısının fazlalığından dolayı daha fazla kesime ulaşması noktasında evet kampanyası için önemli bir figür haline gelen Murray bu tür söylemlerine hala devam etmektedir.

Sonuç olarak İskoç bağımsızlığı kampanyalarının elektronik olarak oy toplama üzerinden şekillenmesi kampanyanın da gerek siyasi oturumlar gerekse siyasi destekler aracılığıyla tamamlanmasını sağlamıştır. Kampanya boyunca dikkat çekilmesi gereken bir hususta milliyetçilik, dil ve kültür temelli ayrımlaştırmanın yapılmamasıdır. Yes Scotland daha tabana yayılmış bir kampanya yürütürken Better Together kampanyası normal parti kampanyalarından farksız bir şekilde ilerlemiştir. Daha çok ekonomi üzerinden şekillenen kampanyada hem ana akım medyayı elinde bulundurması hem de büyük devletlerden yardım almasından dolayı Better Together

kampanyası negatif söylemler doğrultusunda ilerlese bile oy oranı olarak başarılı bir sonuç elde etmiştir. Çünkü referandumdan sonra yukarıda değinilen konulardaki belirsizlik halkın bu yönde karar vermesini sağlamıştır. Özellikle Better Together kampanyası kapsamında Birleşik Krallık elindeki bütün kozları oynamak zorunda kalmıştır. Fakat Yes Scotland kampanyası sonuç itibariyle referandumu kazanamamış olsa da süreç özellikle 2014 referandumunda evet oylarının sayısında bir artış sağlayabilmişlerdir. Kampanya özellikle televizyon programlarında etkili savunma, büyük şirketlerin ve devletlerin desteği alarak bağımsızlığın sonuçlarının kötü olacağı kanısını halka yansıtmayı başarmıştır. Fakat 2014 referandumundan sonra Brexit Referandumunun da olması ve İskoçların AB'den çıkmak istememelerinin kararlarını nasıl şekillendireceği sorusu bir sonraki referandumda kendini gösterecektir.

Özetle hem daha büyük bir ekonomik ve siyasi destekle kampanya yürüten Better together grubu daha başarılı bir kampanya sergilemiştir. Uluslararası toplumun büyük bir çoğunluğunun zaten yanında olmasından dolayı İskoç halkını etkilemeye yönelik politikalarının yanında belirsizlik ve negatiflik üzerinden şekillenen tutumları halkın da geleceklerinden korkmasını sağlayarak bağımsızlık karşıtı oy kullanmalarını sağlamıştır. Yabancı kamuoyundan gelen desteklerin tümü bağımsız olmak isteyen Katalonya, Teksas ve Alaska gibi bölgelerden gelmektedir.

Bu doğrultuda İskoçya bağımsızlık sürecini Katalonya bağımsızlık süreciyle kıyasladığımızda aralarında önemli farklar ve benzerlikler bulunmaktadır. İskoçya ve Katalonya Young'ın non-domination ve non-inteference tartışması etrafında değerlendirildiğinde non-interference modelinin içsel egemenlik durumunun oluşumunu engellemediği için iki vaka açısından da uygun olmadığını, ekonomik ve sosyal ilişkiler bağlamında birimler arasında çok fazla ilişki olmasından kaynaklı iki vakada da non-dominance modelinin daha uygun olduğu söylenebilir.

İki halk da çok köklü bir geçmişe, kültürel ve ulusal kimliğe sahiptirler. Dahası iki bölgenin halkı da bağlı buldukları merkezi hükümetlerle sorun yaşamakta ve ayrılmayı istemektedir. Fakat özellikle yapılan 2014 İskoçya referandumu ve 2017 Katalonya referandumu kıyaslandığında benzerliklerden ziyade farklılıklar daha ön plana çıkmaktadır. Çünkü İskoç referandumunda Birleşik Krallık referandum yapmalarına izin vermiştir. Yani referandum demokratik bir seçimle

gerçekleşmiştir.İngiltere açık kapı politikasıyla daha yumuşak bir yaklaşım sergilemiştir.İskoçlara seçimde özgür oldukları hissini vermiş ama aynı zamanda da çok kapsamlı kamu diplomasisi faaliyetleriyle İskoçların çoğunluğunu ikna etmeyi başarmıştır.Çünkü Birleşik Krallık'ın güçlü söylemleri ve etkili politikaları İskoçların gelecekteki belirsizlikleri düşünmelerini sağlamış, bunun neticesinde kampanyalarıyla halkı etkilemeyi başarmışlardır. Oysa Katalonya sürecine bakıldığında İspanya merkezi hükümeti böyle bir referanduma izin vermeyerek yapılacak referandumun yasadışı olduğunu belirtmiştir.Böylece referandum öncesi ve sonrasında İspanya hükümeti tarafından Katalanlara şiddet ve baskı uygulanmıştır. Aynı durum İskoçya için ise geçerli değildir çünkü yasal bir temelde seçim yapılmıştır. Bir diğer önemli fark iki referandumun katılım oranlarıdır. Çünkü Katalonya'da %42.6'lık katılım oranı genel kanıyı yorumlamak konusunda eksik kalmaktadır.İspanya hükümeti'nin yasaklamış olduğu referanduma katılanların neredeyse tümü zaten bağımsızlık yanlılarından oluşmaktadır. Oysa İskoçya referandumunda katılım oranı %84'lerde seyrederken evet ve hayır oranını daha net gözlemlemek mümkündür.

Katalanlar süreç boyunca çeşitli kamu diplomasisi aktörlerine odaklanırken ve vizyonlarını daha geniş tabana yayarken İskoçya'daki bağımsızlık yanlılarının vizyonu Katalanlara göre biraz geride kalmıştır. Öyleki İskoçlar, British Council Scotland gibi İskoçya'nın eğitim ve kültürünü tanıtmaya konusunda çok büyük bir önemi olan organizasyondan bağımsızlık süreci boyunca yararlanamamıştır. Çünkü British Council, Birleşik Krallık'ın tanıtılması için öne çıkan bir kurumdur. İskoçya'nın diplomatik misyonlarında Birleşik Krallık elinde olması onu kamu diplomasisi faaliyetlerinde sınırlandırmaktadır. Katalanların Barselona Futbol Kulübü gibi güçlü bir kamu diplomasisi aktörüne sahip olması ve bunu yabancı kamuoyunu etkilemekte oldukça başarılı bir şekilde kullanması İskoçya için oldukça önemli bir örnek teşkil etmektedir. Çünkü İskoçya'da böyle bir kamu diplomasisi aktörünün eksikliği kamu diplomasisi faaliyetleri sürecinde oldukça hissedilmiştir. Tenisçi Andy Murray'nin kampanyaya olan desteği daha çok bireysel kalmış, dünya çapında ses getirecek bir kampanyanın gerçekleşmesine katkı sağlayamamıştır. İskoçya da tıpkı Katalonyanın kendi bağımsızlık hareketinde yaptığı gibi Manchester United ya da Manchester City gibi dünyaca ünlü bir tüzel yapının desteğini

alabilseydi sonuç değişmese bile İskoçya'nın bağımsızlığı konusunda uluslararası çevrenin farkındalığı ve kamuoyu sempatisini artabilirdi. Özellikle Manchester City takımı teknik direktöründen dolayı ayrı bir öneme sahiptir.Çünkü teknik direktör Pep Guardiola Barcelona Futbol Kulübü'nün eski oyuncusudur. Katalonya'daki bağımsızlık sürecinde Katalonya'ya büyük bir destek veren bunu her fırsatta dile getiren Guardiola, özellikle İskoçya bağımsızlık sürecinde iki takım arasındaki bağı kuvvetlendirebildiği gibi kulübün bağımsızlık çabasını da öne çıkarabilirdi.Fakat ünlü futbolcular İskoçya bağımsızlığı konusunda sessiz kalmayı tercih etmektedir.İskoçya'nın kendi takımları olan Celtic ve Rangers'in bağımsızlık mücadelesine destek vermesi durumunda eğer İskoçya bağımsız olursa iki takımında İngiltere Premier Ligi hayali gerçekleşmeyecektir.Bu durumun da takımların bağımsızlık süreci boyunca geri planda kalmasına neden olduğu iddia edilebilir. Sadece futbol takımları değil aynı zamanda İskoçların en önem verdiği spor olan rugby oyuncularının ve rugby milli takımının Britanya yanlısı bir tutum izlemesi İskoçların self-determinasyon mücadelesi için olumsuz etki yaratmıştır. David Logan, Kenny Logan, Gavin ve Scott Hastings, Andy Irvine , Finlay ve Jim Calder gibi tanınmış eski rugby oyuncuları Murrayfield Stadyumu önünde bir araya gelerek "Better Together" kampanyasına destek verdiklerini, ayrılmanın iyi bir karar olmadığını belirtmişlerdir(Clements 2014). Bu durum da bağımsızlık karşıtı grubun bağımsızlık yanlısı gruba göre daha da güçlenmesine ve destek bulmasına neden olmuştur.

Katalanlar kendi kültürlerini ve kimliklerini tanıtmak için farklı ülkelerde farklı etkinlikler düzenlemişlerdir. İskoçlar ise kültür ve kimlik tanıtımından çok bağımsızlık idealleri çerçevesinde "Yes Scotland" kampanyası çerçevesinde daha çok İskoç kamuoyuna yönelik çalışmalar yapmış, uluslararası kamuoyuna yönelik etkinlikleri görece sınırlı ve zayıf kalmıştır.Merkezi hükümetler bakımından kıyaslandığında Birleşik Krallık'ın İspanya Hükümeti'ne oranla daha başarılı bir kampanya yürüttüğü söylenebilmektedir. İspanya'ya kıyasla çok daha yumuşak bir strateji ve diplomatik üslup ile İskoç halkını etkilemiştir.Özellikle ayrılmadan kaynaklı İskoçya'yı bekleyen ekonomikbelirsizlikler üzerine izlediği strateji ile İskoç kamuoyunu kendi yanlarına çekme konusunda başarılı olmuş ve budurum İskoç referandumuna yansımıştır. Birleşik Krallığın bu akılcı diplomatik manevraları

sadece İskoç kamuoyununun değil, uluslararası camianın da desteğini almıştır. Bununla birlikte, Birleşik Krallık'ın Brexit sonrası dönemde Avrupa Birliği'nden ayrılmak istemeyen İskoçlar için nasıl bir politika izleyeceği ve yeni bir referanduma izin verip vermeyeceği ise merak konusudur.

Tablo 1: Katalan ve İskoç Kamu Diplomasilerinin Karşılaştırılması

	KAMU DİPLOMASİSİ AKTÖRLERİ	ULUSLARARASI CAMİANIN DESTEĞİ KİME YÖNELİK?	ANAYASANIN BAĞIMSIZLIĞA İZİN VERMESİ	MERKEZİ HÜKÜMETİN TEPKİSİ	MERKEZİ HÜKÜMETİN ŞİDDET KULLANIMI
K A T A L O N Y A	<ul style="list-style-type: none"> ▪Diplocat ▪Barselona Spor Kulübü ▪Institut Ramon Llull 	<ul style="list-style-type: none"> ▪Merkezi Hükümet 	<ul style="list-style-type: none"> ▪Evet 	<ul style="list-style-type: none"> ▪Bağımsızlık Karşıtı 	<ul style="list-style-type: none"> ▪Evet
İ S K O Ç Y A	<ul style="list-style-type: none"> ▪Yes Scotland ▪Better Together 	<ul style="list-style-type: none"> ▪Merkezi Hükümet 	<ul style="list-style-type: none"> ▪Hayır 	<ul style="list-style-type: none"> ▪Bağımsızlık Karşıtı 	<ul style="list-style-type: none"> ▪Hayır

SONUÇ

Bu çalışma self-determinasyon hareketlerinde kamu diplomasisinin ne derece başarılı olduğunu tartışmaktadır. Bu amaç doğrultusunda kamu diplomasisi ve self-determinasyon literatürüne bakıldığında literatürde bu tartışmayı ele alan çalışmaların eksikliği dikkat çekmektedir. Özellikle son yıllarda bağımsızlık taleplerini dile getirerek bu doğrultuda referandum düzenleyen İskoçya ve Katalonya bu amaçla incelenmek üzere iki ana örnek olarak seçilmiştir.

Değişen ve gelişen diplomasi anlayışı çerçevesinde kamu diplomasisi uluslararası ortamda bir adım öne çıkmaktadır. Özellikle yeni medyanın kullanımı ile birlikte gelişen ve etki alanı genişleyen kamu diplomasisi devletlerin ve devlet dışı aktörlerin kamuoyunu ve diğer devletleri etkilemesi bakımından önemli bir konudur. Tek taraflı bir iletişimden ziyade çift yönlü bir etkileşimin daha önemli hale geldiği kamu diplomasisi anlayışında kamu diplomasisinin başarısının veya etkisinin nasıl ölçüleceği konusu literatürde hem fikir olunan bir konu değildir. Bu durum literatürde oldukça büyük bir boşluk olmasına neden olmuştur. Tam bu noktada bu çalışma kamu diplomasisinin başarısının ölçülebilmesi için başarı kıstasının çok net belirlenmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Buna göre, başarı ölçütü iki şekilde ortaya konabilir. Birinci ölçüt, kamu diplomasisi faaliyetlerinin hedefteki hükümetin davranışlarını ne derece arzu edilen şekilde değiştirebildiğidir. İkinci ölçüt ise, hükümet davranışlarından ziyade, hedef kitlelerde ne derece pozitif bir imaj yaratılıp uluslararası kamuoyunun desteğinin alınabilmesi olabilir. Literatürde bu ayrım çok net ortaya koyulmadığından kamu diplomasisinin başarısının ölçümü de sınırlı kalmaktadır. Bu çalışma, Katalonya ve İskoçya vakalarının da gösterdiği üzere, self-determinasyon hareketlerinde kullanılan kamu diplomasisinin, öngörülenin aksine, daha çok uluslararası bir kamuoyu oluşturarak self-determinasyon hakkı konusunda toplumlarda geniş çapta bir farkındalık, sempati ve destek kazanmayı amaçladığını ortaya koymaktadır. Self-determinasyon hakkının diğer devletlerce resmen tanınması daha çok ikinci planda olarak görünmektedir. Kamu diplomasisinin ana hedefi hükümetlerden ziyade kitleler olduğundan, birinci kıstas daha uzun vadeli, karmaşık ve dolaylı bir süreç gerektirirken, ikincisi, kamu diplomasi aktörleri içingörece daha ulaşılabilir ve yönetilebilirdir.

Yanısıra, literatürdeki çalışmalarda büyük çoğunlukla devletlerin, devlet organlarının ve kurumlarının kamu diplomasisi faaliyetlerine odaklanıldığı görülmektedir. Yeni kamu diplomasisi olarak tanımlanan süreç içerisinde şekillenmiş olan devlet dışı aktörlerin kamu diplomasisi, akademik çalışmalarda ancak son yıllarda kendine yer bulabilmiştir. Literatürde bu noktada da bir ayrışma bulunmaktadır. Devlet dışı aktörlerin yapmış olduğu kamu diplomasisi faaliyetleri paradiplomasi ya da devlet altı diplomasisi şeklinde tanımlanmaya çalışılmıştır. Devlet dışı aktörlerin kamu diplomasisi çalışmaları içerisinde incelenmesiyle birlikte 2008 sonrası dönemde çalışmaların sayısı artmıştır. Devlet dışı aktörlerin kamu diplomasisi faaliyetleri incelendiğinde son yıllarda Katalonya, İskoçya, Bavyera, Québec, Flaman ve Valon Bölgeleri gibi vakaların öne çıktığını görmekteyiz. Birbirlerine yakın coğrafyada yer almaları, diplomatik misyonlarının gelişmişliği ve son yıllarda şiddetlenen bağımsızlık istekleri bu çalışma için Katalonya ve İskoçya'nın iki vaka olarak seçilmesini etken kılmıştır. Kaldı ki, Katalonya ve İskoçya'daki self-determinasyon hareketlerince yürütülen kamu diplomasisi faaliyetlerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi bağlamında akademik literatürde önemli bir boşluk olduğu gözlenmektedir. Ele alınan kamu diplomasisi aktörleri yumuşak güç ekseninde o ülkenin kültürüne, siyasi değerlerine dış politika kaynaklarına ve gündem yaratmak için kendi lehine kullandığı kurumlar ve devlet dışı örgütlere dayanarak şekillenmiştir. Bu şekillendirmeye dayanarak kamu diplomasisinin self-determinasyon hareketlerinde oldukça önemli bir konumda bulunduğu iddia edilebilir.

Self-determinasyon literatürüne bakıldığında ise self-determinasyon kavramının tanımlanması noktasında farklı görüşler mevcuttur. Buradaki farklılık self-determinasyon kavramının içsel ve dışsal self-determinasyon olarak tanımlanmasını sağlamıştır. İçsel self-determinasyon daha fazla özerlik ve hak olarak tanımlanabilirken, dışsal self-determinasyon ise halkın kendi egemenliğini gerçekleştirme isteği neticesinde ayrılma isteği olarak tanımlanmaktadır. Katalonya ve İskoçya özelinde değerlendirme yapıldığında incelenen örneklerin dışsal self-determinasyon şeklinde gerçekleştirilmek olduğu söylenebilmektedir. Yine literatürde üzerinde sıkça durulan bir başka konuda self-determinasyon kavramının hak mı ilke mi olduğu noktasıdır. Bu doğrultuda değerlendirilmeye çalışılan self-determinasyon

kavramının günümüzde halklar için içsel self-determinasyon olarak bir hak, dışsal self determinasyon olarak ise bir ilke olduğunu söylenebilmektedir. Tanımlardan hareketle self-determinasyonu gerçekleştirecek olan halkın nasıl tanımlandığı, elde edilmek istenilen bölgelerin sınırlarının nasıl çizileceği gibi konular self-determinasyon literatürü içerisinde belirsizliğini korumaktadır. Literatürdeki ana eğilime bakıldığında 2002-2019 yılları arasındaki dönemde Katalonya, İskoçya, Bask Bölgesi, Kırım, Dağlık Karabağ, Güney Osetya ve Kuzey Irak Kürtlerinin self-determinasyon hareketleri kapsamında hem kendi içlerindeki sorunlar, anayasalarının kendilerine sağladıkları haklar ve yaptıkları referandumlar dahilinde değerlendirilmeye çalışılmış hem de diğer self-determinasyon hareketleriyle karşılaştırılmalı olarak değerlendirildiğini görmekteyiz. Katalonya ve İskoçya özelindeki self-determinasyon çalışmalarına bakıldığında ise iki bölge milliyetçilik, kimlik, anayasal değişimler, Avrupa Birliği, referandum gibi konular ekseninde değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bu bölgelerin self-determinasyon hareketleri boyunca seslerini duyurabilmek ve destek toplamak için yaptıkları kamu diplomasisi faaliyetleri literatürde eksik kalmaktadır. Bu noktada bu çalışmada bu eksiklik giderilmeye çalışılmıştır.

İlk olarak Katalonya'nın kamu diplomasisi faaliyetlerinin self-determinasyon sürecindeki önemine ve başarısına bakıldığında Katalonya, kamu diplomasisi aktörleri konusunda bir adım öne çıkmaktadır. Kamu diplomasisi üzerinden şekillendirmeye çalıştıkları bağımsızlık hareketinin duyurulması noktasında dünya algısında oldukça önemli bir rol oynamışlardır. Bu çerçevede DIPLOCAT, The Institut Ramon Rull ve Barselona Spor Kulübü gibi kamu diplomasisi aktörlerini kullanmaları onların mevcut isteklerinin duyurulmasını sağlamıştır. Özellikle kamu diplomasisi aktörlerinin tek bir alan yerine farklı alanlara odaklanması kamu diplomasisi algısının daha da artmasına neden olmuştur. Dünyadaki algıya bakıldığında bütün Katalanların bağımsız olmayı istedikleri yönünde bir algı oluşmuştur. Fakat Katalanlar içerisinde bağımsız olmak istemeyen sadece sesi daha cılız çıkan bir kesim de vardır. Bu durum dengelerin değişmesini sağlamıştır. Bu açıdan bakıldığında, Katalonya'nın kamu diplomasisi aktörlerinin dünya çapında başarılı bir algı yönetimi yaptığı söylenebilir.

Yeni medyanın kullanımı ile birlikte DIPLOCAT, The Institut Ramon Llull ve Barcelona Futbol Kulübü'nünde çeşitli sosyal medya hesaplarından yapmış olduğu tanıtım ve etkinliklerle daha geniş bir kitleye ulaşmak hedeflenmiştir.Fakat DIPLOCAT ve Institut Ramon Llull toplumun her kesimine hitap etmediği için takipçi ve etkileşim sayısı istenilen oranlara ulaşmamıştır.Barselona Futbol Kulübü ise bağımsızlık hareketine verdiği desteği gerek sosyal medya hesaplarından gerekse futbolcuların kendi özel hesapları aracılığıyla gerçekleştirmektedir.Bu durumda Barcelona Futbol Kulübünün Katalan kamu diplomasisi aktörleri içerisinde en etkin aktörlerden biri olduğunu söylemek doğru olacaktır.Çünkü takımı farklı kesim, cinsiyet, ülke ve yaş grubundan milyonlarca kişi takip etmektedir.İyi bir kamu diplomasisi stratejisi izlenildiği takdirde algısının yanında etkisinin de ölçülebilir düzeyde bir çıktıyla karşımıza çıkması muhtemel gözükmektedir.2017 Katalan referandumu çerçevesinde değerlendirdiğimizde ise Katalanların referandumda %92.1 evet %7.99 hayır cevabını verdiğini görebilmekteyiz.Bu durum uluslararası basında Katalanların büyük bir kısmının bağımsızlık istediği izlenimini uyandırmıştır.Fakat katılım oranına bakıldığında referanduma katılım oran %42.6'dır.Göz önüne alınması gerekenasıl konu da budur.Çünkü 2017 Bağımsızlık Referandumu'nun yapılmasına İspanya Hükümeti tarafından izin verilmemesi bağımsızlık karşıtı kesimin ve sendikaların referanduma gitmesini engellemiştir.Yine de, bağımsızlık yanlılarının öne sürdüğü nedenler, kamu diplomasisi faaliyetleri ve liderlerinin tutuklanma süreçleri uluslararası kamuoyu algısı yaratma konusunda bağımsızlık yanlılarının lehine işlemiştir.

Bir diğer bağımsızlık hareketinin olduğu İskoçya'da ise durum Katalonya gibi değildir.Kamu diplomasisi aktörleri ön planda değildir çünkü İskoçya'nın diplomatik misyonları Birleşik Krallık'ın elinde bulunmaktadır.Özellikle Katalanların Barcelona Futbol Kulübü gibi bir tüzel yapının, örneğin Manchester United ve Manchester City, İskoçya'yı desteklemesi özellikle uluslararası kamuoyu nezdinde sempati ve destek kazanılması yönünde önemli bir basamak olabilirdi. Dahası, İskoçya'nın kendi takımları olan Celtic ve Glasgow Rangers'ın da bu süreçten uzak durduğu gözlenmektedir.Ünlü tenisçi Andy Murray'ın evet kampanyasına yönelik desteği "Yes Scotland" kampanyasının duyurulması konusunda bir öneme sahip olsa da tek bir kişi üzerinden yapılan aktivizm istenilen boyutlara ve algılara ulaşmamıştır.Bu

durum da İskoçya'nın bağımsızlık girişiminde aldığı desteğin minimal bir çizgide kalmasına yol açan önemli faktörlerden olmuştur. Özellikle kültür, milliyet ve etnisite üzerinden değil de daha çok ekonomi ve refah üzerinden şekillenen bağımsızlık mücadelesinde ve referandumlarında karşımıza kamu diplomasisi aktörlerinden ziyade iki temel kampanya çıkmaktadır. "Yes Scotland" ve "Better Together" kampanyaları İskoçya için iki farklı talebi dile getirip destek toplamaya çalışmaktadır. Her iki kampanyanın da toplanan bağışlar sayesinde faaliyet göstermesi ve bunun sonucunda ayrılmak istemeyen İskoçlar ve Birleşik Krallık tarafından desteklenen "Better Together" kampanyasının daha başarılı olduğu söylenebilmektedir. Bunun temel nedeni kampanyanın birliktelik kavramları temelinde şekillenmesine rağmen söylemlerinde negatif bir tutum takınmalarıdır. Halkın Birleşik Krallık'tan ayrıldıktan sonraki süreçte içinde bulunacağı durumu tahmin edememesi, para biriminin değişecek olması, işçilerin maaşlarındaki azalma ve iş ortaklıkları gibi konular 2014 referandum sonucunu doğrudan etkilemiştir. Ayrıca, Birleşik Krallık'tan ayrılması durumunda İskoçya'nın AB üyeliğini yeniden kazanmak için sıfırdan adaylık sürecine girecek olması da referandumda ayrılık karşıtı oyun galip gelmesinde bir etken olarak düşünülebilir. Bilindiği üzere referandum %55.30 hayır %44.70 evet şeklinde sonuçlanmıştır. Katılım oranı olarak bakıldığında nüfusun %84.6'sının katıldığı referandumda %10'luk bir fark aslında oldukça büyük bir farktır. Bu bağlamda "Better Together" kampanyasının hem dünya liderleri tarafından destek bulması hemde ana akım medyayı kontrolü dahilinde şekillendirmesi halkın büyük bir çoğunluğunun bağımsızlık istememesine neden olmuştur.

Her iki bağımsızlık hareketi değerlendirildiğinde ikisinin de milliyetçilik ekseninde önemli bir geçmişi olmasına rağmen Katalanlar milli duygular ve ulusal kimlik konularına daha fazla odaklanmışlardır. İskoçya milli kimlik konusunda Katalanlar kadar aktif bir politika izleyememiştir. Fakat ekonomik koşullar ve ekonomik nedenler her iki halkında politikalarını şekillendirmiştir. 2014 İskoçya Bağımsızlık referandumu ve 2017 Katalonya bağımsızlık referandumu kıyaslandığında iki referandum arasında önemli farklar vardır. 2014 İskoçya Bağımsızlık referandumu Birleşik Krallık tarafından izin verilen yasal bir zeminde gerçekleşmiştir. Katılım oranının %84 olması gerçek sonuçlara ulaşmamız

konusunda bize önemli bir veri oluşturmaktadır. 2017 Katalonya bağımsızlık referandumunda ise karşımıza çıkan durum görünenin aksine İspanya Hükümeti'nin izin vermemesinden dolayı bağımsızlık yanlılarının daha çok katıldığı bir referandum olmuştur. Hükümetin izin vermemesinden dolayı da sendikalar aktif bir şekilde savunuculuk görevini üstlenememiştir. Nihayi çıktılara baktığımızda iki vakada da İskoçya ve Katalonya bağımsız olamamıştır. İskoçya için demokratik işleyen referandum süreci Katalanlar için aynı şekilde işlemediğinden iki bağımsızlık hareketinin aynı şartlar altında birbirine benzer sonuçlar verdiği yanlış bir çıkarım olacaktır.

Sonuç olarak self-determinasyon hareketlerinde kamu diplomasisi aktörlerinin ve özellikle algı oluşturma'nın çok önemli olduğunu söyleyebilmekteyiz. Çalışmayı literatüre katkısı açısından değerlendirdiğimizde self-determinasyon hareketleri kapsamında milliyetçilik ve ulusal kimlik etrafında çokça çalışılan iki vakanın kamu diplomasisi açısından birbiri ile değerlendirilmesi iki literatür açısından da önemli bir katkı sağlamıştır. Bu katkıların ilki ampirik olarak yapılan katkıdır. Çünkü çalışma self determinasyon odaklı kamu diplomasisi çalışmalarındaki literatür eksikliğini doldurmaktadır. İkinci katkı ise self-determinasyon hareketlerinin başarıya ulaşmasında kamu diplomasi'nin hangi açıdan etkili olduğu konusudur. Bu çerçevede değerlendirildiğinde self-determinasyon hareketlerinde kamu diplomasisi kullanımındaki temel amaç doğrudan bağımsızlık sağlamaktan ziyade uluslararası çapta kendi davaları hakkında farkındalık yaratarak kamuoyunun desteğini toplamaktır. Bu bağlamda, bağımsızlık isteklerinin uzun dönem amaçları, algı yaratmanın ise yakın dönem amaçları olduğunu görmekteyiz. Katalanların bu hususta daha başarılı olduğu kanısına ulaşılmıştır. Çünkü kullandıkları kamu diplomasisi aktörleri algı oluşturma ve destek toplama açısından yukarıda değinildiği üzere İskoçya'dan daha ön plana çıkmıştır. Literatür içinde kamu diplomasisinin nasıl ölçüleceği konusu tartışmalı bir husus olarak devam ederken her iki vaka konusunda da başarı kıstası olarak uluslararası kamuoyunda farkındalık yaratıp algıları olumlu yönde değiştirme durumu göz önüne alınırsa Katalonya'nın görece daha başarılı, İskoçya'nın ise görece başarısız olduğu savunulabilir.

Özellikle, Birleşik Krallık'ın İskoçya'ya oranla çok daha başarılı bir kamu diplomasisi faaliyeti yönetmesi, İskoçların algı yönetimi konusundaki sınırlılıklarını

açıklayan önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Bununla birlikte, Katalonya'nın İspanya Hükümeti'ne oranla uluslararası kamuoyu algısını yönetmede daha başarılı olduğu iddia edilebilir. Başarı kıstası olarak referandumdan self-determinasyon kararını geçirmeyi aldığımızda ise yine Katalonya'nın İskoçya'ya göre başarılı olduğu görülmektedir. Çünkü referandum sonucuna göre evet diyenlerin oranı daha fazladır. Ne var ki, referandum sonuçlarının uygulanabilmesi ve self-determinasyonun başarıya ulaşması için kamu diplomasisinin etki alanının oldukça sınırlı kaldığı görülmektedir. Çünkü, merkezi hükümetin referandum sonucunu ve akabinde self-determinasyonu tanıması veya uluslararası camianın baskısıyla tanımaya zorlanması gerekmektedir. Ne var ki, bunun için kamuoyu baskısı yaratmak tek başına yeterli olmamaktadır.

Son olarak, çalışmanın iki açıdan sınırlı olduğunu vurgulamak gerekir. İlk sınırlılık dil engelidir. Özellikle yerel basın, köşe yazıları, demeçler gibi Katalanca kaynaklara, dil sınırlılığı yüzünden ulaşılamamıştır. Ulaşılan kaynakların çoğu İngilizce literatür çerçevesinde şekillenmiştir. İkinci olarak, çalışmada finansal ve zaman kısıtından ötürü hedef ülkelerde, mülakat, anket, odak grup görüşmesi içeren bir saha çalışması yapılamamıştır. Bu kısıtlılıklar giderildiği takdirde ileriki çalışmalarda self-determinasyon ve kamu diplomasisi düzleminde çok daha kapsamlı araştırmalar yapacağımı ve yapılacağını düşünmekteyim.

Kaynakça

Democratic Progress, Haziran 2016, <http://www.democraticprogress.org/wp-content/uploads/2016/07/Experience-of-Scottish-Devolution-2016.pdf> (Temmuz 8, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Survation, 2019, <https://www.survation.com/wp-content/uploads/2019/04/Final-Tables-for-Website.xlsx> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Panelbase, 2019, <https://www.drg.global/wp-content/uploads/ST-Tables-for-publication-200619.pdf> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Aberdeen Snp, <https://aberdeensnp.org/node/9> (Temmuz 8, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Abraham, R., India and its Diaspora in the Arab Gulf Countries: Tapping into Effective 'Soft Power'and Related Public Diplomacy, *Diaspora Studies* 5, no. 2 (2012).

Adelman, K.L. «Speaking of America: Public Diplomacy in Our Time.» *Foreign Affairs*, 1980.

Agreement between the United Kingdom Government and the Scottish Government on a referendum on independence for Scotland, 15 Kasım 2012.
<https://www2.gov.scot/Resource/0040/00404789.pdf> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Akami, Tokomo, The Emergence of International Public Opinion and the Origins of Public Diplomacy in Japan in the Inter-War Period, *The Hague Journal of Diplomacy* 3, no. 2 (2008).

Aldecoa, F. ve M.Keating, *Paradiplomacy in Action: The Foreign Relations of Subnational Governments*, London: Routledge, 1999.

Alexander, C., Sub-state public diplomacy in Africa: The case of the Scottish government's engagement with Malawi, *Journal of Public Diplomacy and Place Branding* 10, no. 1 (2014).

Alexandre, Laurie Ann, Broadcasting Public Diplomacy: The Voice Of America During Detente And Beyond, *Doktora Tezi*, University of California, 1986.

Alshaer, Atef, ve Andrew Hill, BBC Arabic TV: Participation and the question of public diplomacy, *Middle East Journal of Culture and Communication* 3, no. 2 (2010).

Amerson, R., How democracy triumphed over dictatorship: public diplomacy in Venezuela, American University Press, 1995.

Amr, Hady ,The need to communicate: How to improve US public diplomacy with the Islamic world, *Analysis Paper*, The Saban Center For Middle East Policy At The Brookings Institution, 2004.

Andress, J. L. ve J. E. Falkowski, Self-Determination: Indians and the United Nations: The Anomalous Status of America's" Domestic Dependent Nations, *American Indian Law Review* 8, no. 1 (1980).

Aouragh, M., Hasbara 2.0: Israel's Public Diplomacy in the Digital Age, *Middle East Critique* 25, no. 3 (2016).

Arrighi, Jean Thomas, *Those who came and those who left: the territorial politics of migration in Scotland and Catalonia*, Doktora Tezi, Florence: European University Institute, 2012.

Arsava, Ayşe Füsün, *Azınlıklar Kavramı ve Azınlık Haklarının Uluslararası Belgeler ve Özellikle Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesinin 27. Maddesi Işığında İncelenmesi (Azınlık Kavramı)*, AÜSBF Yayınları, 1993.

Auer, C. ve A. Srugies, *Public diplomacy in Germany"*, *CPD Perspectives on Public Diplomacy*, Los Angeles: CA: USC Center on Public Diplomacy, 2013.

Ault, John, *Catalonia Regional Elections – 21st December 2017 Interim Report on Election Research*, Democracy Volunteers, 2017.

Avgerinos, K. P., Russia's Public Diplomacy Effort: What the Kremlin is Doing and Why It's Not Working, *Princeton Journal of Public and International Affairs* 12 (2009).

Ayhan, Kadir Jun, The Boundaries of Public Diplomacy and Nonstate Actors: A Taxonomy of Perspectives, *International Studies Perspectives* 20, no. 1 (2018).

B.Manheim, Jarol, *Strategic Public Diplomacy and American Foreign Policy: The Evolution of Influence*, Oxford University Press, 1994.

Bagwell, B., Yugoslavian Constitutional Questions: Self-Determination and Secession of Member Republics, *Ga. J. Int'l & Comp. L.* 21, no. 3 (1991).

Balcell, L., Mass Schooling and Catalan Nationalism, *Nationalism and Ethnic Politics* 4, no. 19 (2013): 467-486.

Balkan Insight, 30 Nisan 2018, <https://balkaninsight.com/2018/04/30/kosovo-would-never-recognise-the-independence-of-catalonia-pm-says-04-30-2018/> (Haziran 19, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Banks, Robert, *A Resource Guide to Public Diplomacy Evaluation*, Los Angeles: Figueroa Press, 2011.

Barten, Ulrike, *Minorities, Minority Rights and Internal Self-Determination*. Switzerland: Springer International Publishing, 2015.

Barton, S. W. ve Lawrence M. Martin, Public Diplomacy and the Soviet Invasion of Czechoslovakia in 1968, *S. W. Barton Lawrence M. Martin, "Public Diplomacy and the SovPublic Diplomacy and Political Change; Four Case Studies: Okinawa, Peru, Czechoslovakia içinde*, 241-314. New York: Praeger, 1973.

Basker, E, EU Public Diplomacy”, The Present and Future of Diplomacy: A European Perspective, Düzenleyen J. Noya. *The 2006 Madrid Conference on Public Diplomacy*. Madrid: Real Instituto El Cano, 2006.

Bassiouni, M. C, Self-Determination and the Palestinians, *American Journal of International Law* 65, no. 4 (1971).

Başar, Hatice, Türkiye'nin kamu diplomasisi: Bir örnek çalışma TRT, *Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul: Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.

Batistich, Marija, The Right to Self-Determination and International Law, *Auckland University Law Review* 7, no. 4 (1995): 1003-1004.

Bayefsky, A. F., *Self-determination in international law: Quebec and lessons learned: Legal opinions*, The Hague:Kluwer Academic, 2000.

Bayraktar, Z., Türkiye'nin Balkanlardaki Yumuşak Gücü Türk Kültürü, *Karadeniz Araştırmaları Dergisi*, no. 35 (2012).

BBC, 2 Ekim 2017, <https://www.bbc.com/news/av/world-europe-41463955/catalonia-referendum-violence-as-police-block-voting> (Nisan 21, 2019 tarihinde erişilmiştir).

BBC, 5 Nisan 2018, <https://www.bbc.com/news/world-europe-43659699> (Mayıs 17, 2019 tarihinde erişilmiştir).

BBC, 24 Mart 2018, <https://www.bbc.com/news/world-europe-43527492> (Haziran 16, 2019 tarihinde erişilmiştir).

BBC, 1 Ekim 2019, <https://www.bbc.com/sport/football/41459838> (Temmuz 7, 2019 tarihinde erişilmiştir).

BBC, http://www.bbc.co.uk/scotland/history/articles/the_wars_of_independence/ (Temmuz 8, 2019 tarihinde erişilmiştir).

BBC, http://www.bbc.co.uk/scotland/history/articles/edward_i/ (Temmuz 8, 2019 tarihinde erişilmiştir).

BBC, http://www.bbc.co.uk/scotland/history/articles/the_wars_of_independence/ (Temmuz 8, 2019 tarihinde erişilmiştir).

BBC, https://www.bbc.co.uk/history/historic_figures/james_i_vi.shtml (Temmuz 8, 2019 tarihinde erişilmiştir).

BBC, http://www.bbc.co.uk/scotland/history/articles/the_wars_of_independence/ (Temmuz 8, 2019 tarihinde erişilmiştir).

BBC, 22 Ekim 2012, <https://www.bbc.com/news/uk-scotland-scotland-politics-20031869> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

BBC, <https://www.bbc.co.uk/news/events/scotland-decides/results> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

BBC, https://www.bbc.com/news/politics/eu_referendum/results (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

BBC, 27 Haziran 2017, <https://www.bbc.com/news/uk-scotland-40415457> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

BBC, 4 Mayıs 2019, <https://www.bbc.com/news/uk-scotland-glasgow-west-48154679> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

BBC, 28 Haziran 2012, <https://www.bbc.com/news/uk-scotland-scotland-politics-18610027> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

BBC, 10 Haziran 2014, <https://www.bbc.com/news/uk-scotland-scotland-politics-27779131> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

BBC, 7 Nisan 2013, <https://www.bbc.co.uk/news/uk-scotland-scotland-politics-22058475> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

BBC, 13 Şubat 2014, <https://www.bbc.com/news/av/uk-26179434/scotland-currency-george-osborne-rules-out-union> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

BBC, 30 Haziran 2014, <https://www.bbc.com/news/magazine-28009977> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

BBC, 16 Ağustos 2014, <https://www.bbc.com/news/uk-scotland-scotland-politics-28814936> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

BBC, 4 Haziran 2014, <https://www.bbc.com/news/uk-scotland-scotland-politics-27696769> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

BBC, 17 Ekim 2014, <https://www.bbc.com/news/world-europe-29234242> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

BBC, 17 Haziran 2014, <https://www.bbc.com/news/uk-scotland-scotland-politics-27894257> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

BBC, 4 Ekim 2014, <https://www.bbc.com/news/uk-scotland-scotland-politics-29059118> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

BBC, 28 Mayıs 2014, <https://www.bbc.com/news/uk-scotland-scotland-politics-27602601> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

BBC, 19 Ağustos 2014, <https://www.bbc.com/news/av/uk-scotland-28850966/scottish-independence-referendum-better-together-campaign-broadcast> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

BBC, 17 Şubat 2014, <https://www.bbc.com/news/uk-scotland-scotland-politics-26233150> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

BBC, 11 Eylül 2014, <https://www.bbc.com/news/av/world-europe-29153085/catalonia-president-i-would-like-a-yes-vote-in-scotland> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

BBC, *Catalonia crisis: Spain's prosecutors call for Puigdemont's arrest*, 2 Kasım 2017, <https://www.bbc.com/news/world-europe-41840070> (Nisan 21, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Behnke, N. ve E. M. Rhode, Why people would vote “yes” in independence referenda. Comparing Catalonia and Scotland in autumn 2014, *European Consortium for Political Research*, 2014.

Belgrade initiative 4 Digital Public Diplomacy, 7 Mayıs 2019, <https://www.bidd.org.rs/nicholas-j-cull-i-do-not-understand-diplomacy-as-a-monopoly-of-the-nation-state/> (Temmuz 5, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Beran, Harry, A Liberal Theory of Secession, *Political Studies* 32 (1984): 21-31.

Berridge, G. R., *Diplomacy Theory and Practice*, New York: Palgrave Macmillan, 2010.

Bertoldi, Nancy Kokaz, Autonomous Development and Global Empowerment, *CPSA Annual Meeting*. Ottawa: Political Responsibility Workshop, University of Toronto, 2009, 5-6.

bettertogether.net, <https://web.archive.org/web/20140306093100/http://bettertogether.net/blog/entry/forces-together> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

bettertogether.net, <https://web.archive.org/web/20140905052720/http://bettertogether.net/blog/entry/lgbt-together-launches-as-uk-declared-best-place-in-europe-to-be-gay> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

bettertogether.net, <https://web.archive.org/web/20140822081201/http://www.bettertogether.net/page/s/women> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Birch, Anthony H., Another Liberal Theory of Secession, *Political Studies* 32 (1984): 596-602.

Blanke, H.J. ve Y.Abdelrehim, Catalonia and the Right to Self-Determination from the Perspective of International Law, *Max Planck Yearbook of United Nations Law Online*, 2014.

Blindenbacher, Raoul ve Arnold Koller, *Federalism in a Changing World: Learning from Each Other*, McGill-Queen's University Press, 2003.

Blindenbacher, Raoul ve Chandra Pasma, *Dialogues on foreign relations in federal countries*, International Association of Centers for Federal Studies, 2007.

BMG Research, 3 Ocak 2017, <http://www.bmgresearch.co.uk/scots-2017-independence-vote/> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Bonet, Pilar, *El Pais*, 1 Ekim 2017. https://elpais.com/elpais/2017/10/01/inenglish/1506863180_074507.html (Haziran 19, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Borgen, Christopher J, The Language of Law and the Practice of Politics: Great Powers and the Rhetoric of Self- Determination in the Cases of Kosovo and South Ossetia, *Chicago Journal of International Law* 10, no. 1 (2009).

Bosque, M. Mut, Scotland and Catalonia in Twenty-First Century European Union: The Parallels and Differences, *The Round Table* 107, no. 1 (2018).

Bourne, A. K., Europeanization and secession: The cases of Catalonia and Scotland, *Journal on Ethnopolitics and Minority Issues in Europe* 13, no. 3 (2014).

Breche, J. J., Federal Regulatory Statutes and Indian Self-Determination: Some Problems and Proposed Legislative Solutions, *Ariz. Law Review* 19, no. 2 (1977).

Brennan, F., Self-determination: the limits of allowing Aboriginal communities to be a law unto themselves, *UNSWLJ* 16, no. 1 (1993).

Brick, S.K. Panter, International Affairs (Royal Institute of International Affairs), *The right to self-determination: its application to Nigeria* 44, no. 2 (1968).

Britain Express, <https://www.britainexpress.com/History/Edward-I-and-William-Wallace.htm> (Temmuz 8, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Brooks, Libby, *The Guardian*, 4 Mayıs 2019.
<https://www.theguardian.com/politics/2019/may/04/glasgow-march-scottish-independence-under-one-banner> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

—, *The Guardian*, 11 Mayıs 2014.
<https://www.theguardian.com/politics/2014/may/11/euromillions-lottery-winners-colin-chris-weir-donate-bulk-yes-scotland-pro-independence-campaign> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

—, *The Guardian*, 14 Eylül 2014.
<https://www.theguardian.com/politics/2014/sep/14/scotland-referendum-farming-voters-rural-communities> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Brooks, Stephen, *Getting on the American Radar Screen: The Growth, Achievements, and Limitations of Canadian Studies in the United States*, Palgrave Macmillan, 2019.

Broughton, David, *Encyclopaedia Britannica*,
<https://www.britannica.com/topic/Scottish-National-Party> (Temmuz 8, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Browder, E., On The Negroes and the Right of Self Determination, *The Communist*, no. 23 (1944): 83-85.

Brown, E.J. ve W.J. Morgan, Education Citizenship and New Public Diplomacy in the UK: what is their relationship?, *Citizenship, Social and Economics Education* 8, no. 2-3 (2009).

Brown, Philip Marshall, Self-determination in Central Europe, *American Journal of International Law* 14, no. 1/2 (1920).

Brown, Philip Marshall, The Aaland Islands Question, *American Journal of International Law* 15, no. 2 (1921).

Brown, Robin, Can Non State Actors Do Public Diplomacy?, *Public Diplomacy, Networks and Influence*, 2013.

Bryant, M. J., Aboriginal Self-Determination: The Status of Canadian Aboriginal Peoples at International Law, *Sask. L. Rev.*, no. 56 (1992).

Buchanan, Allen, Theories of Secession, *Philosophy and Public Affairs* 26, no. 1 (1997): 30-61.

Bursens, Peter, ve Jana Deforche. «Going beyond Paradiplomacy? An Exploration based on the Establishment of Regional Foreign Policy Powers in Belgium.» *Policy Research Centre*, 2008.

Buzan, Barry, *Uluslararası İlişkilerde İngiliz Okulu*, Çeviren Haluk Özdemir, Uluslararası İlişkiler Kütüphanesi, 2015.

Byrne, Caitlin, Not quite the sum of its parts: Public diplomacy from an Australian perspective, *The Journal of Public Diplomacy*, 2010.

C.K.Connolly, Independence in Europe: secession, sovereignty, and the European Union, *Duke J. Comp. & Int'l L.* 24, no. 1 (2013).

Calzada, I., The right to decide in democracy between recentralisation and independence: Scotland, Catalonia and the Basque Country, *Regions Magazine* 296, no. 1 (2014).

Camargo, Aleix Sarri, *Euronews*, 18 Ocak 2019.
<https://www.euronews.com/2019/01/07/the-trial-of-catalan-referendum-leaders-casts-a-long-shadow-over-the-eu-s-credibility-view> (Temmuz 01, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Cantir, Cristian, Kin States in Sub-state Diplomacy Conflict Dynamics, *Foreign Policy Analysis*, 2019: 3.

Canuel, E.T., Nationalism, Self-Determination, and Nationalist Movements: Exploring the Palestinian and Quebec Drives for Independence, *BC Int'l & Comp. L. Rev.* 20, no. 1 (1997).

Carrell, Severin, *The Guardian*, 24 Nisan 2014,
<https://www.theguardian.com/politics/2014/apr/24/scottish-independence-loosen-immigration-debate> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Carrell, Severin ve Ian Traynor, *The Guardian*. 5 Haziran 2014,
<https://www.theguardian.com/politics/2014/jun/05/barack-obama-suggests-scotland-should-stay-uk-independence> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Castellá, E. Bartlett, Scotland and Catalonia: Two Historic Nations Challenge a Three Hundred Year-Old Status Quo, *American International Journal of Social Science* 3, no. 4 (2014).

Castells, Manuel, The New Public Sphere: Global Civil Society, Communication Networks, and Global Governance, *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* 616, no. 1 (2008): 91.

Catalan News, 28 Nisan 2019, <http://www.catalannews.com/politics/item/pro-independence-erc-party-gets-historic-spanish-election-win> (Mayıs 19, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Catalan News, 2 Temmuz 2019, <http://www.catalannews.com/politics/item/catalan-leaders-take-battle-for-eu-parliament-seats-to-luxembourg-court> (Temmuz 2, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Catalan News, 10 Nisan 2019, <http://www.catalannews.com/politics/item/scandinavian-countries-to-vote-on-promoting-dialogue-in-catalonia> (Haziran 17, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Catalan News, 14 Haziran 2019, <http://www.catalannews.com/politics/item/foreign-minister-to-reopen-catalonia-s-main-offices-abroad> (Haziran 21, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Catalan News, 20 Temmuz 2017, <http://www.catalannews.com/society-science/item/two-japanese-universities-debate-self-determination-in-catalonia> (Temmuz 3, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Catalan News, 27 Şubat 2019, <http://www.catalannews.com/society-science/item/catalan-public-diplomacy-council-promotes-the-projection-of-civil-society-organisations-abroad> (Temmuz 6, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Catalan News, 24 Nisan 2019, <http://www.catalannews.com/culture/item/catalonia-celebrates-st-george-day-with-books-roses-and-signatures-for-the-referendum> (Temmuz 6, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Catalans form human chain for independence from Spain, 11 Eylül 2019, <https://www.bbc.com/news/world-europe-24052713> (Nisan 21, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Catalan News, 22 Kasım 2013, <http://www.catalannews.com/politics/item/self-determination-debate-in-seville-s-university-among-experts> (Temmuz 5, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Catalonia region profile, 11 Haziran 2018, <https://www.bbc.com/news/world-europe-20345071> (Nisan 20, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Catalonia Votes, 1 Ekim 2017, <http://www.cataloniavotes.eu/en/first-academic-conference-in-denmark-about-the-catalan-case/> (Temmuz 20, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Catalonia Votes, 22 Eylül 2016, <http://www.cataloniavotes.eu/en/jeremy-rifkin-encourages-catalonia-to-lead-the-third-industrial-revolution/> (Temmuz 6, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Catalonia's Legitimate Right To Decide | Paths To Self-Determination. Report By A Commission of International Experts, 2017.

Centre d'Estudis d'Opinió, <http://ceo.gencat.cat/ca/barometre/> (Haziran 15, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Cetrà, D, ve M. Harvey, The Song Remains The Same?'Constitutional Developments in Catalonia and Scotland in 2015, *European Yearbook of Minority Issues Online* 14, no. 1 (2017).

Cetrà, Daniel, Elisenda Casanas-Adam ve Mariola Tàrrega, The 2017 Catalan Independence Referendum: A Symposium, *Scottish Affairs* 27, no. 1 (Ocak 2018): 126-143.

Cevik, B.Senem ve Philip Seib, *Turkey's public diplomacy*, Palgrave Macmillan, 2016.

Chambers, Gary, Europe And Beyond: The Development Of Sub-State Paradiplomacy With Special Reference To Catalonia, *The Romanian Journal of Society and Politics*, <http://rjsp.politice.ro/sites/default/files/pictures/chambers.pdf> (Mayıs 25, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Chamon, M. ve G. Van der Loo, *Scotland and Catalonia would face very real challenges in making a seamless transition to EU membership after independence*, LSE European Politics and Policy, 2014.

Cherribi, Sam, US public diplomacy in the Arab world: Responses to Al-Jazeera's interview with Karen Hughes, *American Behavioral Scientist* 52, no. 5 (2009).

Chitty, N., Australian public diplomacy, *Routledge handbook of public diplomacy* içinde, düzenleyen Nancy Snow ve Philip M. Taylor, London, New York: Routledge, 2009.

Cho, Y.Y., Public Diplomacy and South Korea's Strategies, *The Korean Journal of International Studies* 10, no. 2 (2012).

Christensen, T.J, The advantages of an assertive China: responding to Beijing's abrasive diplomacy, *Foreign Affairs*, 2011.

Christians for Independence, <https://www.christiansforindependence.scot/> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Clanm Calister, <https://www.clanmcalister.org/wallace2.html> (Temmuz 8, 2019 tarihinde erişilmiştir).

- Clements, Chris, *Daily Record*, 13 Eylül 2014,
<https://www.dailyrecord.co.uk/news/politics/independence-referendum-scottish-rugby-legends-4250033> (Temmuz 11,2019 tarihinde erişilmiştir.)
- Coll, Gaspar Pericay, Catalonia answers back through a colossal demonstration: 'We are a nation',*Catalan News*, 11 Temmuz 2010,
<http://www.catalannews.com/politics/item/catalonia-answers-back-through-a-colossal-demonstration-we-are-a-nation> (Temmuz 11, 2010 tarihinde erişilmiştir).
- Collins, J. A., Self-Determination in International Law: The Palestinian, *Case W. Res. J. Int'l L.* 12, no. 1 (1980).
- Connors, B.L., Public Diplomacy, United States Information Agency (USIA)-International Communication (USICA) Agency: Exclusion from Decision-making?', *Doktora Tezi*, Tufts University, 1979.
- Cooper, Andrew F.,Playing by New Rules: Allan Gotlieb, Public Diplomacy, and the Management of Canada-US Relations, *Fletcher F. World Aff.*, 1990.
- Cornago, Noé, On the Normalization of Sub-State Diplomacy, *The Hague Journal of Diplomacy* 5, no. 1-2 (2010).
- ,Paradiplomacy and Protodiplomacy, *The Encyclopedia of Diplomacy*, 2018: 1.
- Cowan, Geoffrey ve Amelia Arsenault, Moving from Monologue to Dialogue to Collaboration: The Three Layers of Public Diplomacy,*The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science* 616 (2008): 1-2.
- Cramer, K.,Do Catalans have 'the right to decide'? Secession, legitimacy and democracy in twenty-first century Europe, *Global Discourse* 6, no. 3 (2016).
- Crepaz, Katharina, *The Impact of Europeanization on Minority Communities*, Springer VS, 2016.
- Criekemans, D.,Regional sub-state diplomacy from a comparative perspective: Quebec, Scotland, Bavaria, Catalonia, Wallonia and Flanders, *Regional Sub-State Diplomacy Today* 5, no. 1-2 (2010).
- ,Towards a third wave in regional sub-state diplomacy? Insights from an in dept comparative study of Quebec, Scotland, Bavaria, Catalonia, Wallonia and Flanders, *ISA's 51st Annual Convention*. 2010.
- ,The Diplomatic Activities of Regional Sub-state Entities:Towards a Multilevel Diplomacy? , *Borders and Margins : Federalism, Devolution and Multi-Level Governance* içinde, Barbara Budrich Publishers, 2018.

Criekemans, David ve Manuel Duran, Small State Diplomacy Compared to Sub-State Diplomacy: More of the Same or Different?, *Small States in Europe Challenges and Opportunities*, 2010: 34-35.

Cristescu, Aureliu, The Right to Self-Determination: Historical and Current Development on the Basis of United Nations Instruments, *Special Rapporteur of the Sub-Commission on Prevention of Discrimination and Protection of Minorities* içinde, New York, 1981.

Cue, Carlos E., *El Pais*, 8 Mayıs 2019, https://elpais.com/elpais/2019/05/08/inenglish/1557300125_683203.html (Mayıs 17, 2019 tarihinde erişilmiştir).

—, *El Pais*, 29 Nisan 2019, https://elpais.com/elpais/2019/04/29/inenglish/1556519911_184823.html (Mayıs 19, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Culbert, D., German films in America, 1933–45: public diplomacy and an uncoordinated information campaign, *Yazan Cinema and the Swastika: The International Expansion of Third Reich Cinema*, düzenleyen D. Welch Roel Vande Winkel, 2011.

Cull, Nicholas J., Speeding the Strange Death of American Public Diplomacy: The George H.W. Bush Administration and the US Information Agency', *Diplomatic History* 34 (2010).

—, *The Cold War and the United States Information Agency: american propaganda and public diplomacy, 1945-1989*, Cambridge University Press, 2008.

—, The public diplomacy of the modern Olympic Games and China's soft power strategy, *Owning the Olympics: Narratives of the new China* içinde, düzenleyen Monroe E. Price, Daniel Dayan ve Ann Arbor, University of Michigan Press, 2008.

—, Public Diplomacy before Gullion: The Evolution of Phrase, *Handbook of Public Diplomacy* içinde, düzenleyen Nancy Snow ve Philip M. Taylor, 19-22, New York: Routledge, 2009.

—, Public diplomacy: Seven lessons for its future from its past, *Place Branding and Public Diplomacy*, 2010: 11-17.

—, Public Diplomacy: Taxonomies and Histories, *The Annals of the Academy of Political and Social Science* 616 (2008): 31.

—, The Long Road to Public Diplomacy 2.0: The Internet in US Public Diplomacy, *International Studies Review* 15, no. 1 (2013): 123-139.

Cummings, J. *Israel's Public Diplomacy: The Problems of Hasbara, 1966-1975*. New York: Rowman and Littlefield Publishers, 2016.

Curtis, S., ve C. Jaine, Public Diplomacy at Home in the UK: Engaging Diasporas and Preventing Terrorism, *The Hague Journal of Diplomacy* 7, no. 4 (2012).

Curtler, Lloyd N., Foreword, *Self-Determination In The New World Order* içinde, yazan Morton Halperin, David J. Scheffer ve Patricia L. Small, 6. Washington: Carnegie Endowment Trust, 1992.

Çakır, Arzu, *Amerika'nın Sesi*, 28 Ekim 2019, <https://www.amerikaninsesi.com/a/avrupa-katalonya-ya-karsi-yalnizca-korsika-tanidi/4090164.html> (Haziran 19, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Çavuşoğlu, Naz, *Uluslararası İnsan Hakları Hukukunda Azınlık Hakları*. İstanbul: Su Yayınları, 2001.

Çiçek, Ali, Kamu diplomasisi ve TİKA Örneği, *Yüksek Lisans Tezi*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.

D.Muro, ve MC. Vlaskamp, How do prospects of EU membership influence support for secession? A survey experiment in Catalonia and Scotland, *West European Politics* 39, no. 6 (2016).

Dalar, Mehmet, Kendi Kaderini Tayin Hakkı Kavramı, Federasyon ve Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi, *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 20, no. 32 (2015): 16.

Dalton, Jane, *Independent*, 6 Nisan 2018, <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/carles-puigdemont-freed-prison-germany-catalonia-leader-bail-paid-spain-independence-latest-a8291741.html> (Mayıs 16, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Darling, Alistair, *The Guardian*, 17 Kasım 2014, <https://www.theguardian.com/commentisfree/2014/nov/17/better-together-europe-scotland-campaign-euroseptics-eu> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Dasgupta, Amit, Making public diplomacy work :The need for an effective communications strategy, *The Journal of International Communication* 17, no. 1 (2011): 73-83.

Dasgupta, Shirsho, *Vice*, 31 Ekim 2017, https://www.vice.com/en_asia/article/ywb3zj/total-footballer-total-rebel-johan-cruyff-and-the-resurgence-of-catalonian-pride (Temmuz 6, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Dearden, Lizzie, *Independent*, 2 Ekim 2017, <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/catalan-referendum-police-clashes-violence-900-injured-government-independence-vote-banned-latest-a7978166.html> (Nisan 21, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Delaney, Robert F., *American Public Diplomacy: the Perspective of Fifty Years*, Medford: Tufts University, 1967.

D'Hooghe, Ingrid, China's public diplomacy, *Diplomatic Studies* 10 (2015).

—, The expansion of China's public diplomacy system, *Soft Power in China* içinde, Palgrave Macmillan US, 2011.

—. *The rise of China's public diplomacy*, Brill, 2007.

Dinas, E., Left and right in the Basque country and Catalonia: the meaning of ideology in a nationalist context, *South European Society and Politics* 17, no. 3 (2012).

Duchacek, I.D., Perforated Sovereignties: Towards a Typology of New Actors in International Relations, Düzenleyen H. J. Michelmann ve P. Soldatos, *Federalism and International Relations, The Role of Subnational Units*, 2009: 1-34.

Duerr, G.M.E., *Secessionism and the European Union: The Future of Flanders, Scotland, and Catalonia*, Lexington Books, 2015.

—, The European Economic Crisis and Rising Secessionism: New Demands on the European Social Model in Scotland, Flanders, and Catalonia", *The European Social Model Adrift: Europe, Social Cohesion and the Economic Crisis*, 2015.

—, Second-Tier Secessionism in Europe: How Has Support for Independence in Wales, Wallonia, and Galicia Changed with Increasing Claims in Scotland, Flanders, and Catalonia?, *History and Government Faculty Presentations*, 2016.

Dugard, John, *Recognition and United Nations*. Cambridge: Grotius Publications, 1987.

Dumbrell, J., The Bush Administration, US public diplomacy and Iran, *Working Paper*, Durham: Durham University, School of Government and International Affairs, 2007.

Durusoy, Harun, Ak Parti dönemindeki Türk dış politikasında kamu diplomasisinin rolü: Tika, Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü ve Yunus Emre Enstitüsü örneği, *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul : Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü , 2018.

Dutta-Bergman, M.J., US public diplomacy in the Middle East: A critical cultural approach, *Journal of Communication Inquiry* 30 (2006).

Dyke, Mark A. Van, ve Dejan Verčič, Public Relations, Public Diplomacy, and Strategic Communication: An International Model of Conceptual Convergence, *The Global Public Relations Handbook* içinde, düzenleyen Krishnamurthy Sriramesh ve Dejan Verčič, 812-813. New York: Routledge, 2015.

E.Roller ve A.Sloat, The impact of Europeanisation on regional governance: A study of Catalonia and Scotland, *Public Policy and Administration* 17, no. 2 (2002).

Eagleton, C., Self-determination in the United Nations, *American Journal of International Law* 70, no. 1 (1953).

El Comercio, 3 Kasım 2014, <https://elcomercio.pe/deporte-total/futbol-mundial/cruyff-40-anos-cataluna-documental-estrella-296660> (Temmuz 6, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Elcano, Real Instituto, The conflict in Catalonia, 2017.

El-Nawawy, M., 'US public diplomacy in the Arab world: The news credibility of Radio Sawa and Television Alhurra in five countries', *Global Media and Communication* 2, no. 2 (2006).

Emmot, Robin, *Reuters*, 13 Kasım 2017. <https://www.reuters.com/article/us-spain-politics-catalonia-russia/spain-sees-russian-interference-in-catalonia-separatist-vote-idUSKBN1DD20Y> (Haziran 19, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Encyclopaedia Britannica, <https://www.britannica.com/biography/John-king-of-Scotland-1250-1313> (Temmuz 8, 2019 tarihinde erişilmiştir).

—, <https://www.britannica.com/event/Act-of-Union-Great-Britain-1707> (Temmuz 8, 2019 tarihinde erişilmiştir).

—, <https://www.britannica.com/place/Catalonia> (Mayıs 25, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Ensor, Josie, *The Telegraph*, 18 Eylül 2014, <https://www.telegraph.co.uk/news/uknews/scottish-independence/11103345/Andy-Murray-finally-reveals-views-on-Scottish-independence.html> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Epps, V., Self-determination after Kosovo and East Timor, *ILSA Journal of International & Comparative Law* 6 (2000).

Epstein, Susan B., *US public diplomacy: Background and the 9/11 commission recommendations*, Congressional Research Service, 2005.

- Erdoğan, Mustafa 2011, s. 95. *İnsan Hakları Teorisi ve Hukuku*, Ankara: Orion Yayıncılık, 2011.
- Ericson, Robert ve D. Rebecca Snow, The Indian Battle for Self-Determination, *California Law Review* 58, no. 2 (1970).
- Espiell, H. G. *The right to self-determination: implementation of United Nations resolutions: study*. New York: United Nations, 1980.
- Euractiv*, 16 Eylül 2014, <https://www.euractiv.com/section/elections/news/bavaria-party-hopes-to-ride-on-scottish-independence-vote/> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- Evans, H., Law and Legitimacy: The denial of the Catalan voice.» *Centre Maurits Coppieters* 1 (2013).
- Faingold, E. D., Language rights in Catalonia and the constitutional right to secede from Spain, *Language Problems and Language Planning* 40, no. 2 (2016).
- Fakhreddine, J., US public diplomacy in broken Arabic: evaluating the shared values advertising campaign targeting Arab and Muslim world, *Global Media Journal* 2, no. 4 (2004).
- Feklyunina, V., *Russia's Attempts at Public Diplomacy*, New York: Annual Meeting of the International Studies Association, 2010.
- FemCat*, <https://www.femcat.cat/en/projects/diplocat/> (Haziran 22, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- Financial Times*, <https://www.ft.com/content/23e16714-9266-11e4-b213-00144feabdc0> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- Fisher, A., Four seasons in one day: The crowded house of public diplomacy in the UK.» *Routledge handbook of public diplomacy* içinde, New York: Routledge, 2008.
- Fisher, Ali ve Scott Lucas, *Trials of engagement: The future of US public diplomacy*, Brill, 2010.
- Fitzpatrick, Kathy R., *The future of US public diplomacy: An uncertain fate*, Brill, 2009.
- , Public Diplomacy in the Public Interest.» *Journal of Public Interest Communications*, 2017: 78-89.
- Fletcher, C. *Aboriginal self-determination in Australia*, Canberra: Aboriginal Studies Press, 1994.

Flores, Hecko, *DW*. 18 Kasım 2015, <https://www.dw.com/en/fc-barcelona-a-weapon-for-independence/a-18848965> (Temmuz 7, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Football History, <https://www.footballhistory.org/club/barcelona.html> (Temmuz 6, 2019 tarihinde erişilmiştir).

France 24, 12 Şubat 2019, <https://www.france24.com/en/20190212-catalan-separatists-trial-test-democracy-spain-puigdemont> (Haziran 16, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Franklin, F., The Status of the Negro People in the Black Belt and How to Fight for the Right of Self-Determination, *Political Affairs* 25, no. 5 (1946).

Freeman, Michael, The Right to National Self-Determination: Ethical Problems and Practical Solutions, *The Rights of Nations: Nations and Nationalism in a Changing World* içinde, düzenleyen Desmond M. Clarke, Charles Jones ve St. Martin's Press, 49, New York, 1999.

French Journals of British Studies, 18 Eylül 2014, <https://journals.openedition.org/rfcb/401?lang=fr> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Frum, David, *The Atlantic*, 15 Eylül 2014, <https://www.theatlantic.com/international/archive/2014/09/americas-stake-in-the-scottish-referendum/380228/> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Fullerton, J.A., A. Kendrick ve G.Kerr, Australian student reactions to US tourism advertising: a test of advertising as public diplomacy, *Place Branding and Public Diplomacy* 5, no. 2 (2009).

G.Scott-Smith, Aristotle, US Public Diplomacy, and the Cold War: The Work of Carnes Lord, *Foundations of Science* 13, no. 3-4 (2008).

Galvez, J. J., *El Pais*, 6 Mayıs 2019, https://elpais.com/elpais/2019/05/06/inenglish/1557157688_226079.html (Mayıs 20, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Gardiner, Nile, *The Daily Signal*, 16 Eylül 2014, <https://www.dailysignal.com/2014/09/16/5-reasons-americans-should-be-nervous-about-scottish-independence/> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Gencat.cat, 1 Nisan 2016, <http://exteriors.gencat.cat/es/detalls/noticia/Workshop-Diplomacia-Empresarial> (Temmuz 6, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Generalitat de Catalunya,

http://exteriors.gencat.cat/web/.content/00_DEPARTAMENT/plans/paec/paec15-18_en.pdf (Mayıs 15, 2019 tarihinde erişilmiştir).

—, Haziran 2019, <https://govern.cat/govern/docs/2019/06/28/14/07/ba15a824-7fcd-4cff-8c48-123768c1ccc2.pdf> (Haziran 28, 2019 tarihinde erişilmiştir).

—, *1979 Statute of Autonomy, Madde 3,7,9.*

<http://web.gencat.cat/en/generalitat/estatut/estatut1979> (Nisan 2019, 20 tarihinde erişilmiştir).

George, T. Richard De., *The Myth of the Right of Collective Self-Determination*, Abardeen: Abardeen University Press, 1991.

Geukjian, O. *Ethnicity, nationalism and conflict in the South Caucasus: Nagorno-Karabakh and the legacy of Soviet nationalities policy*, Routledge, 2016.

Gilboa, E., ve N. Shai, *Rebuilding public diplomacy: The case of Israel*, *Trials of Engagement: The future of US public diplomacy* içinde, düzenleyen A. Fisher ve S. Lucas. Leiden, Boston: Brill, 2011.

Gilboa, Eytan, *Public Diplomacy*, *The International Encyclopedia of Political Communication* içinde, düzenleyen Gianpietro Mazzoleni, 2-3. Hoboken: JohnWiley & Sons, Inc., 2015.

Gilboa, Eytan. «Public diplomacy: The missing component in Israel's foreign policy.» *Israel Affairs* 12, no. 4 (2006).

—, *Searching for a Theory of Public Diplomacy*, *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* 616 (2008): 56-57.

Global News, 19 Eylül 2014, <https://globalnews.ca/news/1573446/parti-quebecois-disappointed-with-scottish-referendum-results/> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Goal, 30 Nisan 2019, <https://www.goal.com/tr/haber/katalonya-lionel-messi-yi%20oeduellendiriyor/1uzhv77ugim5b1wxbtgvc9fvvg> (Temmuz 7, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Godement, F., *The United States and Asia in 2009: public diplomacy and strategic continuity*, *Asian Survey* 50, no. 1 (2010).

Golan, G.J. ve E. Viatchaninova, *Government Social Responsibility in Public Diplomacy: Russia's strategic use of advertorials*, *Public Relations Review* 39, no. 4 (2013).

- Golan, Guy J., An Integrated Approach to Public Diplomacy, *American Behavioral Scientist* 59, no. 9 (2013): 1251-1255.
- Gotlieb, Allan E., *Canada-US Relations: Some Thought about Public Diplomacy*, The Empire Club of Canada, 1983.
- Gov. UK., 20 Şubat 2013, <https://www.gov.uk/guidance/devolution-settlement-scotland> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- Graham, S.E., US public diplomacy in the Asia Pacific: opportunities and challenges in a time of transition, *Place Branding And Public Diplomacy* 4, no. 4 (2008).
- Grant, Thomas D., *The Recognition of States*, Westport, 1999.
- Gray, Michael, *Business for Scotland*, 2013, <http://www.businessforscotland.com/10-facts-about-scotlands-oil-and-independence/> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- Greenfield, Patrick, *The Guardian*, 29 Nisan 2019, <https://www.theguardian.com/world/live/2019/apr/28/spain-election-turnout-increases-as-voters-head-to-polls-for-third-time-in-four-years-live-updates> (Mayıs 17, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- Gregory, Bruce, Public Diplomacy: Sunrise Of An Academic Field, *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* 616, no. 1 (2008): 274-286.
- Gross, M.P., Indian self-determination and tribal sovereignty: An analysis of recent federal Indian policy, *Tex. L. Rev.*, 1977.
- Guibernau, M., F. Rocher ve E.C. Adam, Introduction: A special section on self-determination and the use of referendums: Catalonia, Quebec and Scotland, *Int. J. Polit. Cult. Soc.* 27, no. 1 (2014).
- Guinjoan, Marc ve Toni Rodon, *Catalonia at the crossroads: analysis of the increasing support for secession*, in *Catalonia: a new independent state in Europe? A debate on secession within the European Union*. Düzenleyen Xavier Cuadras-Morató. London: Routledge, 2016.
- Gulmez, Didem Buhari, Autonomy, Self-determination and Agency in a Global Context, *ProtoSociology* 33 (2016): 155-157.
- Gunn, A. ve O. Schmidtke, The Pursuit of Independence in Catalonia and Scotland: Towards a new form of civic nationalism in Europe?, *Review of European and Russian Affairs* 9, no. 1 (2015).
- Gündüz, Aslan, *Milletlerarası Hukuk, Temel Belgeler Örnek Kararlar*, İstanbul: Beta Yayınları, 2009.

Haberler.com, 1 Ekim 2019, <https://www.haberler.com/ispanyol-futbolcu-ramos-bagimsizligi-destekleyen-10085074-haberi/> (Temmuz 6, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Hacker, Kenneth L. ve Suleiman Okoth, Issues of Public Diplomacy Effectiveness Measurement: Possible Help from Principles Used In Persuasion and Political Communication, Düzenleyen National Communication Association annual conference. *Measurement and Evaluation in Public Diplomacy: A Political Communication Approach*. New Orleans, 2011. 1-5.

Hadji, P.S., The case for Kurdish statehood in Iraq, *Case W. Res. J. Int'l L.* 41, no. 2 (2009).

Halperin, Morton, David J. Scheffer ve Patricia L. Small, *Self-Determination In The New World Order*, Washington: Carnegie Endowment Trust, 1992.

Ham, P. Van, War, lies, and videotape: Public diplomacy and the USA's war on terrorism, *Security Dialogue* 34, no. 4 (2003).

Hammond, Clive, *Express*, 27 Mayıs 2019, <https://www.express.co.uk/news/world/1132461/catalonia-latest-european-election-news-spain-Carles-Puigdemont-Oriol-Junqueras-eu> (Mayıs 27, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Hannum, H., Self Determination, The International Legal Context, Autonomy, Sovereignty and Self-Determination: The Accommodation of Conflicting Rights, Philadelphia, 1990.

—, Self-determination, Yugoslavia, and Europe: old wine in new bottles, *Transnat'l L. & Contemp. Probs.*, 1993.

Harris, J.P., Kosovo: An Application of the Principle of Self-Determination, *Human Rights Brief* 6, no. 2 (1999).

Hartig, F., German public diplomacy: The importance of culture and education, *The Routledge Handbook of Soft Power* içinde, düzenleyen Naren Chitty, Li Ji, Gary D. Rawnsley ve Craig Hayden, New York: Routledge, 2016.

Hayden, Craig, Applied Public Diplomacy: A Marketing Communications Exchange Program in Saudi Arabia, *American Behavioral Scientist* 53, no. 4 (2009): 533-548.

Hedgecoe, Guy, *BBC*, 1 Kasım 2018, <https://www.bbc.com/news/world-europe-46043427> (Mayıs 18, 2019 tarihinde erişilmiştir).

—, *Irish Times*, 19 Temmuz 2018, <https://www.irishtimes.com/news/world/europe/spain-drops-extradition-request-for-former-catalan-leader-1.3570456> (Mayıs 15, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Hemery, John, Training for Public Diplomacy: An Evolutionary Perspective, *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations* içinde, düzenleyen Jan Melissen, 196-209. New York: Palgrave Macmillan, 2005.

Higgins, Rosalyn, *Problems and Process: International Law and How We Use It*, Oxford: Oxford University Press, 1995.

Hitchcock, J.R., *U.S. public diplomacy*. Washington: Center for Strategic and International Studies, 1988.

Hocking, B., *Localizing foreign policy: Non-central governments and multilayered diplomacy*, New York: St. Martin's, 1993.

—, *Foreign relations and federal states*. Leicester University Press, 1993.

Holbo, Paul S., Perilous Obscurity: Public Diplomacy and the Press in the Venezuelan Crisis, 1902 -1903, *Historian*, 1970: 428-448.

Holder, Cindy, Self-Determination as a Universal Human Right, *Human Rights Review* 4, no. 5 (2006): 5-6.

Hoover, C.A., Quiet Diplomacy Vs. Public Diplomacy: Contrasting Approaches to the Issue of Human Rights in US-Soviet Relations, University of Redlands, 1978.

Horton, P., 'Sport as public diplomacy and public disquiet: Australia's ambivalent embrace of the Beijing Olympics, *The International Journal of the History of Sport* 25, no. 7 (2008).

Huh, Yoon- Jeong, The Staying Power of Personal Contact in South Korean Public Diplomacy, *The Practice of Public Diplomacy* içinde, düzenleyen William A. Rugh. New York: Palgrave Macmillan, 2011.

Huijgh, E., The Case of Indonesia, *The Public Diplomacy of Emerging Powers* içinde, Los Angeles: Figueroa Press, 2016.

—, The public diplomacy of federated entities: Examining the Quebec model', *Regional Sub-State Diplomacy Today* içinde, düzenleyen David Criekemans, Leiden: Martinus Nijhoff Publishers, 2010.

—, Public Diplomacy, *The Sage Handbook Of Diplomacy* içinde, yazar Costas M. Constantinou, Pauline Kerr ve Paul Sharp, 437-448, London: SAGE Publications Ltd., 2016.

Hunter Walker, *PRI*, 17 Eylül 2014, <https://www.pri.org/stories/2014-09-17/secessionists-texas-and-alaska-are-thrilled-about-scotlands-independence> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

- Pazarcı, Hüseyin, II. Kitap, *Uluslararası Hukuk Dersleri*, Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 1989.
- Hylton, J.H., *Aboriginal Self-Government in Canada: Current Trends and Issues*, UBC Press, 1994.
- Iglar, R.F., The Constitutional Crisis in Yugoslavia and the International Law of Self-Determination: Slovenia's and Croatia's Right to Secede, *BC Int'l & Comp. L. Rev.* 15, no. 1 (1992).
- Izadi, Foad, U.S. public diplomacy toward Iran: structures, actors, and policy communities.» *Doktora Tezi*, LSU, 2009.
- Bátora, J. ve F. Van de Craen, Public diplomacy between home and abroad: Norway and Canada, *The Hague Journal of Diplomacy* 1, no. 1 (2006).
- Wang, J., *Soft power in China: Public diplomacy through communication*, New York: Palgrave Macmillan, 2011.
- Jackon, T., Paradiplomacy and political geography: The geopolitics of substate regional diplomacy, *Geography Compass* 12, no. 2 (2017).
- Jakobson, R., The beginnings of national self-determination in Europe, *The Review of Politics* 7, no. 1 (1945).
- January Scottish Attitudes Poll, *Survation*, 13 Ocak 2016, <https://survation.com/wp-content/uploads/2016/01/Final-Scmnibus-I-Tables-DR-1c0d2h9-51.pdf> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- Jarvie, Grant, Stuart Murray, ve Stuart Macdonald, Promoting Scotland, diplomacy and influence through sport, *Scottish Affairs* 26, no. 1 (2017): 1-22.
- Jiménez, Argelia Queral, The Catalan Question and the Spanish Constitutional Court, 14 Ekim 2014, <https://verfassungsblog.de/catalan-question-spanish-constitutional-court/> (Nisan 2019, 20 tarihinde erişilmiştir).
- Johnson, Ben, *Historic UK*, <https://www.historic-uk.com/HistoryUK/HistoryofScotland/The-AngloScottish-Wars-or-Wars-of-Scottish-Independence/> (Temmuz 8, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- Johnson, S.C., *Improving US Public Diplomacy Toward the Middle East*, The Heritage Foundation, 2004.
- Jolly, S., Voting for Nation or State: Determinants of Independence Support in Scotland & Catalonia, *APSA 2014 Annual Meeting Paper*, 2014.

Jones, Peter, Human Rights, Group Rights, and Peoples' Rights.» *Human Rights Quarterly* 21, no. 1 (1999): 95.

Jones, R.C., *Analysis of the Reaction to the Publishing of the Pentagon Aler and the Effects on US Public Diplomacy*, Doktora Tezi, George Washington University, 1972.

Jones, Sam, *The Guardian*, 23 Nisan 2019, <https://www.theguardian.com/world/2019/apr/23/spains-general-election-2019-all-you-need-to-know> (Mayıs 18, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Journals, <https://journals.openedition.org/rfcb/1187> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Jönsson, Christer ve Martin Hall, Communication: An Essential Aspect of Diplomacy, *International Studies Perspectives* 4, no. 2 (2003): 195-210.

Just, T., Promoting Russia abroad: Russia's post-Cold war national identity and public diplomacy, *The Journal of International Communication* 22, no. 1 (2016).

K.Cramer, Do Catalans have 'the right to decide'? Secession, legitimacy and democracy in twenty-first century Europe, *Global Discourse* 6, no. 3 (2016).

Kaiser, R., Paradiplomacy and Multilevel Governance in Europe and North America : Subnational Governments in International Arenas, *Participation* 27, no. 1 (2003): 17-19.

Kalaw, M.M., *Self-government in the Philippines*, New York: Century Company, 1919.

Kalın, İ., Soft Power and Public Diplomacy in Turkey, *Perceptions: Journal of International Affairs*, 16, no. 3 (2011).

Kaltenbach, W., *Self-determination, 1919: a study in frontier-making between Germany & Poland*, London: Jarrolds, 1938.

Karagül, S., Türkiye'nin Balkanlardaki 'Yumuşak Güç' Perspektifi: Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi* 8, no. 1 (2013).

Karaosmanoğlu, Ali, Kendi Kaderini Tayin, Ülke Bütünlüğü, Uluslararası İstikrar ve Demokrasi, *Doğu Batı*, no. 24 (2003): 149.

Keating, Michael, *Nations against the state: The new politics of nationalism in Quebec, Catalonia and Scotland*, Palgrave Macmillan, 1996.

—, Stateless nation-building: Quebec, Catalonia and Scotland in the changing state system, *Nations and nationalism* 3, no. 4 (1997).

Kelley, J.R., US Public Diplomacy: A Cold War Success Story?, *The Hague Journal of Diplomacy* 2, no. 1 (2007).

Kelley, John Robert, Between 'Take-Offs' and 'Crash Landings': Situational Aspects of Public Diplomacy, *Routledge Handbook of Public Diplomacy* içinde, yazar Nancy Snow ve Philip M. Taylor, 72-85. 2009.

Khan, L.A., United Nations and the Self-Determination of Peoples, *Pakistan Horizon*, 1953: 10-17.

Khaliq, L., W. Dutton ve M. Thelwall, Public diplomacy 2.0: A case study of the US digital outreach team, *The Middle East Journal* 66, no. 3 (2012).

Kincaid, J., Constituent diplomacy in federal polities and the nation-state: Conflict and co-operation, *Federalism and international relations: The role of subnational units* içinde, düzenleyen H. J. Michelmann and P. Soldatos. 1990.

Kincaid, John ve G. Alan Tarr, *Constitutional Origins, Structure, and Change in Federal Countries*, McGill-Queen's University Press, 2005.

Kingsley, Robert E., The public diplomacy of US business abroad: The experience of Latin America, *Latin America and the United States in the 1970's* içinde, düzenleyen Richard Butler Gray ve F. E. Peacock. 1971.

Kingston, J., The Japan lobby and public diplomacy, *The Asia-Pacific Journal: Japan Focus* 14, no. 9 (2016).

Kinsey, D.F. ve M. Chung, National Image of South Korea: Implications for Public Diplomacy, *Exchange: The Journal of Public Diplomacy* 4, no. 1 (2013).

Kiper, Jordan, Henry Shue on Basic Rights: A Defense, *Human Rights Review* 12, no. 4 (2011): 506.

Kleinwaechter, Friedrich F. G., *Self-determination for Austria*, London: G. Allen & Unwin Ltd, 1929.

Kocadal, Özker, A Conceptual Typology of Kin-State Mediation, *Negotiation Journal* 32, no. 3 (2016).

Koçak, Mustafa, Self Determinasyon Hakkı ve Self Determinasyon Hakkı Teorileri, *Dühfd* 23, no. 38 (2018): 104.

Kohn, H., The United Nations and National Self-Determination, *The Review of Politics* 20, no. 4 (1958): 526-545.

Kolstø, P. ve H. Blakkisrud, De facto states and democracy: The case of Nagorno-Karabakh, *Communist and Post-Communist Studies* 45, no. 1-2 (2012).

Kraidy, Marwan M., *Arab media and US policy: A public diplomacy reset*, Policy Analysis Brief: Innovative Approaches to Peace and Security From the Stanley Foundation, 2008.

Kruckeberg, D. ve M. Vujnovic, Public relations, not propaganda, for US public diplomacy in a post-9/11 world: Challenges and opportunities, *Journal of Communication Management* 9, no. 4 (2005).

Krueger, H., Implications of Kosovo, Abkhazia and South Ossetia for international law: the conduct of the community of states in current secession conflicts, *Caucasian review of international affairs* 3, no. 2 (2009).

Krüger, H. ,*The Nagorno-Karabakh conflict: a legal analysis*, Berlin : Springer, 2010.

Kunczik, M., ve U. Weber, Public Diplomacy and Public Relations: Advertisements of foreign countries in Germany: results of a content analysis, *Journal of International Communication*, 1994.

Kuper, Simon, *Futbol Asla Sadece Futbol Değildir*, Çeviren Sinan Gürtunca, İstanbul: İthaki Yayınları, 2014.

Kurubaş, Erol, Kuzey Irak'ta Olası bir Ayrılmanın Meşruluğu ve Self-Determinasyon Sorunu, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi* 59, no. 3 (2004): 154.

Kuznetsov, A. S., *Theory and practice of paradiplomacy: Subnational governments in international affairs*, Oxford: Routledge, 2015.

La Vanguardia, 17 Haziran 2019,
<https://www.lavanguardia.com/vida/20190617/462938052947/pimec-premia-a-las-mejores-iniciativas-empresariales-de-las-pymes-catalanas.html> (Temmuz 6, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Lachapelle, G., Identity, integration and the rise of identity economy: The Quebec case in comparison with Scotland, Wales and Catalonia, *Globalization, Governance and Identity: The Emergence of New Partnerships* içinde, 211-231. Montreal: Preses de l'Universite de Montreal, 2000.

Lasalas, Marta, *El Nacional.cat*, 22 Ocak 2018,
https://www.elnacional.cat/en/news/puigdemont-copenhague-debate_231648_102.html (Haziran 16, 2019 tarihinde erişilmiştir).

lawyersforyes,
<https://web.archive.org/web/20140921004022/http://www.lawyersforyes.org/>
(Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Lecours, A., *Political Issues of Paradiplomacy: Lessons from the Developed World*, Clingendael, 2009.

—, The Political Consequences of Independence Referenda in Liberal Democracies: Quebec, Scotland, and Catalonia, *Polity* 50, no. 2 (2018).

Lee, H.M. ve J.W. Jun, Explicating public diplomacy as organization–public relationship (OPR): An empirical investigation of OPRs between the US embassy in Seoul and South Korean College Students, *Journal of Public Relations Research* 25, no. 5 (2013).

Legal Information Institute,

https://www.law.cornell.edu/wex/self_determination_%28international_law%29
(Şubat 15, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Lemarchand, R., The limits of self-determination: the case of the Katanga secession, *American Political Science Review* 56, no. 2 (1962).

Lenin, I.V., *Ulusların Kaderlerini Belirleme Hakkı*, Çeviren Muzaffer Erdost. Ankara: Sol Yayınları, 2007.

—, *The Right of Nations to Self-Determination*, University Press of the Pacific, 2004.

Leonard, M. ve A. Small, *Norwegian public diplomacy*, London: The Foreign Policy Centre, 2003.

Levrat, N., S. Antunes, G. Tusseau ve P. Williams, Catalonia's Legitimate Right to Decide, *Paths to Self-Determination* içinde, University of Geneva, 2017.

Lindholm, Kristina ve Eva-Karin Oolsson, Crisis Communication as a Multilevel Game: The Muhammad Cartoons from a Crisis Diplomacy Perspective, *International Journal of Press/Politics* 16, no. 2 (2011): 255.

Liñeira, R., Less at Stake'or a Different Game? Regional Elections in Catalonia and Scotland, *Regional & Federal Studies* 21, no. 3 (2011).

Linera, R., Electoral nationalism? The swing to nationalist parties at regional elections: evidence from Scotland and Catalonia, *PSA Territorial Politics Conference*. Edinburgh, 2008.

Little, Becky, *History*, 15 Nisan 2019, <https://www.history.com/news/the-catalonian-fight-for-independence-has-medieval-roots> (Nisan 20, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Local Histories, 2019, <http://www.localhistories.org/henryvii.html> (Temmuz 8, 2019 tarihinde erişilmiştir).

—, <http://www.localhistories.org/scot18th.html> (Temmuz 8, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Lock, Rebecca, *Catalan News*, 18 Eylül 2019, <http://www.catalannews.com/society-science/item/the-internet-has-strengthened-the-catalan-independence-movement> (Temmuz 6, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Lord, Kristin M., *Voices of America: US public diplomacy for the 21st century*. The Foreign Policy Program at Brookings and The Brookings Project on U.S. Relations with the Islamic World, 2008.

Macaskill, Ewen, *The Guardian*, 25 Temmuz 1997, <https://www.theguardian.com/politics/1997/jul/25/scotland.devolution> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

MacInnes, J., Dual national identity in Scotland and Catalonia, *Stateless Nations in the 21 Centuries* içinde, düzenleyen J. MacInnes ve D. McCrone, 104- 121. 2001.

Macnap, Scott, *The Scotsman*, 22 Haziran 2013. <https://www.scotsman.com/news/politics/scottish-independence-rural-better-together-launch-1-2973661> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Mainer, S., Identity under Treat: Origin Myths as a Device of National Affirmation in Catalonia and Scotland, *Catalan Review* 17, no. 1 (2003).

Majeed, Akhtar, Ronald L. Watts ve Douglas M. Brown, *Distribution of Powers and Responsibilities in Federal Countries: A Global Dialogue on Federalism*, McGill-Queen's University Press, 2006.

Mancini, Susanna, Secession and Self-Determination, *The Oxford Handbook of Comparative Constitutional Law* içinde, düzenleyen Michel Rosenfeld ve Andras Sajó. Oxford: Oxford University Press, 2012.

Mangan, P. ,*The Multifaceted Origin of Separatist Sentiment in Catalonia: The Interdependence of Culture, Economy, and Politics" Massachusetts*. Brandeis University Faculty of the Graduate School of Arts and Sciences, 2014, 10.

Manheim, J.B., Strategic public diplomacy: Managing Kuwait's image during the Gulf conflict", *The media, public opinion and U.S. foreign policy in the Gulf War*, Chicago: University of Chicago Press, 1994.

—, *Strategic Public Diplomacy and American Foreign Policy: The Evolution of Influence*, New York: Oxford University Press, 1994.

Marcet, Joan, *Eight years of pro-independence effort in Catalonia: elections, actors and the political process*, Institut de Ciències Polítiques i Socials Universitat Autònoma de Barcelona, 2019.

Marinzel, Anastazia, *Catalonia: The Quest for Independence from Spain*, Senior Honors Projects, 2014, 4-5.

Martin, I., *Self-determination in East Timor: The United Nations, the ballot, and international intervention*, Lynne Rienner Publishers, 2001.

Marti-Tomas, D., National Identity and Constitutional Change: An Analysis of Scotland and Catalonia, *Scottish Affairs* 73, no. 1 (2010).

Mastrovito, F.V., *Basque And Catalan Nationalism: A Comparison*, Indiana: Indiana University Department of West European Studies, 1993.

Mathew, David, *Encyclopaedia Britannica*,
<https://www.britannica.com/biography/James-I-king-of-England-and-Scotland>
(Temmuz 8, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Matsumura, Masayoshi, *Baron Kaneko and the Russo-Japanese War (1904-05): A Study in the Public Diplomacy of Japan*, Çeviren I. Ruxton, Morrisville: Lulu Press, 2009.

McCarthy, John, *The Drum*, 13 Ekim 2014,
<https://www.thedrum.com/news/2014/09/13/asda-faces-social-media-boycott-backlash-after-declaring-independent-scotland-retail> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

McConnell, Fiona, Terri Moreau ve Jason Dittmer, *Mimicking state diplomacy: The legitimizing strategies of unofficial diplomacies*, *Geoforum* 43 (2012).

McCrone, D., *Autonomy and national identity in stateless nations: Scotland, Catalonia and Quebec*, *Scottish Affairs* 42, no. 8 (1996).

McEvoy-Levy, S., *American exceptionalism and US foreign policy: Public diplomacy at the end of the Cold War*, Palgrave Macmillan UK, 2001.

McWhinney, E., *Credentials of State Delegations to the UN General Assmebly: A New Approach to Effectuation of Self-Determination for Southern Africa*, *Hastings. Const. LQ* 3, no. 1 (1975).

Medzini, M., *Reflections on Israel's Public Diplomacy.*» Bulletin du Centre de Recherche Français à Jerusalem, 2012.

Melissen, Jan., *The New Public Diplomacy: Between Theory and Practice*, *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations* içinde, düzenleyen Jan Melissen, 3-27. New York: Palgrave, 2005.

Meyer, David, *Alphr*, 25 Şubat 2016, <https://www.alphr.com/social-media/1002805/who-needs-twitter/page/0/1> (Temmuz 6, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Michelmann, H. J., *Federalism and Foreign Relations*, McGill-Queen's University Press, 2009.

—, *Foreign Relations in Federal Countries: A Global Dialogue on Federalism*, McGill-Queen's University Press, 2009.

Milliyet, 15 Ocak 2019, <http://www.milliyet.com.tr/barcelona-dan-gelen-selam-barca-koyu-giresun-yerelhaber-3228902/> (Temmuz 7, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Moffett, Matt, *The Wall Street Journal*, 17 Ocak 2019, <https://www.wsj.com/articles/in-far-flung-corners-of-the-world-catalan-secessionists-push-for-support-for-independence-from-spain-1453021029> (Temmuz 6, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Mohammed, A. J., *The Politics of Iraqi Kurdistan: Towards Federalism or Secession?*, Doktora Tezi, University of Canberra, 2013.

Moore, Margaret, Introduction: The Self-Determination Principle and the Ethics of Secession, *National Self-Determination and Secession* içinde, yazar Margaret Moore. Oxford Scholarship Online, 2013.

Mor, Ben D., Accounts and impression management in public diplomacy: Israeli justification of force during the 2006 Lebanon war, *Global Change, Peace & Security* 21, no. 2 (2009).

—, Public Diplomacy in Grand Strategy, *Foreign Policy Analysis* 2 (2006): 157-176.

—, Scotland and Catalonia: the path to home rule, *The Scottish Government Yearbook* içinde, düzenleyen David McCrone ve Alice Brown, University of Edinburgh, 1988.

—, Scotland and Catalonia: the Right for Self-Government, *The Territorial Rights of Nations and Peoples* içinde, düzenleyen John R. Jacobson, 109-141. Lewinston, 1989.

—, Scotland, Catalonia, Europeanization and the 'Moreno Question', *Scottish Affairs* 54, no. 1 (2006).

Moynihan, Daniel Patric, *Pandaemonium, Ethnicity in International Politics*, Oxford Univ. Press, 1993.

- Murray, Rob, *Think Scotland*, 30 Haziran 2014, http://www.thinkscotland.org/thinkbusiness/articles.html?read_full=12660&article=www.thinkscotland.org (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- Murti, B. ve R.S. Zaharna, India's Digital Diaspora Diplomacy: Operationalizing Collaborative Public Diplomacy Strategies for Social Media, *Exchange: The Journal of Public Diplomacy* 5, no. 1 (2004).
- Musgrave, D. Thomas, *Self Determination and National Minorities*, Oxford: Oxford University Press, 2000.
- Nagel, K. J., Transcending the national/asserting the national: How stateless nations like Scotland, Wales and Catalonia react to European integration, *Australian Journal of Politics & History* 50, no. 1 (2004).
- Nakamura, K.H. ve M.C. Weed, US public diplomacy: Background and current issues, Congressional Research Service, 2009.
- Nakamura, T., Japan's New Public Diplomacy: Coolness in Foreign Policy Objectives, *Studies in Media and Society* 5 (2013).
- Naticchia, Chris, Recognizing States and Governments, *Canadian Journal of Philosophy* 25, no. 1 (2005): 27.
- National Assembly for Wales*, <https://www.assembly.wales/en/abthome/role-of-assembly-how-it-works/Pages/history-welsh-devolution.aspx> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- National Collective*, <http://www.nationalcollective.com/about-us/> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- Nelles, W., American public diplomacy as pseudo-education: A problematic national security and counter-terrorism instrument, *International Politics* 41, no. 1 (2004).
- New World Encyclopedia*, https://www.newworldencyclopedia.org/entry/William_Wallace (Temmuz 8, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- news.stv.tv*, 2 Temmuz 2014, <https://web.archive.org/web/20140820212515/http://news.stv.tv/scotland-decides/news/281354-firefighters-for-yes-and-lawyers-together-join-referendum-battle/> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- Nixon, C.R., Self-determination: the Nigeria/Biafra case, *World Politics* 24, no. 4 (1972).

Nobuto, Y., After Fukushima: New Public, NHK and Japan's Public Diplomacy, *Keio Communication Review* 35 (2013).

Nye, Joseph S., Public Diplomacy and Soft Power, *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* 616 (2008): 94.

—, *Soft Power- The Means to Success in World Politics*. New York: Public Affairs, 2004.

Ociepka, Beata, Public diplomacy as political communication: Lessons from case studies, *European Journal of Communication* 33, no. 2 (2018): 1-2.

Office for National Statistic, 26 Haziran 2019, <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/populationestimates/timeseries/scpop/pop> (Temmuz 8, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Office, United States General Accounting, *The Public Diplomacy of Other Countries: Implications for The United States*. D.C.:Government Printing Office, 1979.

Ogawa, Tadashi, Origin and development of Japan's public diplomacy, *Routledge handbook of public diplomacy* içinde, düzenleyen Philip M. Taylor Nancy Snow. New York: Routledge, 2008.

Okwu-Okafor, O .C., Self-determination and the struggle for ethno-cultural autonomy in Nigeria: the Zangon-Kataf and Ogoni problems, *African Society of International and Comparative Law Proceedings*, 1994.

Olesen, P. ,*Non-State Nationalism Within the European Union - a case study of nationalism in Catalonia and Scotland, and its relation to the debate on the future of nationalism within the European Union*, Aalborg: Aalborg University, 2008.

O'Reilly, K., ve N. Higgins, The use of force, wars of national liberation and the right to self-determination in the South Ossetian conflict, *International Criminal Law Review* 9, no. 3 (2009).

Organic Act 6/2006 of the 19th July, on the Reform of the Statute of Autonomy of Catalonia, *Parlament de Catalunya*,. 2012. <https://www.parlament.cat/document/cataleg/150259.pdf> (Nisan 20, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Orriols, Lluís ve Toni Rodon, The 2015 Catalan Election: The Independence Bid at the Polls, *South European Society and Politics* 21, no. 3 (2016).

- Overton, Lauren, *International Policy Digest*, 18 Nisan 2019, <https://intpolicydigest.org/2019/04/18/catalonia-why-the-eu-should-intervene/> (Haziran 20, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- Özel, Cengiz, Yumuşak Güce Bütünsel Bakış, *Güvenlik Bilimleri Dergisi* 7, no. 1 (2018): 1-27.
- Özkan, A., Role of public diplomacy in establishing nation branding and public diplomacy possibilities of Turkey, *European Journal of Research on Education*, 2014.
- Page, S.W., Lenin and Self-determination, *The Slavonic and East European Review* 28, no. 71 (1950): 342-358.
- Paine, K., *Measure what matters: Online tools for understanding customers, social media, engagement, and key relationships*, Hoboken: Wiley, 2011.
- Palmer, Ellis, *BBC*, 18 Kasım 2017, <https://www.bbc.com/news/world-europe-41981539> (Haziran 20, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- Panalbase/ Wings Over Scotland ,2015, <https://www.drg.global/wp-content/uploads/2018/01/F7884.pdf> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- Park, B., J. Jongerden, F. Owtram ve A. Yoshioka, On the independence referendum in the Kurdistan Region of Iraq and disputed territories in 2017, *Kurdish Studies* 5, no. 2 (2017).
- Park, S.J. ve Y.S. Lim, Information networks and social media use in public diplomacy: a comparative analysis of South Korea and Japan, *Asian Journal of Communication* 24, no. 1 (2014).
- Paun, Carmen. *Politico*. 26 Mart 2018. Catalonia's Carles Puigdemont arrested in Germany", *Politico*, 26 Mart 2018, <https://www.politico.eu/article/carles-puigdemont-catalonia-arrested-germany/> (Mayıs 14, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- Payne, G., President Barack Obama: Advocate of grassroots public diplomacy, *Tripodos* 1, no. 24 (2009).
- Peterson, M. J., Transnational Activity, International Society and World Politics, *Millennium - Journal of International Studies* 21, no. 3 (1992): 371-388.
- Phillips, W.D., ve C.R. Phillips, *İspanya'nın Kısa Tarihi*, Çeviren T. Erkmen, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, 2012.
- Pierson, J.C., Aboriginal power and self-determination in Adelaide, *Aboriginal power in Australian society* içinde, düzenleyen Michael C. Howard, New York: University of Queensland Press, 1982.

Plaisance, Patrick Lee, The propaganda war on terrorism: an analysis of the United States' "Shared Values" public-diplomacy campaign after September 11, 2001', *Journal of Mass Media Ethics* 20, no. 4 (2005).

Pomerance, Michla, The United States and Self-Determination: Perspectives on the Wilsonian Conception, *AJIL* 70 (1976).

Porte, Teresa La, The Impact of 'Intermestic' Non-State Actors on the Conceptual Framework of Public Diplomacy, *The Hague Journal of Diplomacy* 7, no. 4 (2012): 441-458.

Post-Election Poll, *Survation*, 15 Haziran 2017, <https://survation.com/wp-content/uploads/2017/06/Final-Record-Post-Election-Poll-090617DCCH-1c0d3h7.pdf> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Potter, Evan, *Branding Canada: Projecting Canada's soft power through public diplomacy*, McGill-Queen's University Press, 2009.

—, Canada and the new public diplomacy, *International Journal* 58, no. 1 (2003).

Preston, P., Cutting Scotland loose: Soft nationalism and independence-in-Europe, *The British Journal of Politics and International Relations* 10, no. 4 (2008).

Quenoy, Paul Du., The Russian Empire and Egypt, 1900-1915: A Case of Public Diplomacy, *Journal of World History* 19, no. 2 (2008).

Quinn, Ben, ve Paul Owen, *The Guardian*, 7 Mayıs 2017.
<https://www.theguardian.com/uk-news/scottish-independence-blog/live/2014/aug/05/alex-salmond-v-alistair-darling-the-debate-for-scotland-live> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Rady, M., Self-determination and the dissolution of Yugoslavia, *Ethnic and Racial Studies* 19, no. 2 (1996).

Rasmussen, Steffen Bay, The Messages and Practices of the European Union's Public Diplomacy, *The Hague Journal of Diplomacy* 5, no. 3 (2010): 263-287.

Rawlinson, Kevin, *The Guardian*, 17 Ekim 2014,
<https://www.theguardian.com/politics/2014/sep/17/bill-clinton-independence-scotland-uk> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

—, *The Guardian*, 18 Eylül 2014,
<https://www.theguardian.com/politics/2014/sep/18/andy-murray-on-scottish-independence-vote-lets-do-this> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Rawnsley, Gary, China Talks Back: Public Diplomacy and Soft Power for the Chinese Century, *Routledge Handbook of Public Diplomacy* içinde, düzenleyen Nancy Snow ve Philip Taylor, London: Routledge , 2008.

Reuters, 1 Ekim 2017, <https://www.reuters.com/article/us-spain-politics-catalonia-venezuela/venezuela-blasts-spains-rajoy-over-repression-in-catalonia-idUSKCN1C61S9> (Haziran 18, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Revest, D., *Independence for Scotland? Theoretical and Practical Reflection on 2014 Referendum and Its Possible Outcomes*. Cambridge Scholars Publishing, 2014.

RIC, <http://radical.scot/> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Richardson, H. J., A Critical Thought on Self Determination for East Timor and Kosovo, *Temp.Int'l & Comp. LJ*, 2000.

Rodriguez, Vicente, *Encyclopaedia Britannica*, <https://www.britannica.com/place/Catalonia> (Mayıs 27, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Rofe, J. S., It is a squad game: Manchester United as a diplomatic non-state actor in international affairs', *Sport in Society*, no. 17 (2014).

Roller, E. ve A. Sloat, Devolution in the European Union: The Role of Subnational Authorities in Scotland and Catalonia, *Regional Institutions and Governance in the European Union* içinde, düzenleyen José M. Magone, 75-95. Westport: Praeger, 2003.

Rosales, L., Public Diplomacy: A model for Argentina, *Yüksek Lisans Tezi*, Tuft University, 1998.

Roth, Jamie Otero, China Discovers Public Diplomacy, *Working Paper*. Real Instituto Elcano, 2007.

Roth, L.W., Public diplomacy and the past: the search for an American style propaganda (1952-1977), *Fletcher Forum Of World Affairs*, 1984: 353-379.

Royal UK, <https://www.royal.uk/john-balliol-r-1292-1296> (Temmuz 8, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Rucinski, Tracy, *Reuters*, 15 Aralık 2013, <https://www.reuters.com/article/us-spain-catalonia-poll/catalans-want-independence-referendum-in-2014-poll-idUSBRE9BE06B20131215> (Nisan 21, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Saari, Sinikukka, Russia's Post-Orange Revolution Strategies to Increase its Influence in Former Soviet Republics: Public Diplomacy po russkii, *Europe-Asia Studies* 66, no. 1 (2014).

Sancar, Gaye Aslı, Political public relations 2.0 and the use of Twitter of political leaders in Turkey, *Online Journal of Communication and Media Technologies* 3, no. 1 (2013).

Saul, Matthew, The Normative Status of Self-Determination in International Law: A Formula for Uncertainty in the Scope and Content of the Right?, *Human Rights Law Review* 11, no. 4 (2011): 625.

Save The Royal Naval, 14 Haziran 2019, <https://www.savetheroyalnavy.org/scottish-nationalism-continues-to-cast-a-shadow-over-the-royal-navy/> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Schech, Susanne B. M., *Across and four stripes the revival of nationalism in contemporary Scotland and Catalonia*, Doktora Tezi, Durham University, 1990.

Schindler, Caitlin E., The Origins of Public Diplomacy in US Statecraft, *Palgrave Macmillan Series in Global Public Diplomacy* içinde, düzenleyen Philip Seib ve Kathy Fitzpatrick, 3-10. Palgrave Macmillan, 2018.

Schindler, Caitlin E., The Origins of Public Diplomacy in US Statecraft, Düzenleyen Philip Seib ve Kathy Fitzpatrick, 3-10. Palgrave Macmillan Series in Global Public Diplomacy, 2018.

Scotland's International Framework: China engagement strategy, <https://beta.gov.scot/publications/scotlands-international-framework-china-engagement-strategy/pages/5/> (Ekim 25, 2018 tarihinde erişilmiştir).

Scottish Archives for Schools, <https://www.scottisharchivesforschools.org/WarsOfIndependence/Unit07KingRobertI1306-1314.asp> (Temmuz 8, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Scottish Attitudes Poll VIII, *Survation*, 17 Kasım 2014. https://survation.com/wp-content/uploads/2014/11/Scottish-Attitudes-November-Tables_1_46.pdf (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Scott-Smith, Giles, Mapping the Undefinable: Some Thoughts on the Relevance of Exchange Programs within International Relations Theory, *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* 616, no. 1 (2008): 173-195.

Segura, Caterina Garcia, Sub-state Diplomacy: Catalonia's External Action amidst the Quest for State Sovereignty, *International Negotiation* 22 (2017): 356.

Segura, Caterina García, Sub-State Diplomacy: Catalonia's External Action Amidst the Quest for State Sovereignty, *International Negotiation* 22, no. 2 (2017).

Selçuk, Orçun, Bir Yumuşak Güç ve Kamu Diplomasisi Aracı Olarak Türk Hava Yolları, *Türk Dış Politikası ve Kamu Diplomasisi* içinde, düzenleyen Mehmet Şahin ve B.Senem Çevik. Nobel Akademik Yayıncılık, 2015.

Sevin, Efe, *Public Diplomacy and the Implementation of Foreign Policy in the US, Sweden and Turkey*, Palgrave Macmillan, 2017.

Sevin, Efe, Kimball Spencer, ve Khalil Mohammed, Listening to President Obama: A Short Examination of Obama's Communication Practices, *American Behavioral Scientist* 55 (2011): 803-812.

Sharp, Paul, Who Needs Diplomats? The Problems of Diplomatic Representation, *International Journal* 52, no. 4 (1997): 609-634.

Shenhav, S.R., T. Sheaffer ve I. Gabay, Incoherent Narrator: Israeli Public Diplomacy during the Disengagement and the Elections in the Palestinian Authority, *Israel Studies* 15, no. 3 (2010).

Sim, Philip, *BBC*, 10 Ekim 2017, <https://www.bbc.com/news/uk-scotland-scotland-politics-41570722> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Simons, G., Russian public diplomacy in the 21st century: Structure, means and message, *Public Relations Review*, 2014.

Simons, Jake Wallis, *The Spectator*, 29 Ekim 2019, <https://blogs.spectator.co.uk/2017/10/catalonias-silent-majority-does-not-want-independence-from-spain/> (Haziran 16, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Siow, M.W.S., Chinese domestic debates on soft power and public diplomacy, *Asia Pacific Bulletin*, no. 186 (2010).

Slobodna Evropa, 19 Eylül 2014, <https://www.slobodnaevropa.org/a/can-the-referendum-in-scotland-affect-bosnia/26595304.html> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Smith, Ben, *The Catalan independence vote 2017*, Commons Library Briefing, 2017.

Smyth, Rosaleen, Mapping US public diplomacy in the 21st century, *Australian Journal of International Affairs* 55, no. 3 (2001).

Snow, Nancy, *Persuader-in-chief: Global opinion and public diplomacy in the age of Obama*, Nimble Books, 2009.

—, Rethinking Public Diplomacy, *Routledge Handbook of Public Diplomacy*, içinde, 3-11. London: Routledge, 2009.

SNP, 4 Nisan 2017, <https://www.snp.org/nicola-sturgeon-address-at-stanford-university-scotland-s-place-in-the-world/> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Sommerlad, Joe, *Independent*, 11 Ocak 2019, <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/vox-andalusia-santiago-abascal-spain-steve-bannon-donald-trump-a8723121.html> (Mayıs 19, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Soussi, Alasdair, *Al Jazeera*, 13 Şubat 2019, <https://www.aljazeera.com/indepth/features/view-scotland-meet-minority-voted-brexit-190213160659170.html> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Sönmezoğlu, Faruk, *Uluslararası Dış Politika Analizi*, İstanbul: Der Yayınları, 2012.

—, *Uluslararası İlişkiler Sözlüğü*, İstanbul: Der Yayınları, 2000.

Spain in English, 6 Mayıs 2019, <https://www.spainenglish.com/2019/05/06/puigdemont-comin-ponsati-eu-elections/> (Mayıs 19, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Spain's Catalan separatist crisis, *Strategic Comments* 10, no. 23 (2017).

Spaulding, R., Peoples as National Minorities: A Review of Will Kymlicka's Arguments for Aboriginal Rights from a Self-Determination Perspective, *The University of Toronto Law Journal* 47, no. 1 (1997).

Sputnik News, 3 Ekim 2017, <https://tr.sputniknews.com/avrupa/201710031030412421-ikbyden-katalonyaya-destek-milli-iradeye-saygi-duyulmalı/> (Haziran 18, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Staar, R. F., *Public Diplomacy: USA Vs. USSR*. Stanford: Hoover Institution Press, 1986.

Statistical Institute of Catalonia, 2019, <https://www.idescat.cat/?lang=en> (Nisan 20, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Steger, Manfred B., *American globalism 'Madison Avenue-style': a critique of US public diplomacy after 9/11 Confronting Globalization*, Düzenleyen Patrick Hayden ve Chamsy el-Ojeili. London: Palgrave Macmillan, 2005.

Stepanowa, A., International law and legality of secession in Crimea, *Cambridge Journal of International and Comparative Law*, 2014.

Stolz, K., Political Careers in Newly Established Regional Parliaments: Scotland and Catalonia, *Unpublished Paper*, Atlanta: APSA, 1999.

Sukma, R., Soft Power and Public Diplomacy: The Case of Indonesia, *Public Diplomacy and Soft Power in East Asia* içinde, düzenleyen S. Lee ve J. Melissen. New York: Palgrave Macmillan, 2011.

Sunday Times Poll April 2019, *Panelbase*, 2019, <https://www.drg.global/wp-content/uploads/W7181w19-ST-Tables-for-publication-240419.pdf> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Suri, Navdeep, Public diplomacy in india's foreign policy, *Strategic Analysis* 35, no. 2 (2011).

Şahin, Mustafa, *Avrupa Birliği'nin Self-Determinasyon Politikası*, Ankara: Nobel Yayın, 2000.

T.C. Kamu Denetçiliği Kurumu, <http://www.ombudsman.gov.tr/contents/files/35501-Birlesmis-Milletler-Antlasmasi.pdf> (Mart 18, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Tam, Lisa, ve Jeong-Nam Kim, Conceptualising and measuring relationship as public diplomacy outcome: development of the Relationship Assessment of Diplomatic Interaction Outcome (RADIO) scale, *Communication Research And Practice* 3, no. 3 (2017): 215-232.

Taşdemir, Fatma, Yeni Dünya Düzeninde Self-Determinasyon, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: G.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, 1999. 12.

Taylor, M., Media relations in Bosnia: A role for public relations in building civil society, *Public Relations Review* 26, no. 1 (2000).

Taylor, M., Toward a public relations approach to nation building, *Journal of Public Relations Research* 12, no. 2 (2000).

Taylor, Marianne, *BBC*, 23 Mayıs 2014, <https://www.bbc.co.uk/news/uk-scotland-scotland-politics-27294970> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Telegraph, 17 Ağustos 2019, <https://www.telegraph.co.uk/finance/economics/10666512/Business-leaders-must-reiterate-dangers-of-Scottish-independence.html> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Telesur English, 26 Mayıs 2019, <https://www.telesurenglish.net/news/Catalan-Leaders-Win-Seats-Socialists-Overall-Ballot-in-EU-Parliament-20190526-0018.html> (Mayıs 27, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Tierney S., In a State of Flux: Self-determination and the Collapse of Yugoslavia, *International journal on minority and group rights* 6, no. 1-2 (1999).

The Conflict in Catalonia, Real Instituto Elcano, 2017.

The Diplomat in Spain, 28 Haziran 2019,
<https://thediplomatinspain.com/en/2019/06/government-lodges-appeal-to-new-catalan-embassies-in-three-countries/> (Haziran 21, 2019 tarihinde erişilmiştir).

The Guardian, 5 Ekim 2017,
<https://www.theguardian.com/football/2017/oct/05/barcelona-andres-iniesta-open-dialogue-catalonia-crisis> (Temmuz 6, 2019 tarihinde erişilmiştir).

The Guardian, 11 Haziran 2017,
<https://www.theguardian.com/world/2017/jun/11/pep-guardiola-referendum-catalan-independence-barcelona-rally> (Temmuz 6, 2019 tarihinde erişilmiştir).

The Guardian, 7 Ağustos 2014,
<https://www.theguardian.com/politics/2014/aug/07/scotland-pound-independence-alex-salmond> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

The Herald, 11 Ekim 2014, <https://www.heraldscotland.com/news/13179454.the-100-scottish-business-leaders-backing-no/> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

The Herald Scotland, 14 Mayıs 2014,
<https://www.heraldscotland.com/news/13104676.scots-entrepreneurs-form-pro-independence-group/> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

—, 2 Nisan 2017, <https://www.heraldscotland.com/news/15197922.scottish-independence-nicola-sturgeon-takes-campaign-to-america/> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

The History of Catalonia,
http://culturacatalana.weebly.com/uploads/3/1/2/8/3128745/history_of_catalonia-6pags.pdf (Nisan 19, 2019 tarihinde erişilmiştir).

The Institut Ramon Llull, 4 Mayıs 2015,
https://www.llull.cat/english/actualitat/actualitat_noticies_detall.cfm?id=32013&url=claudio-zulian_s-film_born_-accepted-to-participate-in-competition-at-new-york-city-international-film-festival.html (Temmuz 7, 2019 tarihinde erişilmiştir).

—, 15 Haziran 2019,
https://www.llull.cat/english/actualitat/actualitat_prensa_detall.cfm?id=34466&url=he-linguist-jon-landaburu-will-receive-xxvii-ramon-llull-international-prize-for-catalan-linguistics-and-linguistic-diversity-.html (Temmuz 7, 2019 tarihinde erişilmiştir).

—, <https://www.llull.cat/english/quisom/quisom.cfm> (Temmuz 7, 2019 tarihinde erişilmiştir).

- , 26 Haziran 2019,
https://www.llull.cat/english/actualitat/actualitat_prensa_detall.cfm?id=36913&url=professor-and-translator-ko-tazawa-winner-of-29th-ramon-llull-international-prize-for-catalan-studies-and-cultural-diversity-.html (Temmuz 7, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- , 14 Haziran 2019,
https://www.llull.cat/english/actualitat/actualitat_prensa_detall.cfm?id=33471&url=the-american-anthropologist-kathryn-woolard-to-be-awarded-26th-ramon-llull-international-prize.html (Temmuz 7, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- , 21 Ekim 2014,
https://www.llull.cat/english/actualitat/actualitat_noticies_detall.cfm?id=31443&url=a-weekend-of-catalan-dance-music-and-film-in-germany-and-austria.html (Temmuz 7, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- , 18 Kasım 2018,
https://www.llull.cat/english/actualitat/actualitat_prensa_detall.cfm?id=36371&url=the-scotland-catalan-film-festival-is-back-with-most-recent-contemporary-catalan-cinema.html (Temmuz 7, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- , 18 Kasım 2018,
https://www.llull.cat/english/actualitat/actualitat_noticies_detall.cfm?id=36353&url=seven-catalan-productions-at-16th-edition-of-festival-cinehorizontes-in-marseille.html (Temmuz 7, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- , 13 Kasım 2015,
https://www.llull.cat/english/actualitat/actualitat_prensa_detall.cfm?id=32806&url=last-days-to-see-singularity-by-albert-serra-in-venice.html (Temmuz 7, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- , 27 Mart 2018,
https://www.llull.cat/english/actualitat/actualitat_noticies_detall.cfm?id=35369&url=10th-catalan-film-festival-at-university-of-massachusetts-amherst.html (Temmuz 7, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- , 6 Mart 2015,
https://www.llull.cat/english/actualitat/actualitat_noticies_detall.cfm?id=31848&url=the-roxie-pays-a-tribute-to-bigas-luna.html (Temmuz 7, 2015 tarihinde erişilmiştir).
- , 5 Eylül 2013,
https://www.llull.cat/english/actualitat/actualitat_noticies_detall.cfm?id=30086&url=ventura-pons-at-toronto-international-film-festival.html (Temmuz 7, 2019 tarihinde erişilmiştir).

- , 18 Şubat 2019,
https://www.llull.cat/english/actualitat/actualitat_noticies_detall.cfm?id=36555&url=catalan-literature-talks-at-london-book-fair.html (Temmuz 7, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- , 27 Kasım 2018,
https://www.llull.cat/english/actualitat/actualitat_noticies_detall.cfm?id=36434&url=jordi-lara-and-marc-pastor-visit-guadalajara-international-book-fair-fil-with-support-from-institut-ramon-llull.html (Temmuz 7, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- , 20 Ekim 2018,
https://www.llull.cat/english/actualitat/actualitat_noticies_detall.cfm?id=36314&url=miriam-cano-invited-to-22nd-poetry-africa-festival-in-south-africa.html (Temmuz 7, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- , 19 Ekim 2018,
https://www.llull.cat/english/actualitat/actualitat_noticies_detall.cfm?id=36321&url=anna-manso-takes-part-in-festival-de-palabra-in-peru-.html (Temmuz 7, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- , 19 Şubat 2018,
https://www.llull.cat/english/actualitat/actualitat_noticies_detall.cfm?id=35100&url=the-majorcan-poet-carles-rebassa-invited-to-cairo-literature-festival-.html (Temmuz 7, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- , 29 Mart 2019,
https://www.llull.cat/english/actualitat/actualitat_noticies_detall.cfm?id=36679&url=two-catalan-companies-to-participate-in-fog-triennale-milano-performing-arts-festival.html (Temmuz 7, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- , 24 Ocak 2019,
https://www.llull.cat/english/actualitat/actualitat_noticies_detall.cfm?id=36512&url=focus-on-catalan-and-balearic-islands-at-french-festival-reims-scenes-d_europe-.html (Temmuz 7, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- , 24 Ocak 2018,
https://www.llull.cat/english/actualitat/actualitat_noticies_detall.cfm?id=34951&url=catalan-presence-at-freiburg-international-performing-arts-and-music-fair.html (Temmuz 7, 2019 tarihinde erişilmiştir).
- , 29 Kasım 2018,
https://www.llull.cat/english/actualitat/actualitat_noticies_detall.cfm?id=36441&url=catalan-and-balearic-contemporary-circus-acts-primed-for-leme-festival-in-ilhavo-portugal-.html (Temmuz 7, 2019 tarihinde erişilmiştir).

—, 26 Ocak 2018,
https://www.llull.cat/english/actualitat/actualitat_noticies_detall.cfm?id=34913&url=albert-pla-presents-his-show-miedo-in-argentina.html (Temmuz 7, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Thomas, Raju G. C., Self Determination and International policy, *World Affairs* 160, no. 1 (1997): 17-33.

Thurber, J.P., The role of public diplomacy in the conduct of relations between the United States and China, George Washington University, 1974.

Torras-Vila, Joan ve José Fernández-Cavia, DIPLOCAT's Public Diplomacy role and the perceptions towards Catalonia amongst international correspondents, *Place Branding and Public Diplomacy* 14, no. 3 (2018).

Transparent Language, 13 Eylül 2014, <https://blogs.transparent.com/german/why-bavaria-party-supports-scottish-independence/> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Tuch, Hans N., *Communicating With the World: U.S. Public Policy Overseas*, New York: St. Martin's Press, 1990.

Türkiye Dışişleri Bakanlığı, 27 Ekim 2017, http://www.mfa.gov.tr/no_-333_-ispanyada-katalunya-ozerk-bolgesiyle-ilgili-gelismeler-hk.tr.mfa (Haziran 19, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Tyner, R. J., Wars of National Liberation in Africa and Palestine: Self-Determination for Peoples or for Territories, *Yale Stud. World Pub. Ord.* 5, no. 2 (1978).

U.S. Department of State, <https://www.state.gov/pdcommission/> (Ocak 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Ulusoy, K., Turkish Foreign Policy in a Transatlantic Context: A Case for Soft Power and Public Diplomacy, *Turkey's Public Diplomacy* içinde, düzenleyen S.B. Çevik ve P. Seib. New York: Palgrave Macmillan, 2015.

Undiscovered Scotland,
<https://www.undiscoveredscotland.co.uk/usbiography/e/edwardiengland.html>
(Temmuz 8, 2019 tarihinde erişilmiştir).

—, <https://www.undiscoveredscotland.co.uk/usbiography/w/williamwallace.html>
(Temmuz 8, 2019 tarihinde erişilmiştir).

—, <https://www.undiscoveredscotland.co.uk/usbiography/e/edwardiengland.html>
(Temmuz 8, 2019 tarihinde erişilmiştir).

University of Vaasa, 5 Temmuz 2018, <https://www.univaasa.fi/en/news/lauren/> (Temmuz 7, 2019 tarihinde erişilmiştir).

USC Annenberg, 2 Kasım 2017, <https://annenberg.usc.edu/events/talk-catalonia-independence-manuel-castells> (Temmuz 6, 2019 tarihinde erişilmiştir).

USC Center on Public Diplomacy, https://www.uscpublicdiplomacy.org/pdin_monitor_article/experts-answer-women-public-diplomacy-full-length-response-0 (Temmuz 6, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Uz, Abdullah, Teori ve Uygulamada Self-Determinasyon Hakkı, *Uluslararası Hukuk ve Politika* 3, no. 9 (2007): 65.

Ünver, Can, Changing Diaspora Politics of Turkey and Public Diplomacy, *Turkish Policy Quarterly* 12, no. 1 (2013).

Vela, Jordi de San Eugenio ve Jordi Xifra, International representation strategies for stateless nations: The case of Catalonia's cultural diplomacy, *Place Branding and Public Diplomacy* 11, no. 1 (2015): 83-96.

Vicuña, Ramón Lohmar Sainz de, *Catalan Paradiplomacy, Secessionism and State Sovereignty - The Effects of the 2006 Statute of Autonomy and the Artur Mas Government on Catalan Paradiplomacy*, Yüksek Lisans Tezi, Leiden University, 2015.

Vyver, J. D. Van Der., Self-determination of the peoples of Quebec under International Law, *J. Transnat'l L. & Pol'y*, 2000.

Wallace, Scott A., *Clan Wallace Society*, 8 Kasım 2017, <https://clanwallace.org/cw/wallaces-wife-marion-braidfute-was-invented/> (Temmuz 8, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Wallström, Margot, Public diplomacy and its role in the EU's external relations, *Speech given at Mortara Center for International Studies*, Georgetown University Washington DC, 2008.

Wang, Jian, Telling the American story to the world: The purpose of US public diplomacy in historical perspective, *Public Relations Review* 33, no. 1 (2007).

Wang, Yiwei, Public diplomacy and the rise of Chinese soft power, *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* 616, no. 1 (2008).

Watanabe, Y., The pivot shift of Japan's public diplomacy, *The Routledge Handbook of Soft Power* içinde, düzenleyen Naren Chitty, Li Ji, Gary Rawnsley ve Craig Hayden, New York: Routledge, 2016.

Waters, T.W., For freedom alone: secession after the Scottish referendum, *Nationalities Papers* 44, no. 1 (2016).

Webster, David, History, Nation and Narrative in East Timor's Truth Commission Report, *Pacific Affairs* 80, no. 4 (2007/2008).

Weiss, Thomas G., Governance, Good Governance, and Global Governance: Conceptual and Actual Challenges, *Third World Quarterly*, 2000: 795-814.

Welch, C. E., The Ogoni and self-determination: Increasing violence in Nigeria, *The Journal of Modern African Studies* 33, no. 4 (1995).

Wheeler, Brian, *BBC*, 19 Eylül 2014, <https://www.bbc.com/news/uk-politics-29219165> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Wilding, C.M., *Measuring the Effectiveness of public Diplomacy: the UK Approach*, Centre for Global Communication Studies, 2007.

Williams, Nathanael. *Common Space*. 5 Nisan 2017. <https://www.commonspace.scot/articles/10713/5-things-we-learned-sturgeons-speech-stanford> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Wilson, A. Heather, *International Law and the Use of Force by National Liberation Movements*, Oxford: Clarendon Press, 1990.

Wilson, G., Secession and Intervention in the Former Soviet Space: The Crimean Incident and Russian Interference in Its 'Near Abroad', *Liverpool Law Review* 37, no. 3 (2016).

Wings Over Scotland, <https://wingsoverscotland.com/> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Wittenberg, Daniel, *Catalan News*, 9 Mayıs 2019, <http://www.catalannews.com/politics/item/puigdemont-to-visit-london-berlin-and-ljubljana-during-eu-election-campaign> (Haziran 17, 2019 tarihinde erişilmiştir).

—. *Catalan News*, 18 Mart 2019, <http://www.catalannews.com/sports/item/catalonia-football-team-to-feature-in-fifa-window-for-first-time-against-venezuela> (Temmuz 7, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Wolff, S., Paradiplomacy: Scope, opportunities and challenges, *The Bologna Center Journal of International Affairs* 10, no. 1 (2007): 141-150.

Women for Independence, <http://www.womenforindependence.org/> (Temmuz 10, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Wray, Ben, *Common Space*, 23 Mart 2015, <https://www.commonspace.scot/articles/789/march-1979-what-really-happened-when-the-snp-brought-down-a-minority-labour-government> (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Wydra, D., The Crimea Conundrum: The tug of war between Russia and Ukraine on the questions of autonomy and self-determination, *International Journal on Minority and Group Rights*, 2004.

Xifra, Jordi, Catalan public diplomacy, soft power, and noopolitik: A public relations approach to Catalonia's governance, *Catalan Journal of Communication & Cultural Studies* 1, no. 1 (2009).

Xing, Guoxin, Peaceful rise: China's Public Diplomacy and International Image Cultivation, *New Dimensions of Chinese Foreign Policy* içinde, düzenleyen Guo Sujian ve Hua Shiping, 109-132. Plymouth: Lexington Books, 2007.

Yablokov, Ilya, Conspiracy Theories as a Russian Public Diplomacy Tool: The Case of Russia Today (RT), *Politics* 35, no. 3-4 (2015).

Yamamoto, T., US Public Diplomacy 2.0 in Asia: Beyond Catch-up, *The Practice of Public Diplomacy* içinde, düzenleyen William A. Rush, New York: Palgrave Macmillan, 2011.

Yıldırım, Gonca, Uluslararası halkla ilişkiler perspektifinden kamu diplomasisi: Türkiye Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü örneği çerçevesinde kültürel diplomasi, *Doktora Tezi*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014.

Yoshioka, A., B. Park, J. Jongerden ve F. Owtram, On the independence referendum in the Kurdistan Region of Iraq and disputed territories in 2017, *Kurdish Studies* 5, no. 2 (2017).

YouGov / DC Thomson Survey Results, *YouGov*, 2015, https://d25d2506sfb94s.cloudfront.net/cumulus_uploads/document/is8g4yzdet/DCThomsonResults_May15_website.pdf (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

YouGov / The Times Survey Results, *YouGov*, 2014, http://d25d2506sfb94s.cloudfront.net/cumulus_uploads/document/fyv6pya3md/Time-s-results-141030-scotland-FULL.pdf (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

YouGov / The Times Survey Results, *YouGov*, 2015, https://d25d2506sfb94s.cloudfront.net/cumulus_uploads/document/a7awj68e8x/Final_Times_Results_150202_Website.pdf (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

YouGov / The Times Survey Results, *YouGov*, 2016,
http://d25d2506sfb94s.cloudfront.net/cumulus_uploads/document/8t2kd33dkt/Times_FinalCall_Scotland_160504_Day1_W.pdf (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

YouGov / The Times Survey Results, *YouGov*. 2017,
https://d25d2506sfb94s.cloudfront.net/cumulus_uploads/document/2sjw512ap2/TimesResults_170427_Scotland_WestminsterVI_R1_W.pdf (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

YouGov / The Times Survey Results, *YouGov*, 2018,
https://d25d2506sfb94s.cloudfront.net/cumulus_uploads/document/une1vahaj1/TimesResults_180116_Westminster_Scotland_VI_w.pdf (Temmuz 9, 2019 tarihinde erişilmiştir).

Young, Iris Marion, *Inclusion and Democracy*, Oxford: Oxford University Press, 2000.

—, *Two Concepts of Self-Determination*”, *Human Rights: Concepts, Contests, Contingencies*, Düzenleyen Austin Sarat ve Thomas R. Kearns. Michigan: University of Michigan Press, 2001.

Zabalo, J., I. Soto ve T. Mateos, The right to self-determination and Basque nationalism: A polyvalent debate, *Ethnopolitics* 11, no. 3 (2012).

Zaharna, R. S. ve A.W. Rugh, Issue Theme: The Use of Social Media in U.S. Public Diplomacy, *Global Media Journal-American Edition* 11, no. 21 (2012).

Zaharna, R.S., Al-Jazeera & American Public Diplomacy: A Dance of Intercultural Miscommunication, *Critical Perspectives on Al Jazeera* içinde, düzenleyen Mohamed Zayani. London: Pluto Press, 2005.

—, American public diplomacy in the Arab and Muslim world: A strategic communication analysis, *Foreign Policy in Focus* 8, no. 2 (2001).

—, Changing Dynamics and Strategic Vision, *Battles to Bridges* içinde, yazar R.S. Zaharna, 73-91, Palgrave Macmillan, 2010.

Zahidi, M. Syapin, Batik As Indonesian Public Diplomacy in Asean Economic Community (AEC), *International Journal of International Relations, Media and Mass Communication Studies* 3, no. 2 (2017).

Zayani, M., Courting and containing the Arab street: Arab public opinion, the Middle East and US public diplomacy, *Arab Studies Quarterly* 30, no. 2 (2008).

Zhang, Juyan, Beyond anti-terrorism: Metaphors as message strategy of post-September-11 US public diplomacy, *Public Relations Review* 33, no. 1 (2007).

Zhao, K., The motivation behind China's public diplomacy, *The Chinese Journal of International Politics* 8, no. 2 (2015).

Zhong, X. ve Juan He, The UK: An Evolution from Cultural Diplomacy to Public Diplomacy, *Journal of International Communication*, 2010.

Zhu, Zhiqun, *China's new diplomacy: Rationale, strategies and significance*, London: Routledge, 2016.

Zimmerman, J. F., Nationalism and Self-Government: The Politics of Autonomy in Scotland and Catalonia, *The Journal of Federalism*, 2008: 217-372.

Zöllner, Oliver, A quest for dialogue in international broadcasting: Germany's public diplomacy targeting Arab audiences, *Global Media and Communication* 2, no. 2 (2006).

—, German public diplomacy: The dialogue of cultures, *Routledge handbook of public diplomacy* içinde, düzenleyen Nancy Snow ve Philip M. Taylor, London, New York: Routledge, 2009.